

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 20. SRPNJA 2007. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 230

Informativno-politički tjednik. Izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257



9 771451 425001

INTERVJU

Održano natjecanje risara u Đurđinu

VJERNI TRADICIJI

LJILJANA DULIĆ



OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Lazar Baraković (predsjednik),
Dušica Dulić, Zdenko Đaković,
dr. Marija P. Matarić, Pavle Pejčić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan

DIREKTOR:

Zvonimir Perušić

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zdenko Samaržija (povijest)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

KOREKTOR: Mirko Kopunović

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.co.yu

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine pod
rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Vruće u eteru

Ni izuzetno visoke temperature, zbog kojih su pojedine države proglasile treći stupanj pripravnosti, a pojedine gradske službe u Srbiji napravile plan zaštitnih mjera i aktivnosti za zaštitu građana i imovine, nisu spriječile prikupljanje potpisa građana za potporu Radio Subotici za dobivanje regionalne frekvencije i emitiranje višejezičnog programa. Za kratko vrijeme prikupljeno je blizu 19.000 potpisa, što govori ne samo o popularnosti ovoga radijskog programa već, možda, i o tome da se građani ne žele bespogovorno miriti s političkim i inim odlukama onih »odozgo«.

U isto vrijeme Vrhovni sud Srbije je priopćio da je uvažio tužbe TV RTL i još sedam medijskih kuća i poništio rješenja Savjeta Republičke radiodifuzne agencije, iste one koja je donijela i odluku o dodjeli regionalne frekvencije Pannon radiu, a uskratila ga Radio Subotici. Na odluku Vrhovnog suda članovi RRA su, prema ocjeni Nezavisnog udruženja novinara Srbije, »arogantno i bahato« priopćili da neće ništa mijenjati u svome radu i tako pokazali da ne poštuju presudu najviše sudske instance u zemlji. Kakva će biti sudbina tužbe Radio Subotice, koju je ova medijska kuća, skupa s potpisima građana, u srijedu podnijela, čut ćemo u danima koji slijede, no prema obrazloženju Vrhovnog suda Srbije RRA bi morala ipak nešto mijenjati u svome radu i »podrobno, cjelovito i jasno« utvrditi činjenično stanje i navesti »konkretno razloge, činjenice i okolnosti«, zbog kojih je pojedinim podnositeljima prijave izdala dozvole za emitiranje programa, a drugima to uskratila.

Velike vrućine nisu spriječile ni risare da nas protekloga vikenda u okviru programa »Dužijance 2007« podsjetu kako se nekad radio ovaj posao. Ni danas, s traktorima, za ovaj posao se ne može reći da je lak, a o tome koliko se »isplati« najbolje znaju oni koji ljeto provode u polju.

J. D.



Attila Szalai

Donesen nastavni program »Bunjevački govor s elementima nacionalne kulture«

Nastavlja se državni projekt stvaranja bunjevačke nacije 4,5

Podnošenje zahtjeva Ministarstvu poljoprivrede »subotičkom modelu« po drugi put

Prednost lokalnim poljoprivrednicima 18

Natjecanje risara - manifestacija u sklopu »Dužijance 2007.«

Vjerni tradiciji 26,27

Počeo Festival europskog filma »Palić 2007.«

Pogledi mladih redatelja na slične teme 32

Donesen nastavni program »Bunjevački govor s elementima nacionalne kulture«

Nastavlja se državni projekt stvaranja bunjevačke nacije

Nema sumnje da je ovoga puta politička opcija antihrvatstva bačkih Bunjevaca bolje bila poduprta od strane svojih političkih mentora iz Beograda i Novoga Sada: dok je prijašnji nastavni program »bunjevačkoga jezika« bio urađen krajnje diletantski, program »bunjevačkoga govora« s formalne strane profesionalnije je urađen, npr. umjesto prijašnje mješavine ikavice i ekavice u tekstu samoga programa, sada je cijeli dosljedno napisan na srpskome jeziku

Piše: Slaven Bačić

Dvije godine poslije pokušaja zastupnika tzv. bunjevačke opcije da uvede kao fakultativni školski predmet »bunjevački jezik s elementima nacionalne kulture«, koji je nakon prosvjeda Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i nekoliko stotina bunjevačko-hrvatskih intelektualaca i ostalih slojeva bunjevačko-hrvatske zajednice iz Vojvodine, Mađarske i Hrvatske, ondašnji pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu *Zoltán Bunyik*, uskoro morao staviti van snage, ista politička opcija uspjela je »progurati« donošenje Pravilnika o nastavnome programu »Bunjevački govor s elementima nacionalne kulture za prvi, drugi,

vice i ekavice u tekstu samoga programa, sada je cijeli dosljedno napisan na srpskome jeziku. To je vjerojatno posljedica udjela srpskih prosvjetnih stručnjaka u sastavljanju rečenoga programa, jer je teško drukčije objasniti kako je *Grgo Bačlija*, kao autor »Rečnika bačkih Bunjevaca«, nekoliko puta prekršten u Grbu: takva permutacija zasigurno se nikome od ovdašnjih Bunjevaca nije mogla dogoditi, već je to mogao učiniti jedino pisac programa, koji ne pozna čak ni osnovne stvari o bunjevačkim Hrvatima, poput osobnih imena.

NESTRUČNOST I POVRŠNOST: No, sa svoje strane, navedeni detalj pokazuje kako ni

ovim naslovom (bio je samo urednik dvaju tematskih brojeva »Književnoga severa« iz 1927. i 1930. pod naslovom »O Bunjevcima«); »Dijalekatski rečnik bačkih Bunjevaca« *M. Peića* i *G. Bačlije* ne postoji, već samo »Rečnik bačkih Bunjevaca« itd.

Kada je već riječ o literaturi na kojoj ovaj nastavni program temelje njegovi autori, zanimljiv je osvrt na kojim piscima oni temelje samosvojnost »bunjevačkoga govora« i »bunjevačke nacionalne kulture«. Više od polovice literature napisali su književnici bačkih Bunjevaca čije hrvatstvo nije sporno, dapače otvoreno su ga ispovijedali zbog čega su mnogi od njih veoma trpjeli zbog progona državnih vlasti: *Ive Prčić*, *Balint Vujkov*, *Matija Poljaković*, *Ivan Pančić*, *Josip Buljovčić*; o hrvatstvu svećenika *Alekse Kokića* i *Ivana Kujundžića* izlišno je pisati; književnik *Milan Krmpotić* iz Senja neupitno sebe drži pripadnikom hrvatskoga naroda. Dalje, u literaturu su uvrštena i dva srpska autora – neizbježni *Jovan Erdeljanović* te *Milivoje Knežević*, te, vjerovali ili ne, »Zbirka mudrih i poučnih izrekah na korist bunjevačkog puka« iz 1869. *Ambrozija Šarčevića*, jedan molitvenik *Mije Mandića* iz 1885., jedna knjižica *Jose Šokčića* o Miji Mandiću iz 1934. godine, te članak *Mare Đorđević-Malagurske* »Stara bunjevačka narodna nošnja i vez« iz 1940. (uz još nekoliko pjesama *Nikole Kujundžića* i *Staniše Neorčića*).

Izuzmemo li sve ove autore onda su preostali književnici »bunjevačkoga govora« ovi: *Marko Peić* (»Bunjevačke narodne pisme. Hiljadu bećaraca«, Subotica, 1943; »Bećarci. Bunjevačke narodne pisme«, Subotica, 2001; »Narodne umotvorine bačkih Bunjevaca«, Subotica 1997. - s *Grgom Bačlijom*, te »Poetska slagalica«, Subotica, 1997), *Gabrijela Diklić* (»Meni salaš bili fali«, Subotica, 1995) te *Tomislav Kopunović* (»Široke grudi bačke rav-



treći i četvrti razred osnovne škole« kao izborni nastavni predmet te samome Nastavnome programu, kojeg je donio aktualni pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu *Zoltán Jeges* (Službeni list APV br. 12/2007 od 4. lipnja 2007.).

Nema sumnje da je ovoga puta politička opcija antihrvatstva bačkih Bunjevaca bolje bila poduprta od strane svojih političkih mentora iz Beograda i Novoga Sada: dok je prijašnji nastavni program »bunjevačkoga jezika« bio urađen krajnje diletantski, program »bunjevačkoga govora« s formalne strane profesionalnije je urađen, npr. umjesto prijašnje mješavine ika-

sada nestručnosti i površnosti nije manjkalo (uostalom, drukčije teško da je moglo i biti ukoliko se želi stvoriti ovakav apsurdni nastavni program), što dovoljno ilustriraju primjeri iz literature uvrštene za rečeni predmet: za zabavno-poučni misečnik »Neven« dosljedno se navodi da je izlazio od 1884. do 1960. godine (inače je završna godina izlaska »Nevena« 1918. odnosno 1940.); na nekoliko mjesta spominje se knjiga *J. Erdeljanovića* »Poreklo Bunjevaca« (točan naziv knjige jest: »O poreklu Bunjevaca«); *Milivoje V. Knežević* navodi se kao autor knjige »O Bunjevcima« iz 1931. godine, premda nikada nije napisao knjigu pod

► Nije bitno što je prozvan ako nije opozvan.

► Prvo kradu pa se iskradu.

Dujizmi

► Da ljubav nije slijepa, ne bismo se našli.

► Njihova žalba temelji se na optužbama.

4. jun 2007.

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ

Број 12 - Страна 655

члана 17. став 2. Статута Фонда за развој Аутономне Покрајине Војводине ("Службени лист АПВ", број: 11/02 и 11/06).
Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине, на седници одржаној 30. маја 2007. године, донело је

РЕШЕЊЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРОГРАМ РАДА ФОНДА ЗА РАЗВОЈ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ ЗА 2007. ГОДИНУ

I

Даје се сагласност на Програм рада Фонда за развој Аутономне Покрајине Војводине за 2007. годину, који је Управни одбор Фонда за развој Аутономне Покрајине Војводине, донео на седници одржаној 29. 05. 2007. године.

II

Ово Решење објавиће се у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине

Број: 025-00047/2007

Нови Сад, 30. мај 2007. године

Потпредседник

Извршног већа

Др Јоџа Г. Габор, с. р.

226.

На основу члана 12. став 1. тачка 4. Закона о утврђивању одређених надлежности Аутономне Покрајине ("Службени гласник РС", број 6/2002) и члана 22., 51. став 1. и 52. став 1. Одлуке о покрајинској управи ("Службени лист АП Војводине", број 21/2002 - пречишћен текст), покрајински секретар за образовање и културу, донео је

ПРАВИЛНИК О НАСТАВНОМ ПРОГРАМУ: "БУЊЕВАЧКИ ГОВОР СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ" ЗА ПРВИ, ДРУГИ, ТРЕЋИ И ЧЕТВРТИ РАЗРЕД ОСНОВНЕ ШКОЛЕ (ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ)

Члан 1.

Овим правилником утврђује се наставни програм: "Буњевачки говор са елементима националне културе" за први, други, трећи и четврти разред основне школе (изборни наставни предмет).

Програм из става 1. овог члана саставни је део овог правилника.

Члан 2.

Програм из члана 1. овог правилника примењиваће се од школске 2007/2008. године.

Члан 3.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине".

Број: 106-61-00101/2007-01

У Новом Саду, 23. април 2007. године

Покрајински секретар

Др Јереж Золтан, с. р.

НАСТАВНИ ПРОГРАМ БУЊЕВАЧКОГ ГОВОРА СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ (Изборни наставни предмет)

ПРВИ И ДРУГИ РАЗРЕД

Циљ и задаци

Циљ наставе буњевачког говора са елементима националне културе јесте да ученици обогате усмено изражавање, са-

владају технику писања и читања на елементарном нивоу, науче правилно читање и разумевање текста и упознају се са тековинама националне културе Буњевца.

Задаци наставе буњевачког говора са елементима националне културе

- оспособљавање ученика за усавајање основних карактеристика буњевачког говора, изговора гласова, ритма и карактеристичне интонације;

- основно описивање најмлађих ученика;
- васпитавање у духу толеранције према дијалектима и карактеристикама говора и језика;

- развијање смисла и способности за правилно и течно усмено изражавање, правилно читање и писање, богаћење речника;
- развијање љубави за читање, технике читања, разумевање прочитаног;

- упознавање са елементима традиције, историје и културе Буњевца;

- развијање љубави према културној баштини Буњевца и потребе да се она негује;

- развијање способности ученика да своја знања, мисли и осећања изражавају (усмено и писмено) буњевачким говором;

- стварање навика за читко, уредно и правилно писање;

- постепено увођење у доживљавање књижевних дела (песме, бајке, приче, басне);

- разликовање позитивних од негативних јунака;

- доживљавање и вредновање сценских остварења - позориште, филм;

- подстицање ученика на самостално књижевно и позоришно стваралаштво;

- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинљивости, културних односа и сарадње међу људима, као и других етичких вредности.

ПРВИ РАЗРЕД

Оперативни задаци

- правилно изговарање гласова, речи и израза и правилно интонирање реченица;

- препознавање и усавајање појма речи и реченице;

- везивање гласова за слова;

- везивање слова у речи;

- читање реченица као целине;

- употреба тачке, запете, упитника, узвичника, две тачке;

- уочавање целине и делова текста (наслов и одломак),

- разумевање прочитаног;

- читање кратких текстова различитих врста примерених

- узрасту, обогаћивање знања, развијање маште и речника;

- формирање навике за читко, уредно и правилно писање;

- постепено увођење у доживљавање књижевних дела: песме, бајке, приче, басне;

- усавајање првих књижевних појмова;

- упознавање и неговање буњевачке културне баштине;

- развијање правилног усменог изражавања;

- развијање правилног писменог изражавања.

Наставни предмет Буњевачки говор са елементима националне културе обухвата следеће наставне области:

1. Буњевачки говор са културом изражавања,

2. Књижевност,

3. Култура говора,

4. Елементи националне културе.

1. БУЊЕВАЧКИ ГОВОР СА КУЛТУРОМ ИЗРАЖАВАЊА

1.1. Основе читања и писања

Претходна испитивања - Испитивање говорних способности ученика, испитивање познавања слова, читања и писања, испитивање уметности ученика у руковању прибором за писање и цртање.

Припрема за учење читања и писања - Слушање кратких текстова различитих врста примерених узрасту ученика ради прикупљања информација, богаћења знања и речника. Вежбање покрета руке, шаке и прстију и њихова координација неопходна за писање. Увежбавање елемената писаних слова.

Читање и писање - Увежбавање правилног и лепог писања: појединих слова, речи и реченица. Остваривање хигијенских, техничких и практичних навика везаних за писање (правилно седење и држање тела, функционална употреба прибора за писање и слично). Одмерено и подстицајно вредновање написаног за сваког ученика.

запитати kakva је то »граматика говора«, већ много више како може бити донесен наставни програм за неки предмет без икаквога удžбеника, који до тада нису нити постојали, већ су они »у припреми«. Но, остаје кључна непознаница: гдје се стјеће квалификација за предавача наставног предмета »Буњевачки говор с елементима националне културе«?

Остављајући по страни ове и бројне друге апсурде у овоме наставном програму, недвојбено се намеће закључак да државни пројект растањања Хрвата у Бачкој наставља свој пут, који је започео за вријеме Милошевићеве владе од конка 1980-их па све до 2000. године. Након што је *Dinđićева* влада овај процес зауставила, идентифицирајући поборнике ове опције међу овдашњим Буњевцима као политичке савезнике СПС-а, ЈУЛ-а и СРС, Кошћунићеве владе од 2004. године настављају Милошевићев процес, унатоџ томе што то представља отворено кршење чл. 1. и 2. Споразума о заштити мањина између Србије и Хрватске, који прописују да ће Србија осигурати припадницима хрватске мањине право на очување њихова националног идентитета те право заштите од сваке дјелатности која угрожава или би могла угрозити њихов опстанак, али и самог Устава Републике Србије, који у чл. 78. забрањује насилну асимилацију мањина и заштиту од сваке радње усмјерене к насилној асимилацији.

REGIONALNE PRIPADNOSTI: У томе смислу бачки Хрвати с правом очекују адекватнију заштиту од стране Републике Хрватске, матичне државе свих Хрвата па тако и буњевачких, и подузимање политичких мјера код београдских власти ради престанка активнаг дјеленја хрватског народног корпуса на сјеверу Баčke. Досадашње искуство говори да Загреб и већина хрватске дипломатије у Србији, попут осталога хрватског политичког естаблишмента, уопће није свјестан овога проблема или није заинтересиран да се овај феномен заустави. Али зато није теško замислити kakva би била политичка реакција Београда колико би се хрватске власти одлучиле да оним Србима у Хрватској који то жеље допусте изјашњавање у смислу регионалне припадности, као »Kordunaš«, »Ličanin« и сл. А такодер није теško дати одговор на питање је ли би покрајински тајници из реда припадника мађарског народа у Војводини (о Будимпешти да не говоримо) шушке прешли уколико би, примјерце, румунске или молдавске власти увеle посебну народност »Transilvanec« или »Čangoše« и онда скрбиле о њима као што то београдске и новосадске власти скрбе о Буњевцима не-Хрватима!

И након, ваљало би позвати београдске и новосадске mentore војвођанских Буњевца не-Хрвата да доду на отворење или идућег мјесеца посјете дио сталног постава етнографске збирке Градског музеја у Сенју, која ће бити постављена у Градском музеју у Суботици. Можда им помогне у спознаји јесу ли Буњевци дио хрватског народа или то негирају само они војвођански Буњевци, које они политички инструментирају и материјално и логистички подупиру?

нице», Subotica, 2001). Тако је читав програм спао дословце на три слова, тј. укупно три књижевника Буњевца/Буњевке који себе не сматрају Хрватима! О књижевној вриједности ових дјела довољно је и замислити што могу рећи књижевници, али kakve veze имају *Grimm*, *Anderssen* и *Dositej Obradović* »буњевачким говором« ваљда је јасно само ауторима овога програма.

APSURDI NASTAVNOG PROGRAMA: Посебно је уочљива крајња једностраност, тј. избор само дјелића духовне културе баčkih Буњевца, која би могла послужити сврси – доказивању како Буњевци нису припадници хрватског народа. Тако се, примјерце, у литератури наводи »Danica, буњевачко-šokački календар« од 1885. до 1900., при чему се прећукује да

је »Danica« изlazila 1884.-1914., затим 1919.-1941.; онда 1945. и 1946. те 1971. и 1972., и, напokon, обновљена изlazi од 1984. до данас! А што тек рећи о изостављању остале relevantне literature из повјести и књижевности баčkih Буњевца (*M. Evetović*, *A. Sekulić*, *G. Kikić* и др.), чије би кориштење показало да су и Буњевци из војвођанског дијела Баčke, дио хрватског народа, попут Буњевца из Мађарске, западне Hercegovine, Bosne, Dalmacije, Like, Primorja итд.

Програм доноси и једну занимљиву вијест: у припреми су »Буњевачка читанка« ауторича *Mirjane Savanov* и *Nevenke Bašić Palković* те »Gramatički priručnik govora Буњевца с правописом« *Suzane Kujundžić-Ostojić* и *Jadranke Tikvicki*. Не само што се netko може најпrie

UKRATKO

Odvjetništva regije

Glavna haška tužiteljica Carla del Ponte, nakon završetka regionalne konferencije državnih odvjetništava jugoistočne Europe, napustila je 13. srpnja Brijune.

Kako se navodi u priopćenju za javnost, glavna tužiteljica istaknula je važnost suradnje zemalja regije s Haškim sudom, dodajući kako će, kada ICTY završi s radom, velika odgovornost biti na državnim odvjetništvima svake zemlje koja će preuzeti slučajeve. Svi sudionici razgovora naglasili su da nijedan zločin ne smije ostati nekažnjen, a individualizacija krivnje ključna je za nastavak normalizacije, suradnje i stabilnost ove regije.

Sastanku su nazočili i državni odvjetnici Hrvatske, Srbije, Crne Gore te Bosne i Hercegovine, koji su istaknuli važnost održavanja ove konferencije kao i njihove međusobne suradnje putem razmjene informacija i dokumenata.

Novi krediti Fonda za razvoj APV

Predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine i predsjednik Upravnog odbora Fonda za razvoj AP Vojvodine, mr. Bojan Pajtić potpisao je prošloga tjedna u Master centru Novosadskog sajma ugovore o kreditu s korisnicima kreditnih linija Fonda za razvoj AP Vojvodine. Natječaj je predviđen za dugoročno kreditiranje razvojnih programa i projekata, namijenjenih isključivo razvoju poljoprivrede na području Vojvodine u 2007. godini. Pokrajinski Fond za razvoj je ovom prilikom odobrio 272 kredita, čija ukupna vrijednost iznosi 331.775.000,00 dinara. Ukupno je podnijeto 276 zahtjeva iz 39 općina. Predsjednik Pajtić je potpisao u Novom Sadu dio ugovora, ukupno 214 s vlasnicima poljoprivrednih gazdinstava iz Bačke i Banata, i još 58 ugovora odobrenih po ovom natječaju, s poljoprivrednicima iz Srijema, u Rumi.

SMS o gotovim ispravama

Hrvatski građani od 20. srpnja pri predaji zahtjeva za izradu osobnih isprava u svim policijskim upravama u RH mogu navesti i broj svoga mobitela na koji će dobiti SMS poruku o vremenu i mjestu podizanja gotove isprave. Povod su veliki redovi i gužve što se stvaraju pred šalterima većine policijskih uprava, osobito u Zagrebačkoj.

Odlučeno je i da MUP ojača internet-sku komunikaciju s građanima, pa se već sada određeni zahtjevi za ispravama mogu slati u elektroničkom obliku.

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini obilježio 17. godišnjicu stranke

Hrvatske institucije moraju zajedno raditi

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini obilježio je prošloga petka, 13. srpnja, 17. godišnjicu stranke. Proslavi obljetnice nazočni su bili – generalni konzul Republike Hrvatske Davor Vidiš, konzulica Mirela Lucić, kao i gosti, članovi i simpatizeri stranke.



Predsjednik stranke Petar Kuntić istaknuo je kako je DSHV »kroz ovih 17 godina dobro pazio s kojim strankama će imati dobre partnerske odnose. To su prije svega vojvodanske organizacije i nacionalne manjinske stranke, napose tadašnja Demokratska zajednica vojvodanskih Mađara – današnji Savez vojvodanskih Mađara, Liga socijaldemokrata Vojvodine, ali i druge reformski i demokratski orijentirane političke snage kao što je to uvijek bila, a i danas je Demokratska stranka – Boris Tadić«.

Među aktualnim političkim pitanjima Kuntić je istaknuo pitanje zastupljenosti u predstavničkim tijelima, te je poručio da se rješavanje pitanja informiranja, školstva, kulture i službene uporabe jezika može postići »samo ukoliko hrvatske institucije nastave zajedno raditi, svako u okviru svog djelokruga, ali zajedno na ostvarivanju ravnopravnosti, slobode i blagostanja za sve građane ove države«.

Nazočne je pozdravio dopredsjednik stranke i zastupnik u Skupštini AP Vojvodine Dujo Runje, a u ime Hrvatskog svjetskog kongresa akademski slikar iz Pariza, rodom Subotičanin, Josip Ago Skenderović.

Ovom prigodom vlč. Andrija Anišić blagoslovio je prostorije Doma DSHV-a i predstavljena je spomen-ploča, koja će biti postavljena u Đurđinu na prostorije Župne kuće u kojoj su početkom devedesetih godina istaknuti intelektualci, pripadnici hrvatske zajednice, organizirali tribine o različitim aktualnim temama i odakle je potekla ideja osnivanja prve hrvatske političke stranke. Pozdravljajući nazočne tadašnji đurđinski župnik vlč. Marijan Đukić podsjetio je na to doba i istaknuo, kako je zbog lažnih optužbi u medijima o skrivanju oružja u nepostojećem podrumu i nakon poziva u rezervu na »neodređeno vrijeme« morao otići iz svoje župe.

Tijekom proslave DSHV je organizirao prikupljanje potpisa potpore Radio



Subotici za dobivanje regionalne frekvencije i emitiranje višejezičnog programa.

J. D.

Priopćenje Demokratske zajednice Hrvata u povodu odluke RRA

Ukidanje stečenih prava

Povodom odluke RRA kojom se Radio Subotici ne daje regionalna frekvencija, Demokratska zajednica Hrvata je uputila priopćenje za javnost u kojemu daje punu potporu ovoj radio postaji u nastojanju da se frekvencija ipak dobije.

»Radio Subotica svoj program ima na više jezika te je stoga i njezin značaj veći. Govoriti o ravnopravnosti u državi, a ukidati medije na

manjinskim jezicima je kontradiktorno.

Kada je radijski program na hrvatskom jeziku u pitanju Radio Subotica ima ogroman značaj jer se najviše sati na hrvatskom jeziku emitira upravo na ovom radiju. Stoga je ukidanje frekvencije ukidanje stečenih manjinskih prava što je u suprotnosti s europskim standardima«, stoji u priopćenju Predsjedništva Demokratske zajednice Hrvata.

Nenad Čanak najavio povlačenje s mjesta predsjednika LSV-a

Promjene u vrhu LSV-a?

Aktualni predsjednik Lige socijaldemokrata Vojvodine Nenad Čanak obznanio je kako se na predstojećim stranačkim izborima neće ponovno kandidirati za šefa stranke

Sljedeći unutarstranački izbori u Ligi socijaldemokrata Vojvodine mogli bi biti povijesni. Naime, lider LSV *Nenad Čanak* obznanio je kako se na tim izborima neće ponovno kandidirati za šefa stranke. Jedini predsjednik LSV od njenog osnivanja priopćio je svoju odluku na obilježavanju 17. godišnjice postojanja Lige, izrazivši pritom želju da ti izbori budu prvi na kojima će stranački lider biti izabran između više kandidata.

»Nadam se da će na sljedećem kongresu stranke biti više kandidata i da će među njima biti izabran novi predsjednik LSV«, kazao je Čanak u obraćanju stranačkim kolegama i zvanicama. Bez protukandidata Čanak je u prosincu 2005., na Petom kongresu LSV, ponovno bio izabran za predsjednika, s tim što prvi puta dobiva svog zamjenika. Uvođenje te funkcije, na koju je izabran *Bojan Kostreš*, ocijenjeno je tada kao potvrda da su unutar stranačke borbe »za Čankovo naslijeđe« završene prije nego što je i dan znak za njihov početak te da je Kostreš sljedeći lider LSV. Inače, nakon pokrajinskih izbora 2004., Čanak je Kostreša, kao osobu od svog najvećeg povjerenja, i progurao za predsjednika Skupštine Vojvodine, jer su se Ligini koalicijski partneri usprotivili ideji da Čanak ostane na toj funkciji.



Još je, međutim, nepoznanica hoće li Čanak izgurati čitav mandat ili će se prilika za izbor njegova nasljednika, ukazati i ranije. Inače, sljedeći kongres LSV trebao bi se održati 2009., ali se zato izvanredni kongresi, prema stranačkom statutu, mogu sazvati po potrebi i mogu biti izborni.

(Dnevnik)

Pannon radio reagirao na napade

Frekvencija komercijalnoj postaji

Redakcija Pannon radija je u priopćenju Rupućenom medijima reagirala na napade na tu medijsku kuću. »Za regiju Subotice, Kanjiže i Sente raspisan je natječaj za jednu frekvenciju, što je bio jedini način dolaska do cjelodnevno programa na mađarskom jeziku, a što je Pannon radio i učinio«, navodi se u priopćenju i ističe da dodjelom frekvencije 91,5 megaherca Radio Subotica neće biti ugašena, samo će na jednoj drugoj, lokalnoj frekvenciji emitirati program. Pannon Radio je, kako se navodi u priopćenju, komercijalni radio i dobio je frekvenciju, kao i većina komercijalnih postaja u državi, a navedeno je i da će program Pannon radija biti raznovrstan. »Radijski program nismo počeli emitirati ranije, zato što je zakonom propisano da će iz natječaja biti isključeni svi koji ilegalno emitiraju pro-

gram«, kaže se u priopćenju i ističe da se nije smio dovoditi u opasnost natječaj za jedini cjelodnevni program na mađarskom jeziku. Redakcija Pannon radija navodi i da je kadrovski osposobljena, kao i da ima mladu iiskusnu ekipu, ali da bi kvaliteti programa svakako doprinijela i suradnja s kolegama iz Radio Subotice i drugih sredina. »Kada se završi natječaj za lokalne frekvencije, oni koji žele slušati program na više jezika imat će tu mogućnost. Oni koji žele cjelodnevni program na mađarskom jeziku koji govori njima i o njima, neće morati uraditi ništa drugo osim skalati radija zaustaviti na 91,5 megaherca. Tamo će se čuti Pannon radio, na mađarskom«, zaključuje se u priopćenju redakcije Pannon radija koje je potpisala glavna urednica *Ildikó Árpási*.

UKRATKO

Strategija za poticaj rađanja

Ministar rada i socijalne politike Rasim Ljajić kaže da će početi javna rasprava o Strategiji za poticaj rađanja, a usvajanje očekuje u rujnu. Ljajić kaže da je u prošlom sazivu Vlade Srbije urađen nacrt tog strategija i da će on sada biti malo izmijenjen i dopunjen. Cilj strategija, prema Ljajićevim riječima, je da se raznim poticajnim mjerama dođe do stope fertiliteta koja je potrebna za prosto obnavljanje stanovništva. »Razina rađanja u Srbiji je 30 posto ispod potreba proste reprodukcije stanovništva«, kaže Ljajić. Prema njegovim riječima, stanovništvo Srbije se nalazi u stadiju duboke demografske starosti i samo su Japanci, Talijani i Nijemci stariji od stanovništva Srbije. »U okviru te mjere država treba uzeti na sebe dio troškova za rađanje djece, njihovo školovanje i izdržavanje«, kaže Ljajić. Između ostalog, podrazumijeva se i ostvarivanje pune nadoknade za trudnice tijekom bolovanja. Kako je naveo, postoji i indirektna financijska potpora u koju spada i ukidanje PDV-a na bebi opremu.

Hrvatska do kraja desetljeća u EU

Hrvatska bi uz povoljne prilike do kraja desetljeća mogla ispuniti sve kriterije za ulazak u punopravno članstvo Europske unije, kazao je povjerenik Europske unije za proširenje Olli Rehn u intervjuu za njemački dnevnik »Die Welt«.

Dodao je kako bi se hrvatsko ispunjenje svih uvjeta moglo vremenski poklopiti sa stupanjem novog ugovora EU-a na snagu. »Primjer Hrvatske pokazuje da se procesi proširenja i produbljivanja Unije međusobno ne isključuju nego da idu zajedno«, rekao je Rehn. Uz Hrvatsku bi sljedeća članica Europske unije mogao postati Island.

Nova dokumenta

Potpredsjednik Vlade Republike Srbije zadužen za europske integracije Božidar Đelić najavio je da će nove osobne iskaznice, po europskim standardima, biti spremne na jesen, a putovnice u ožujku.

Potpredsjednik Đelić izjavio je za B92 da će do jeseni biti spreman takozvani šengenski paket zakona, koji treba olakšati postizanje dogovora o viznoj liberalizaciji s Europskom unijom.

U susret predstojećim manifestacijama »Dužijance 2007.«

Staro, u novom vremenu

»Tradicija može opstati samo tako ako ćemo obnavljati isto, naravno, u novom vremenu i prostoru. Mi nastojimo svake godine na brojnim manifestacijama uključiti nove osobe, broj sudionika se povećava iz godine u godinu, a ponuđeni sadržaji su sve kvalitetniji«, kaže predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance 2007.« Grgo Kujundžić

Piše: Dušica Dulić

O sjetivši u ranoj mladosti težinu risarskoga posla, uživajući u ulozi bandaša, prateći žetvene svečanosti iz godine u godinu, Grgo Kujundžić već petu godinu za redom na sebe preuzima i čelnu dužnost u organizaciji »Dužijance«, žetvene svečanosti koja obuhvaća brojne manifestacije različitog sadržaja. Razvojni put Dužijance, od prvobitnih salaša, preko župnih crkava do središnjeg gradskog trga, obogaćivao je prvotno značenje ove svečanosti, zahvale Bogu za ubrani rod. Cilj je očuvati izvorno, ali istodobno, u određenoj mjeri, svake godine tu manifestaciju učiniti drugačijom, bogatijom. Prema programu ovogodišnje, 97. Dužijance, koja tradicionalno obuhvaća seoske dužijance, natjecanje risara, prepoznatljiv rad slamarki, konjičke utrke, među novim sadržajima je, kako kaže Kujundžić, predstavljanje Etnografske zbirke Bunjevci, Gradskog muzeja iz Senja u Gradskom muzeju u Subotici. Otvorenje ove izložbe je 20. srpnja s početkom u 18 sati, a moći će se pogledati punih mjesec dana. Ova je godina i u znaku prikazivanja prošlosti ove manifestacije. U okviru programa, predstavljena je knjiga »Dužijanica«, a 2. kolovoza u HKC »Bunjevačko kolo« biti će priređena večer pod nazivom »Dužijanica kroz povijest u fotografiji i filmu«.



Višemjesečni rad u organiziranju Dužijance: Grgo Kujundžić

NEKE NOVINE: »Tradicija može opstati samo tako ako ćemo obnavljati isto, naravno u novom vremenu i prostoru. Mi nastojimo svake godine uključiti nove osobe na brojnim manifestacijama, unatoč okolnostima, broj sudionika se povećava iz godine u godinu, a i ponuđeni sadržaji su sve kvalitetniji. Danas je jako teško animirati mlade ljude da nešto rade iz ljubavi. Svi nastoje svoj rad naplatiti, kako bi zaradili koru kruha. Ljubav i umjetnost se ne mogu vrednovati novčano. Ipak, uvijek se nađu ljudi koji su se

voljni angažirati, a mi stariji nastojimo uključiti što više takvih, i to mladih. Ove godine u goste zovemo KUD-ove kojima kasnije, kao prijateljskim društvima, organiziramo i turneje. Nastojat ćemo ovoga puta drugačije angažirati gostujuća društva. Pozornica će biti postavljena u središtu grada i bit će im na raspolaganju tijekom cijelog dana, a ne samo u okviru predviđenog večernjeg nastupa. Njihova je sloboda angažirati naše sugrađane tijekom cijeloga dana, odnosno vikenda. Dužijanica nije moment, ona traje. Istaknuo bih

i kako sam ove godine dao puno potporu novom prijedlogu mladih da se na središnjem gradskom trgu, poslije završetka Folklorne večeri, večer nastavi uz modernu glazbu i tako angažiraju mladi ljudi u gradu do kasnih sati. Dužijanica ne znači voljeti samo staro, treba uključiti i novo«, kaže o novinama predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance 2007.«.

ORGANIZATORI I SUDI-ONICI: Organizacijski odbor »Dužijance« broji preko 20 ljudi, neki od njih su uključeni u pripremu gotovo svih manifestacija, a većina kod pojedinih, iz njihova područja djelovanja i znanja. Predsjednik OO »Dužijance« kaže kako se u »prebrojavanju sudionika svih manifestacija u okviru programa jedne dužijance, došlo do brojke od oko 40.000 ljudi. Organizatora i suorganizatora tijekom tih par mjeseci ima između 100 i 200, a aktivnih sudionika u svim programima između 2000-2500 ljudi, koji svojim nastupima iz godine u godinu daju značajan doprinos ljepoti i uspješnosti Dužijance«.

Lokalna samouprava općine Subotica ovu manifestaciju financijski pomaže, u iznosu od 40 do 50 posto iznosa ukupnih troškova. Ove godine je iz proračuna za potrebe proslave žetvenih svečanosti izdvojeno milijun i 200 tisuća dinara, a planira se da će ukupni

Čast i obveza

Čast da budu ovogodišnji bandaš i bandašica, nositelji »Dužijance 2007.«, pripala je mladim studentima Mariju Tikvicki i Neveni Mlinko. Bandaš je u hrvatskoj zajednici poznat kao tamburaš, član Ansambla »Ravnica«, a bandašica kao uspješna recitatorica. Što se tiče njihova izbora, bandaša biraju mladi momci između sebe, i to na Veliku subotu kada su u ulozi čuvara Božjeg groba, a bandašicu bira katedralni župnik, uz suradnju sa svojim konzultantima. Nekada se bandašica birala na prijedlog Divojačkog društva, kojega danas više nema. Večer uoči središnje manifestacije, na središnjem gradskom trgu biraju se i tri najljepša para u bunjevačkoj narodnoj nošnji, pratioci bandaša i bandašice.

Lemeška dužijanica 2007.

HBKUD »Lemeš« predstojećeg vikenda svečano obilježava završetak žetve, Lemešku dužijanica 2007. godine. Prema utvrđenom programu, u petak 20. srpnja s početkom u 17 sati u Velikoj dvorani Mjesne zajednice otvorit će se izložba pod nazivom »Nanine skute i još ponešto«. Sutradan, u subotu 21. srpnja, ovo Društvo priređuje Folklornu večer, »U avliji kod baće i nane«. Sudionici programa su društva iz Osijeka, Subotice, Male Bosne, te svakako domaćini. U nedjelju 22. srpnja s početkom u 8.30 uslijedit će obilazak sela fijakerima, a u 11 sati počinje svečana sveta misa u čast ovogodišnje Lemeške dužijance.

troškovi iznositi oko 3 milijuna dinara. Grgo Kujundžić ne krije svoje nadanje da će Općina dotirati još neka sredstva, makar iz rebalansa, kako bi potpomogla pokrivanje aktualnih troškova. Ostala neophodna sredstva osiguravaju se od donatora i sponzora.

Kujundžić smatra kako bi za Suboticu, Dužijancu, ali i ugostitelje u središtu grada bilo korisno kada bi se prigodnim uslugama, recimo menijem, ukrasima i glazbom, uključili u slavlje žetvenih svečanosti.

Budući da je još rano, domaćin

Iz programa subotičke Dužijance ovoga vikenda

Što se tiče programa Dužijance tijekom predstojećeg vikenda, večeras, 20. srpnja s početkom u 18 sati u Gradskom muzeju u Subotici, otvara se izložba – Bunjevci na Senjskom području, Gradskog muzeja iz Senja. U nedjelju, 22. srpnja, održat će se Dužijanca u Tavankutu. Svečano misno slavlje počinje u 10 sati i 30 minuta u Crkvi Presvetog Srca Isusova.

Dužijance ne može ustvrditi tko će sve biti ovogodišnji uzvanici Dužijance. Svake godine javlja se

jedan te isti problem. Naime, središnji program žetvenih svečanosti je u vrijeme kada su brojni visoki

dužnosnici na godišnjim odmorima, te tako i spriječeni u dolasku. Za sada napominje kako će zasigurno biti pozvan predsjednik Skupštine Srbije dr. Oliver Dulić, Subotičanin, koji je i prijašnjih godina nazočio ovim svečanostima, te drugi, za sada još neimenovani predstavnici republičkih, pokrajinskih, okružnih i lokalnih tijela vlasti, diplomatski zbor, predstavnici manjinskih zajednica i prijateljskih gradova, te kao predvoditelj središnjeg misnog slavlja jedan od kardinala čije ime Kujundžić još nije želio otkriti. ■

Sjednica Savjeta za međunacionalne odnose i Skupštine općine

Kaznena mjera izrečena, sjednica opet prekinuta

*Savjet za međunacionalne odnose osudio istup vijećnika Blaška Gabrića na posljednjoj sjednici Skupštine općine, a Skupština izrekla mjeru udaljenja s nastavka sjednice * Zbog jednakog broja glasova za i protiv vraćanja prijašnjih naziva ulica, odluka nije usvojena*

Vijećnici Saveza vojvodanskih Mađara napustili su posljednju sjednicu Skupštine općine, 4. srpnja, nakon što je, obraćajući im se, predsjednik Ekološke stranke Vojvodine i vijećnik Blaško Gabrić optužio Mađare za fašizam. Preciznije rečeno, Gabrić je na dobacivanje vijećnika Saveza vojvodanskih Mađara Karolya Dudasa da je »komunjara«, odgovorio da su Mađari »bili s fašistima« u vrijeme dok se Europa borila protiv njih. Uslijedila je poduža stanka, a zatim je sjednica i prekinuta.

Tim povodom je 11. srpnja održana sjednica Savjeta za međunacionalne odnose, koja je na samom početku bila prekinuta zbog nedostatka službenog prijevoda tonskog zapisa sa skupštinskog zasjedanja. Nakon kraće stanke, uslijedio je sastanak na kojemu se preslušao polusatni tonski zapis s dotične sjednice, te je uslijedila žestoka rasprava o tome koji bi se vijećnici imenom i prezimenom trebali spomenuti u zaključcima Savjeta, te kakve bi im kaznene mjere trebale biti izrečene. Predsjednik Savjeta za međunacionalne odnose Endre Csúszó je zastupao stav kako se imenom trebaju spomenuti vijećnici Blaško Gabrić i Mirko Bajić. Dok je Bajić tražio da se u tom slučaju, spomene i vijećnik Karoly Dudas koji je na prošloj sjednici dobacivao uvredljivo sa svojega mjesta, što se ne čuje u tonskom

zapisu, ali su čuli ostali vijećnici. Poslije više od sat i pol vremena usklađivanja stavova, konsenzusom su usvojeni zaključci prema kojima je »osuđen istup vijećnika Blaška Gabrića na posljednjoj sjednici Skupštine općine«, usuglašeno je da je »nedopustivo da se sa skupštinske govornice upućuju riječi uvrede jednoj nacionalnoj zajednici«, te da »Savjet za međunacionalne odnose sugerira Skupštini da izrekne kaznenu mjeru Gabriću sukladno Poslovniku o radu«.

»Bilo je teško usuglasiti se oko termina, ali mislim da će sve biti kako treba i da se ovakvi istupi više neće ponavljati«, rekao je na konferenciji za novinare poslije sjednice predsjednik Savjeta Endre Csúszó.

Ocijenjen kao govor mržnje istup Gabrića osudila je i većina stranaka u Subotici.

Odmah po početku nastavka 36. sjednice Skupštine, održanom 17. srpnja, većinom glasova vijećnici su izglasovali udaljavanje vijećnika Blaška Gabrića s aktualnog zasjedanja, što je on bez prigovora i prihvatio.

Ni nastavak rasprave o nazivima ulica, zbog nedostatka suglasja, nije rezultirao novom odlukom. Vijećnici Demokratske stranke i stranke G17 plus glasovali su za to da se vrate prijašnji nazivi ulica, oni prije odluke od 2003. godine, odnosno da u Subotici i dalje, među ostalima, postoje Engelsova

ulica i Lenjinov park. Savez vojvodanskih Mađara je ponovno bio protiv takve inicijative. Budući da je rezultat bio jednaki broj glasova za i protiv, odluka nije mogla biti usvojena.



Jedina odluka na zasjedanju 17. srpnja koja je usvojena bez rasprave je Odluka o ustupanju na korištenje poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu crkvama i vjerskim zajednicama. Kako je pojasnio predsjednik Općine Géza Kucsera, zemljište će se crkvama dati na korištenje dok im ne bude vraćena imovina po Zakonu o povratu crkvene imovine. Rok za izvršenje ove odluke je trenutak skidanja ovogodišnjih usjeva s utvrđenih parcela.

Dnevni redom predviđeno donošenje odluke o izmjenama i dopunama Statuta JKP »Čistoća i

zelenilo«, nakon žestoke rasprave, dovelo je i do napuštanja skupštinskog zasjedanja od strane oporbe. Nedostatak kvoruma doveo je do još jednog prekida 36. sjednice Skupštine općine.

Sučeljavanje oko dijela Statuta JKP-a kojim se utvrđuje stručna sprema ravnatelja poduzeća, za oporbene je vijećnike ukazivala na namjeru da se smijeni prvi čovjek ovog komunalnog poduzeća, Dobrivoje Koledin. Sljedeće zasjedanje subotičkog parlamenta može se očekivati tek na jesen, a do tada će neki od političkih dužnosnika iz Subotice, ne svojom krivicom, ostati u sukobu interesa budući da nisu razriješeni lokalnih funkcija, a imenovani su na neke od republičkih.

D. D.

Ljiljana Dulić, glavna i odgovorna urednica programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice

Za sada bez trajnog rješenja

Hrvatski program se do sada emitirao na 91.5 MHz i čuo se do Sombora, pa čak i Bačkog Monoštora, što znači da su u većini naselja, u kojima žive Hrvati mogli čuti taj program.

*Na lokalnoj frekvenciji, ukoliko je dobijemo, to neće biti moguće **

To što mislimo da u multietničkim sredinama postoji potreba za regionalnim servisom, ne znači da se mi nećemo ponašati u skladu sa zakonom i privatizirati se

Razgovor vodila: Jasminka Dulić



Nedavnom odlukom Republičke radiodifuzne agencije o dodjeli regionalne frekvencije Pannon radiju, koji će emitirati program na mađarskom jeziku, nakon skoro četiri desetljeća emitiranja programa Radio Subotica je ostala bez regionalne frekvencije. Osim što se dovodi u pitanje opstanak rado slušanog radijskog programa na srpskom jeziku na dobro poznatoj frekvenciji 91.5 MHz, ova je odluka dovela u pitanje i čujnost radio-programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice koji se emitira na istoj frekvenciji od 18 do 21 sat. Do sada se ovaj program mogao čuti u krugu od 50 km, a ako Radio Subotica dobije lokalnu frekvenciju čut će se u rasponu tek od 20 kilometara, čime će veliki dio naselja u kojima žive Hrvati ostati bez mogućnosti da slušaju program na materinjem jeziku.

U ovoj još vrlo neizvjesnoj situaciji, jer je Radio Subotica uložila prigovor uz koji je priložila preko 19.000 potpisa građana, s glavnom i odgovornom urednicom programa na hrvatskom jeziku Ljiljanom Dulić-Mesaroš razgovarali smo o budućnosti ovog programa i jedine profesionalne redakcije elektroničkih medija na hrvatskom jeziku u Srbiji.

HR: Upravni odbor Radio Subotice odlučio je uložiti prigovor na odluku Republičke radiodifuzne agencije (RRA) kojom joj je uskraćena regionalna frekvencija. Što za Radio Suboticu znači gubitak ove frekvencije, a što za program na hrvatskom jeziku?

Radio Subotica je 4. srpnja službeno obaviještena da je dozvolu za emitiranje radijskog programa za područje regije Subotica – Kanjiža – Senta dobio Pannon radio čime je njima dodijeljena i regionalna frekvencija 91.5 MHz. Na toj frekvenciji Radio Subotica emitira program gotovo 39 godina, a trenutno se na ovoj frekvenciji emitira program na srpskom jeziku i od 18 do 21 sat na hrvatskom jeziku. Radio Subotica trenutno koristi i drugu frekvenciju od 89.6 MHz, na kojoj emitira cjelodnevni program na mađarskom jeziku, mada službeno ova frekvencija još nije dodijeljena nikome.

Hrvatski program se do sada emitirao na 91.5 MHz i čuo se do Sombora, pa čak i Bačkog Monoštora, što znači da su u većini naselja, u kojima žive Hrvati mogli čuti taj program. Na lokalnoj frekvenciji, ukoliko je dobijemo, to neće biti moguće.

No, postupak oko regionalne frekvencije nije završen. Mi smo na rješenje RRA-e u srijedu uputili prigovor, uz koji smo priložili i oko 19 i pol tisuća potpisa građana. Naime, uvjereni da naš višejezični program ima potporu slušatelja, organizirali smo prikupljanje potpisa kako bismo i na taj način osnažili naš prigovor. Potpisi su najvećim dijelom prikupljeni u gradu Subotici i u naseljima u subotičkoj općini, ali i u pojedinim mjestima susjednih općina

gdje se čuje naš program kao što su Čoka, Kanjiža, Novi Kneževac, Senta, Bačka Topola... Ukoliko bude negativno rješenje našega prigovora Radio Subotica će pokrenuti upravni spor. Smatramo da se ne može javni interes u pogledu informiranja na ovom području izjednačiti s potrebama jedne nacionalne zajednice, odnosno da je nedopustivo da se regionalni program emitira samo na jednom jeziku, na koji to jezik bio, s obzirom na multietnički sastav stanovništva ove regije. Osim toga, i potpisi građana govore da je naš program rado slušan i sudeći po reakcijama pojedinih organizacija i političkih stranaka, objektivan i zadovoljava potrebe javnog interesa, odnosno građana, za informiranjem.

HR: Što će se dogoditi ako se prigovor ne uvaži i Radio Subotica ostane na lokalnoj frekvenciji?

U međuvremenu po preporuci RRA-e mi smo predali i dokumentaciju na natječaj za lokalne frekvencije. Na natječaj smo konkurirali s programskom shemom sličnoj onoj koja je postojala do prije pet godina, odnosno, do »zauzimanja« još jedne frekvencije na kojoj se tada počeo emitirati program na mađarskom jeziku. Tada je postojao takozvani »sendvič« program u kojemu su se na po tri sata tijekom dana smjenjivali program na srpskom i na mađarskom jeziku, a naš je išao navečer od 19 sati. Nova programska shema za emitiranje na jednoj frekvenciji podrazumijeva višejezični (na sva tri jezika) jutarnji dvosatni program, potom po dva dvoipolusatna bloka na srpskom i mađarskom, koji će se naizmjenično smjenjivati, i na kraju od 18 do 21 program na hrvatskom jeziku. Uvrstili smo i emisiju na njemačkom jeziku koja će na programu biti petkom od 18 sati, tako da će naš program petkom biti pola sata kraći.

Nadamo se da ćemo, ako ne dobijemo regionalnu frekvenciju, dobiti barem tu lokalnu, ali će se u tom slučaju čujnost našeg programa znatno smanjiti, budući da gradska frekvencija obuhvaća područje oko 20 km u krug, odnosno, zona pokrivenosti se smanjuje na četvrtinu sadašnje pokrivenosti. Međutim, kako su nam nagovijestili iz RRA-e, taj bi se problem djelomice mogao prevladati upućivanjem zahtjeva za »dodatnim pokrivanjem«, odnosno postavljanjem niskih repetitora koji bi ciljano pokrivali određeno područje.

To je nešto što možemo uraditi, kako bi se stečena prava hrvatske zajednice ipak manje umanjila, u slučaju da se ne uspije dobiti regionalna frekvencija.

No, u cijeloj ovoj priči moguće je i treći ishod, a to je da ne dobijemo niti lokalnu frekvenciju. Za Suboticu su predviđene četiri lokalne frekvencije, a kako sam neslužbeno doznala, za njih se prijavilo čak dvadesetak kandidata. Ne mislim da mi u gradu imamo ozbiljnijeg konkurenta, no, s obzirom na sistem rada Savjeta RRA-e i kriterije, kojima se služe prilikom odlučivanja, ni takav ishod nije nemoguć. Moram istaknuti i da

mislimo da u multietničkim sredinama postoji potreba za regionalnim servisom, ne znači da se mi nećemo ponašati u skladu sa zakonom i privatizirati se, ukoliko ne dođe do izmjena zakona u tom smislu. S druge strane, uskraćivanjem frekvencije »oduzeli« su nam glavni adut za kvalitetnu privatizaciju.

HR: Radijski program na hrvatskom jeziku na valovima Radio Subotice 91.5 MHz emitira se već osmu godinu....

Uredništvo, koje priprema program na hrvatskom jeziku, prvi put je emitiralo emisiju u traja-

Lazar Merković koji je tom poslu učio urednika ali i mnoge druge, a velika je uloga bila i pokojnog *mr. Josipa Buljovčića* kao lektora, ali i ne samo kao lektora, već i jezikoslovca koji nas je učio pisati i novinarski se izražavati i ispravno govoriti hrvatski što je bilo premissa da pravi program na hrvatskom zaživi. Obojica su u to vrijeme svakodnevno dolazili u redakciju, pomagati i učiti nas.

HR: Vi ste bili dio tima koji je osnovao taj program?

Nisam bila među onima koji su program osnovali, ali sam se od početka 1999. godine, dakle svega



je stav Radio Subotice – da ne bi trebalo privatizirati elektroničke medije koji imaju programe na više jezika, već ih transformirati u regionalni ili lokalni javni servis, u određenoj mjeri pridonio uskraćivanju regionalne frekvencije, što nam je i rečeno na sastanku s predstavnicima Savjeta RRA-e upričćenim nakon dobivanja rješenja o dodjeli regionalne frekvencije. Uključivanje ovog »kriterijak« u odlučivanje nigdje nije propisano, ali su odgovorni u RRA-i smatrali da ne treba dodijeliti frekvenciju nekome, tko se neće privatizirati do kraja godine kada je krajnji rok (jer u tom slučaju slijedi gašenje postaje), čime su izjednačili naš stav s našim budućim ponašanjem, što je krajnje nedopustivo. To što

nju od jednog sata 21. prosinca 1998. godine. Toga je dana na sjednici Skupštine Općine gotovo jednoglasno donesena odluka o pokretanju programa na hrvatskom jeziku u trajanju od pet sati tjedno, odnosno od 19 do 20 sati svakog radnog dana. Praktične pripreme pokretanja programa trajale su sedam dana i dugo vremena je bila zaposlena samo jedna osoba, odgovorni urednik, a program su stvarali i realizirali suradnici, kojih je u toj prvoj godini bilo jako puno. Program je proizvodilo skoro 50 ljudi, kako onih iz novinarske struke, tako i iz raznih područja kulturnog stvaralaštva.

Podsjetimo se, prvi je urednik bio *Tomislav Žigmanov*, urednik »u sjeni« je prvih pola godine bio

mjesec dana nakon pokretanja, uključila na poziv tadašnjeg urednika i tu su mi bili prvi koraci učenja novinarskom zanatu i specifičnostima radijske produkcije i emitiranja. Radila sam i kao novinar i kao spiker, a radila sam i na organizaciji posla, pronalaženju financija za honorarne suradnike, održavanju komunikacija s institucijama i nekim medijima u Hrvatskoj gdje se odlazilo na tečajeve, fonetske vježbe itd.

HR: Dužnost glavne i odgovorne urednice obavljate od 2005. godine. Kakve ste promjene unijeli u program?

Nakon što je *Ivana Petrekanić-Sič* duže vrijeme vršila dužnost glavne i odgovorne urednice, i jednog

neuspjelog natječaja, jer se nije prijavio nitko tko bi zadovoljio kriterije, javila sam se na natječaj raspisan 2004. godine, a počela sam raditi 1. siječnja 2005. godine. Od tada smo personalno ojačali, uz dotadašnjih troje zaposlenih popunjeno je još jedno radno mjesto, a program je ubrzo proširen prvo na dane vikenda, a ove godine je proširen na tri sata trajanja svakog dana. Drugim riječima, od prvobitnih pet, pa zatim 10 sati tjedno, trenutačno se emitira 21 sat tjedno programa na hrvatskom jeziku na regionalnoj frekvenciji 91.5 MHz. U tim proširenjima obnovili smo neke stare emisije kao što su »Razgovor s povodom« i »Kronologija« Lazara Merkovića, i uveli nove, poput »Gospodarskog magazina« ili popularne emisije »Ljudi nizine« koju vodi *Bela Francišковиć*. Najvažnije je što smo proširenjem programa uspjeli pomaknuti vrijeme emitiranja našeg Dnevnika na 18 sati umjesto dotadašnjeg termina u 19 sati, budući da dobar dio televizijskih vijesti i dnevnika kreće već od 19 sati. U okviru ova tri sata programa sada našim slušateljima možemo ponuditi i više glazbe koju rado slušaju, jer smo u programu od dva sata ponekad imali ukupno tek oko pola sata glazbe.

HR: Osim radijskog programa pokrenuli ste još nekoliko projekata...

Da, smatrala sam da trebamo iskoristiti sredstva koja se nude na pokrajinskoj i republičkoj razini za unapređenje javnog informiranja. Pokrenut je naš informativni web portal na hrvatskom jeziku, jedini takve vrste na ovim prostorima, na kojemu imamo aktualne vijesti, kolumne, arhivu vijesti, razne obavijesti i drugo, i čijom smo posjećenosti zadovoljni. Realizirali smo projekt produkcije i emitiranja 20 edukativnih radijskih emisija iz područja agroekonomije, koje je financijski podržalo Ministarstvo poljoprivrede. Aktualan je projekt produkcije radijskih drama na hrvatskom jeziku. Dio sredstava potrebnih da bi se projekt realizirao, dobili smo od Ministarstva kulture i informiranja Republike Srbije, a za drugi dio sredstava konkurirali smo na općinskom natječaju za javno informiranje. Naš partner u ovome projektu je »Hrvatska čitaonica«, redatelj je *Rajko Ljubić*, a u cijelom projektu bit će angažirani profesionalni i amaterski glumci s ovoga područja.

ja. Radio je nositelj projekta, ali smo sigurni da ovaj projekt ima šire značenje, jer je cilj da se snime drame, najvećim dijelom na izvornoj ikavici, i da to ostane kao trajna baština u našoj zajednici. Predviđeno je da se snimi dvanaest drama, nekoliko najpoznatijih drama *Matije Poljakovića*, kao što su »Ča Bonina razgala«, »Ode Bono na ogled«, zatim dramatizirane priče i bajke *Balinta Vukova*, *Ive Prčića* i *Milivoja Prčića*. Ovaj je projekt već u tijeku, tekstovi su gotovi, predstoji snimanje i poslije toga produkcija i montaža. Nastojat ćemo to realizirati u svakom slučaju bez obzira na daljnji tijek odvijanja događaja u pogledu sudbine Radio Subotice.

HR: Održali ste konferenciju sve tri

Veleposlanstvu RH. Tom smo prigodom široj javnosti poručili kako držimo da pravo na informiranje na svom jeziku osim Mađara imaju i Hrvati, Srbi i drugi koji žive u regiji Subotica-Senta-Kanjiža, te da nemamo ništa protiv toga da se mađarskoj nacionalnoj manjini osigura cjelodnevni program, ali pri tome treba voditi računa da se ne naruše stečena prava i svih ostalih. Također smo istaknuli da zbog ovakve odluke – kojom je uskraćeno i ugroženo pravo stanovnika Hrvata i Srba, u Subotici i okolici može doći do pogoršanja međunarodnih odnosa. Prenesena je i ocjena uposlenih Radio Subotice da je riječ o političkoj odluci RRA-e što je obrazloženo time da članovi toga tijela nisu uvažili stručne, tehničke i druge kvalitete Radio

hrvatske nacionalne manjine kroz radijske programe?

Jedna mogućnost na regionalnoj razini je svakako ova koja trenutačno postoji – u okviru Radio Subotice. U slučaju da ne dobijemo regionalnu, svakako ćemo se natjecati za lokalnu frekvenciju. Mislim da Radio Subotica zbog onoga što jest i što je postigla u ovih 39 godina postojanja, svakako zaslužuje da dobije frekvenciju na ovom području. Druga mogućnost, koja nažalost još nije iskorištena, je program na hrvatskom jeziku na Radio Novom Sadu, u okviru Radiodifuzne ustanove Vojvodine. RNS ima dvije frekvencije namijenjene nacionalnim zajednicama, od kojih se na jednoj emitira program na mađarskom jeziku, a druga je predviđena za sve ostale manjine.



redakcije za novinstvo u Media centru 27. lipnja u Beogradu, otprilike odmah nakon što ste iz medija saznali da niste dobili regionalnu frekvenciju. Što je bio cilj konferencije?

Tamo smo istaknuli zahtjev da RRA preispita odluku kojom Subotica nije dobila regionalnu frekvenciju ili da se za područje sjeverne Vojvodine osigura još jedna valna duljina.

Konferenciji za novinare u Beogradu u znak potpore zaposlenima bili su nazočni i veleposlanik Republike Hrvatske *Tomislav Staničić* i *Ines Vidović-Pacek* zadužena za kulturu, medije i informiranje u

Subotice, već su inzistirali na očuvanju stečenih prava isključivo mađarske nacionalne zajednice.

HR: Mađarska vlada je kroz različite oblike donacija omogućila osnivanje Fonda Panonija koji producira TV program, a Pannon radio je konkurirao kao komercijalna radijska stanica. Za pretpostaviti je, dakle, da se ova fondacija vidi kao jedna od onih koja će producirati programe namijenjene mađarskoj nacionalnoj manjini prije svega. Za sada hrvatska nacionalna manjina nema takve fondacije. Kako vidite moguće oblike organizacije informiranja

Hrvatskog jezika još nema na toj drugoj frekvenciji i pitanje je kada će ga i biti.

Prilikom nedavnog potpisivanja protokola o tehničkoj suradnji s našom kućom, predstavnici Radio Novog Sada su istaknuli da je sada problem uvrstiti novi jezik, jer se time automatski mora od nekoga oduzeti, čime se narušavaju stečena prava nacionalnih manjina u području informiranja. Raspodjela vremena je godinama unazad rađena tako kako je rađena, a ne postoje jasni kriteriji kako se to radi, jer da postoje, onda bi hrvatska nacionalna zajednica u startu morala participirati s višesatnim dnevnim

programom, a ne, primjerice, s pola sata tjedno, što nam se sada nudi. Očividno je da ne postoji spremnost da se redefinira čitav program i tako poštuju prava svih manjina bez obzira jesu li stare ili nove.

Spomenuli ste i primjer Fonda »Panonija«, odnosno, načina na koji je mađarska zajednica krenula u rješavanje problema informiranja pripadnika svoje zajednice. Mislim da je to dobar primjer, ali bih još naglasila da taj fond nije osnovan samo radi razvoja i unapređenja javnog informiranja na mađarskom jeziku, već i radi promidžbe demokracije, tolerancije, euro-regionalnih integracija te pomažanja raznih oblika stvaralaštva i potpore kulturnim, znanstvenim i obrazovnim institucijama, čiji je cilj očuvanje identiteta mađarske nacionalne manjine u Vojvodini. Nama, hrvatskoj zajednici, nedostaje jedna ovakva institucija, bez obzira hoće li se preko nje rješavati pitanje informiranja na hrvatskom ili ne. Takva institucija trebala bi biti ona glavna spona s našom matičnom državom, preko nje bi se mogli rješavati veliki projekti značajni za očuvanje naše zajednice i našeg identiteta.

HR: Osnivač Radio Subotice je SO Subotica, koja postavlja urednike, Upravni odbor. Slijedi privatizacija. Što će to značiti za program na hrvatskom jeziku?

Ukoliko se nešto ne promijeni u legislativi, obvezni smo privatizirati se do kraja godine. Moram spomenuti da je postupak privatizacije pokrenut još u siječnju ove godine, čime smo mi u Radiju bili zatečeni, jer je besmisleno privatizirati radio koji nema frekvenciju.

ničkih medija za izmjenu zakona o radiodifuziji u smislu da se javni servis, uz nacionalni i pokrajinski, proširi i na regije, odnosno općine. Takva praksa uostalom postoji u mnogim zemljama Europe, na koje se često pozivamo. Kao što sam već rekla, mišljenja smo da se ne bi trebali privatizirati mediji koji imaju programe na jezicima nacionalnih manjina. No, ako dođe do privatizacije, kupac je dužan još određeno vrijeme zadržati djelatnost i postojeći program. Agencija za privatizaciju ima mogućnost kod kupnje medijske kuće u kupoprodajni ugovor unijeti i dodatne uvjete, ali iskustvo pokazuje da se često puta novi vlasnik ipak ne pridržava ugovora o kupnji. Dakle, privatizacijom postoji realna opasnost da se manjinski programi, pa tako i hrvatski, smanje ili ugase, jer s komercijalnog stajališta, oni nisu tržišno atraktivni, pa tako ni isplativi budućem vlasniku.

HR: Koja su moguća rješenja? Koje bi bilo najbolje rješenje po Vašem mišljenju, za hrvatski program?

Ukoliko se zadrže programi koji jesu, općina je dužna osigurati javno informiranje na postojećim službenim jezicima, bez obzira na to tko je vlasnik ili osnivač medija. Međutim, za sada nema nikakvih nagovještaja kako će se to rješavati, kako će se financirati i producirati program. S druge strane, sve razine vlasti su preuzele obveze prema manjinama ali i dalje ostaje otvoreno pitanje kako se ostvaruju ta prava. Bila bi jako velika šteta da uredništvo programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice sa znanjem i iskustvom koje ima nestane, s obzirom da može biti jedno jezgro za razvijanje mreže

fesionalna redakcija na hrvatskom jeziku na jednom elektroničkom mediju koja postoji u Srbiji.

HR: Na kome je da to pitanje riješi?

Prije svega je to Hrvatsko nacionalno vijeće, ali i političke strukture preko djelovanja u političkim instancama od lokalnog do republičkog parlamenta. HNV prije svega mora sagledati na koji način će razvijati to područje.

Pri tome moram reći da je nakaradno riješeno da se u izradi Zakona o radiodifuziji nije vodilo računa o informiranju na jezicima nacionalnih manjina, jer upravo Zakon o radiodifuziji nameće da se moramo privatizirati, ne vodeći računa o nacionalno-manjinskoj problematici.

Skupština Subotice. Je li bilo ikakvih kontakata i kakvih do sada između Vaše redakcije i HNV-a u vezi budućnosti radijskog programa na hrvatskom jeziku u Subotici?

HNV, iako nema pravo odlučivati o pitanjima Radio Subotice i našeg uredništva, ima pravo dati mišljenje o bitnim pitanjima, koja se odnose na program na hrvatskom jeziku, kao što je, primjerice, izbor urednika. Moram reći da sam još prije dvije godine ukazivala na probleme koji očekuju Radio Suboticu, pa tako i naše uredništvo, ali, nažalost, o tome se tada nije htjelo raspravljati. U međuvremenu su aktualizirani i problemi oko drugih projekata, poput TV Tjednika i programa na



Upravo i Radio-Subotica ima dvije frekvencije, jer producira i emitira višezječni program, a po zakonu radijska postaja može imati samo jednu frekvenciju. Ni tu se nije vodilo računa da dvije frekvencije nisu luksuz već potreba na određenim prostorima.

Postoje nagovještaji da bi se osnivačka prava nad manjinskim elektroničkim medijima prenijela na nacionalna vijeća, kao što su prenesena prava nad tiskanim medijima. Međutim, Radio Subotica nije samo hrvatski program i u tom smislu, ako se usvoji to rješenje, mi ćemo imati probleme formalno-pravne prirode.

HR: S obzirom na to da je SO Subotica bila osnivač, Hrvatsko nacionalno vijeće nije imalo ingerencije nad funkcioniranjem, već prije svega Upravni odbor Radija odnosno

Radio Novom Sadu, te su u HNV-u postali svjesni da njihovom rješavanju treba prići sustavno. Na posljednjoj sjednici Izvršnog odbora odlučeno je da se formira tijelo koje će izraditi sveobuhvatni koncept razvoja javnog informiranja u našoj zajednici na svim razinama. Po mojem saznanju trenutačno je u tijeku izrada platforme manjinske politike u ovom području, koja će predstavljati polazni dokument za rad toga tijela i/ili za javnu raspravu, na kojoj bi predstavnici raznih interesnih skupina u okviru naše nacionalne zajednice dali svoj doprinos njenom konačnom uobličavanju.

No, za naše uredništvo sada nema trajnog rješenja na vidiku, ali se nadam da se neće dopustiti da dugogodišnje iskustvo i znanje jednostavno nestane...

Ekonomija i novinarstvo

Lijana Dulić rođena je 1958. godine u Subotici, gdje je završila Gimnaziju, prirodno-matematičkog smjera. Završila je Ekonomski fakultet u Zagrebu, gdje je dugi niz godina radila u struci u proizvodnim tvrtkama. Vratila se devedesetih, kad je radila i na radiju, i opet se vratila u Hrvatsku zbog nedostatka posla. Konačno se vraća 2003. godine, 2004. godine je u Općini Subotica radila kao prva službena prevoditeljica za hrvatski jezik, a 2005. postaje glavna i odgovorna urednica programa na hrvatskom jeziku Radio Subotice.

Taj je postupak privremeno zastavljen, dok se ne završi postupak izdavanja dozvola za emitiranje i dodjela frekvencije. Bez frekvencije Radio nema što prodati. U međuvremenu je pokrenuta inicijativa nekoliko gradskih elektro-

dopisnika za pokrajinski servis, odnosno za razvijanje elektroničkog informiranja na cijeloj teritoriju Vojvodine, bez obzira u kojoj pravnoj ili drugoj formi će se to informiranje realizirati u budućnosti. Napominjem, to je jedina pro-

Ruralni turizam na hrvatski način

Pustike - mali raj na zemlji

»Uz puno rada i jak marketing uspjeli smo iskoristiti sve ono što nam je priroda ponudila i mi danas uspješno prodajemo turistima bukvalno sve - od čistoga zraka do plodova zemlje, odnosno proizvoda vlastita gospodarstva. A najdraže mi je to što se ovim oblikom turizma danas bave mnogi moji susjedi, pa čak i neki od onih koji su mi se u početku podsmijevali«, kaže pionir ruralnoga turizma u ovim krajevima Stanko Crnko

Piše: Ivan Andrašić



Vinograd i šuma



Klet »Crnko«

Tijekom boravka KPZH »Šokadija« u Jalžabetu, Republika Hrvatska, domaćini su mi priuštili jedan veliki užitek za sva osjetila – posjet objektima »Seljački turizam Crnko«. Ovi objekti smješteni su na Pustikama, malom pitomom brežuljku povrh živopisnoga sela Imbriovca u Općini Jalžabet, u jugoistočnom dijelu Varaždinske županije. Ovuda su u prvim stoljećima poslije Kristova rođenja prolazili stari Rimljani na putovanju za Varaždinske Toplice.

Danas postoji obilježena planinarska staza, kojom se za samo sat ugodna pješačenja stiže od Pustika do Toplica. Za ove krajeve karakteristična je umjerena kontinentalna klima, koja osobito pogoduje vinogradima, kojima su Pustike najvećim dijelom obrasle. Pokraj vinograda ima i šuma, livada i voćnjaka, no, vinogradi, ili po domaći

rečeno gorice, ovom su brežuljku podarile dušu.

RAVNICA UZ DRAVU: Prema sjeveru, s brojnih vidikovaca se otvara pogled na plodnu ravnicu, smještenu uz južnu obalu rijeke Drave, koja je presijeca na zagorski i međimurski dio. Isto tako, jak vizualni užitek pružit će vam pogled na veliko umjetno jezero u vrijeme sunčevih zalazaka, kad se, poput najljepše zavjese ili mlađenkina vela, stvara izmaglica od isparavanja dravskih voda, tvoreći, kilometrima mjerenu, blještavu srebrnastu traku. Na južnoj strani Pustika pogled puca na pitome brežuljke obrasle šumama i vinogradima. Poput morskih valova, njih desetak se naslanjaju jedan na drugog, sve do Ljubljana, Pece, Kalnika i Ivanšćice. Svuda oko razbacane su kućice, one stare poput bijelih pahulja, a i one veće, nove, koje podsjećaju na cvjetne vrtove. Od

starih, rijetko koja je još pokrivena slamom, a svaka od njih nosi po skrivečki u sebi i svoju povijest, kroz svaku od njih prošle su generacije i pokoljenja, nitko više i ne zna koliko godina unatrag.

DOMAĆA JELA, GOLF I TENIS: Ljudi koji danas obitavaju na ovima prostorima imaju sreću uživati u ljepoti ovoga bisera prirode, a u pravilu su gostoljubivi i prijazni. Pozvat će vas u svoju klijet na pravi domaći gemišt, pozvat će vas naoko bez razloga, a razlog je, jednostavno, njihova ljubav prema čovjeku. Na desnom odvoju Pustika nalazi se mali raj – »Seljački turizam i klet Crnko«. Ovaj hram ruralnoga turizma pruža vam mogućnost da osjetite dah prošlih vremena i načina života, da provedete godišnji odmor koji nećete zaboraviti. Sobe za prenoćište uređene su u starinskom stilu, s originalnim namještajem, koji će vas vratiti stoljeće-dva u prošlost. Na trpezi će se naći stara domaća jela, poput domaće kokoške juhe s rukom miješenim sitnim rezan-



Gostionica »Crnko«

kompleksa Stanko Crnko zakoračio je u vode ruralnoga turizma još 1992. godine. Iako su mnogi s nepovjerenjem, a poneki čak i s podsmjehom gledali na ono što radi, Stanko je znao što hoće. Iza

njaka, vina iz njihova vinograda, a o njihovoj kvaliteti govore brojna priznanja i nagrade. U ugodnoj, povelikoj blagovaonici, izgrađenoj od tesanih trupaca, što joj daje veliku dozu prisnosti i topline, uz diskretnu živu izvornu glazbu, gost će se najprije osjećati poput člana jedne velike obitelji. Uz sve ovo, u svako doba ćete dobiti iskren osmijeh i punu pozornost osoblja i vlasnika objekta.

Danas je u ovim krajevima sve više gostiju iz srednjoeuropskih zemalja, ruralni turizam je sve unosniji. »U ovaj posao ušao sam 1992. godine. Ruralni turizam je već uhvatio maha u mnogim europskim zemljama, vidio sam što ljudi rade u Sloveniji, Italiji, Švicarskoj, Austriji, pa sam htio kroz praksu prenijeti njihova pozi-

tivna iskustva i na ove prostore. U početku su ljudi bili nepovjerljivi, poneki su čak i s podsmjehom gledali što moja obitelj radi. No, bili smo uporni, teško smo radili dok nismo sproveli sve moje zamisli u djelo, a ovo što vidite, samo je kruna našega rada. Uz puno rada i jak marketing, uspjeli smo iskoristiti sve ono što nam je priroda ponudila i mi danas uspješno prodajemo turistima bukvalno sve – od čistoga zraka do plodova zemlje, odnosno proizvoda vlastita gospodarstva. A najdraže mi je to što se ovim oblikom turizma danas bave mnogi moji susjedi, pa čak i neki od onih koji su mi se u početku podsmijevali«, kaže za Hrvatsku riječ pionir ruralnoga turizma u ovim krajevima Stanko Crnko. ■



Stanko Crnko ispred gostionice

cima ili griz-noklicama, mesa iz banjice, pustičkoga pečenja, bažulja sa zeljem, finih domaćih štrukli, a isto tako i kvalitetna domaća vina proizvedena u »kleti Crnko«.

U podnožju vinograda, uz staru hrastovu šumu, diskretno su od neželjenih pogleda sakrivena dva sportska terena – za golf i za tenis, za one koji bi i na odmoru htjeli upražnjavati omiljene sportove. Ukoliko niste sportski nastrojeni, ne morate očajavati. Već i ugodna šetnja ovim prelijepim krajolikom maksimalno će vam opustiti i dušu i tijelo.

KRUNA PETNAESTOGODIŠNJEG TRUDA: Vlasnik ovoga

sebe je imao europska iskustva, ispred sebe jasnu viziju razvoja turizma u ovim krajevima, a kako je cijelu njegovu obitelj krasila marljivost i upornost, logičan slijed događanja bio je uspjeh. S istim žarom dali su se na restauriranje starih objekata, podmlađivanje vinograda i voćnjaka, te na uzgoj peradi i svinja na starinski način, bez uporabe umjetne hrane. Bukvalno sve što ponude gostima, njihovi su vlastiti proizvodi. Uzgajaju poveliko jato peradi, hraneći ih samo šrotom, a isto tako i stotinjak svinja različitih uzrasta »na domaćoj je hrani«. Povrće je iz njihova vrta, voće iz njihova voć-



Separe na bačvi

Dinko Šokčević: »Hrvati u očima Mađara, Mađari u očima Hrvata«, Zagreb 2006.

Povijest kao terapija

Dok je dosadašnja historiografija, ona kvalitetnija, analizirala prožimanje kultura, a ona manje kvalitetna navijački pratila nacionalna trvenja između Hrvata i Mađara,

Šokčević je iznenadio temom - u ovoj knjizi prati međusobnu percepciju Hrvata i Mađara

Piše: Zdenko Samaržija



Autor knjige: Dinko Šokčević

Dinko Šokčević (Baja, 1960.) je ovom knjigom otvorio novo poglavlje u izučavanju hrvatsko-mađarskih odnosa. Dosadašnji su povjesničari bili tankih živaca i lako su potezali prst na obaraču te su iz pera »pucali« fraze i diskvalifikacije. Dok je dosadašnja historiografija, ona kvalitetnija, analizirala prožimanje kultura, a ona manje kvalitetna navijački pratila nacionalna trvenja između Hrvata i Mađara, Šokčević je iznenadio temom – u ovoj knjizi prati međusobnu percepciju Hrvata i Mađara. I to bez pristranosti.

Manirom racionalističkoga filozofa, štrebera iz *Descartesove* škole, Šokčević je uspostavio hipotezu, izradio instrument, obavio istraživanje i, eto, objavio rezultat. Njegovi su zaključci, kao uostalom i hipoteza i metode istraživanja, toliko različiti od zaključaka (hipoteza i meto-

da) dosadašnje historiografije. Šokčevićeva knjiga kao da je spoj Bizovačkih toplica i toplica u Harkanju, koje povjesničare-nacionaliste s obje strane Drave liječi od predrasuda.

HIPOTEZA: Nit-vodilju Šokčević iznosi u podnaslovu predgovora (svako od 14 poglavlja, koja su duhovito naslovljena, imaju i kurzivno, premda nije pisano ukošenim slovima, pojašnjenje, odnosno pravi naslov i naznačuju sadržaj poglavlja) – Koga su i što Mađari u Hrvatskoj mađarizirali, te je predgovoru obrazlaže: »Hrvatski oporbeni tisak od doba ilirizma i dualizma, ali i tadašnja hrvatska književnost, a poslije i hrvatska historiografija u dvadesetom stoljeću, često je rabila taj termin (mađarizacija, op. Z. S.)... Pravo je pitanje je li uopće bilo mađarizacije u Hrvatskoj u razdoblju o kojem govorimo... onda je moj odgovor: **U Hrvatskoj nije bilo mađarizacije** (podvukao D. Š.)«. Ta će (hipo)teza još dugo biti trn u oku hrvatskoj historiografiji i Šokčevićeva knjiga u hrvatskoj historiografiji neće naići na razumijevanje. Ona će, vjerojatno, biti prešućena jer zaključcima ne hrani hrvatske historiografske svete krave – jedna od svetih krava je da su Hrvate svi okolni narodi tlačili te nas talijanizirali, islamizirali, posrblijivali, germanizirali ili mađarizirali.

Dok je dosadašnja historiografija, ona kvalitetnija, analizirala prožimanje kultura, a ona manje kvalitetna navijački pratila nacionalna trvenja između Hrvata i Mađara, Šokčević je iznenadio temom – u ovoj knjizi prati međusobnu percepciju Hrvata i Mađara.

INSTRUMENTI I ISTRAŽIVANJA: Šokčević kao da nije odavde. I nije, premda je često u Zagrebu. Hrvatski povjesničar, predavač na Hrvatskim studijama u Zagrebu te na Sveučilištu u Pečuhu, novinar i javni djelatnik, Dinko Šokčević se znatno razlikuje od većine hrvatskih povjesničara, valjda zbog života u Mađarskoj te osnovnoškolskog i gimnazijskog obrazovanja na mađarskom jeziku, dodiplomskih studija u Novom Sadu i Zagrebu te daljnjih studija u Budimpešti. Obrazovan u različitim historiografskim tradicijama (premda Šokčević nije diplomirao povijest svladao je historičarski zanat i razvio vlastite metode kao malo koji

hrvatski povjesničar), Šokčević se razvojem vlastite metode vinuo u vrhunce hrvatske historiografije. Šokčević je literaturu, dakle novine, književna djela i povijesne knjige, pretvorio u povijesne izvore i iz njih crpio saznanja o stanju



Nakon Prvog svjetskog rata mađarska javnost (ili njezin veći dio) gotovo će posve zaboraviti nekadašnje sukobe i sačuvati uglavnom samo lijepe uspomenne na osmostoljetnu zajedničku prošlost (iznimka je samo Jelačićev pohod iz 1848.). Za mađarsko-hrvatske nesporazume i sukobe u povijesnim pregledima i udžbenicima odgovornost se prepisivala politici »bečke kamarile« divide et impera ili, pak, za sukobe u doba dualizma, hrvatskim projugoslavenskim političarima.

svijesti hrvatske i mađarske elite, koja se širila u prostodušnije slojeve puka, najčešće uz pomoć svećenstva, a kasnije nacionalno svjesnih učitelja i djelovanja političkih stranaka.

Bilingvizam je najvažnija komparativna prednost Dinka Šokčevića, koji mu je omogućio da s lakoćom čita i mađarske i hrvatske tekstove, no još je važnija njegova intelektualna radoznalost i strastvena potreba da se dođe do preciznih odgovora, a oni su mogući samo ako se pročita cjelokupna ondašnja novinska, literarna i historiografska produkcija. Ili barem njen veći dio. To znači da je u istraživanjima Šokčević pročitao tisuće novinskih članaka, gotovo cjelokupnu hrvatsku i mađarsku prozu i poeziju iz razdoblja romantizma, realizma i moderne te historiografske uratke iz druge polovice 19. stoljeća i cijeloga 20. stoljeća, kojih ima nebrojeno. Pred tom činjenicom moramo zastati i čestitati Dinku Šokčeviću. Ako se i ne slažemo s njegovim stavovima, moramo priznati da Dinko Šokčević o odnosu Hrvata i Mađara te osobito o međusobnoj percepciji Hrvata i Mađara zna najviše. Još nešto, na kraju knjige postoji poglavlje literatura. To su knjige, znanstveni i stručni tekstovi koje Šokčević nije citirao u bilješkama, u kojima se poziva na nekoliko stotina autora i naslova, već su mu poslužili kao nit-vodilja u boljem razumijevanju citirane literature. Njih ima približno 200. Šokčević se s neviđenom strašću bacio na analizu feljtona, putopisa, pamfleta, brošura, plakata, crteža, karikatura, pa i crteža na igraćim kartama, jasno uočavajući polemike mađarskih autora sa stavovima njemačkog filozofa

Herdera, koji je u svojim analizama osokolio Slavene i snažno utjecao na njihovu samosvijest, te s ilircima, koji su kroatizam, kojeg su Mađari simpatizirali, zamijenili ilirizmom, koji im se nije svidio (poput, recimo, pisca putopisa *Ferenca Császára*, profesora kod kojeg je *Ivan Mažuranić* naučio mađarski jezik).

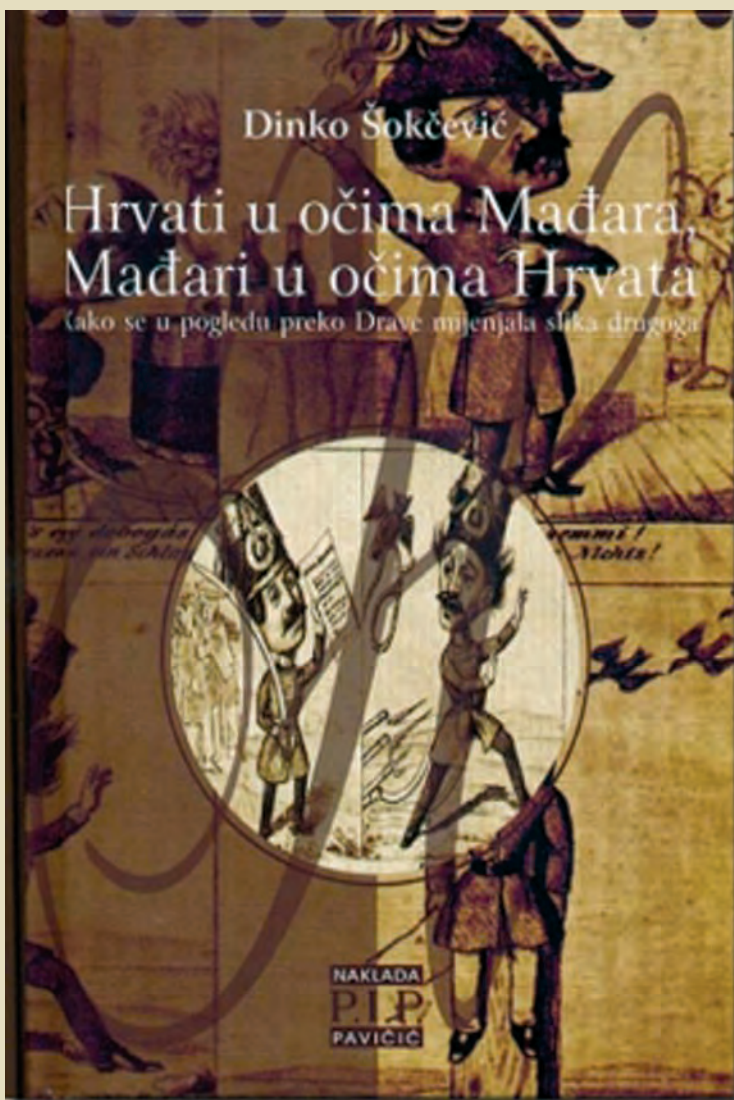
STIL: Zapravo, samo je Šokčević i mogao napisati ovu knjigu. Hrvatsko-mađarska jezična barijera dovoljan je razlog da prosječni hrvatski povjesničar o stavovima mađarskih povjesničara o Hrvatima ništa ne zna, a malo se koji mađarski povjesničar odvažio učiti hrvatski jezik. Samo je Šokčević mogao napisati ovakvu knjigu. Šokčevićev je rukopis pitak i jednostavan te u isto vrijeme udaljen od banalnoga, što je posljedica produkcije i neprestane izloženosti kritici, te iskustva u raznim oblicima pisane riječi, osobito rada u medijima. Gotovo aforističkom preciznošću poučava kako je besmisleno previše ozbiljno shvaćati svijet političkih demoni, i povjesničara koji u stopu prate njihov

rad, samo zato što simuliraju ozbiljnost. U isto vrijeme, toliko vješt u interpretaciji da si može dopustiti i analizu zapisa anonimnoga čitatelja

OPREZ, OPREZ: Šokčević oprezno izlaže priču o percepciji prošlih događanja. Oprez u ispisivanju kvalifikacijskih stavova nije produkt Šokčevićeve skepse i intelektualnog suzdržavanja od stava ili nesigurnosti u snagu vlastite moći prosuđivanja. Naprotiv, Šokčević upozorava na ishitrenost zaključaka temeljenih na predrasudama, kojima suprotstavlja svoje spoznaje o međusobnoj percepciji Hrvata i Mađara. Zalaže se za reviziju, ili barem ponovnu kvantifikaciju, hrvatskoga historiografskoga naslijeđa. Valja iznova propitati stav o liberalizmu iliraca i apriornom konzervativizmu članova Ustavne stranke ili Hrvatsko-vugerske stranke tj. mađarona, predvođenih vođom turopoljskih plemića *Danijelom Antunom Josipovićem*. Kako bi prodro do suštine predrasude, Šokčević u analizi kreće od prvog stava o mađaronima i ilircima, a njega je, kako je dokazao, stvorio *Imbro Ignjatović Tkalac*, tvrdeći kako su se mađaroni regrutirali iz visokoga i maloga plemstva, dok su ilirci bili gotovo do reda iz seljačkih i građanskih krugova, pa su ih mađaroni smatrali plebejcima. No, Šokčević osporava te tvrdnje navodeći da je to samo dijelom točno pa dalje navodi kako su upravo mađaroni imali u nazivu hrvatsko ime nasuprot ilirskom »nadimku«
Narodne stranke zbog straha od panslavizma i ilirskoga koketiranja s najkonzervativnijim krugovima u Monarhiji, bečkim dvorom. U

panslavizmu bi se, tvrde mađaroni, Hrvati izgubili pa na tom tragu nisu prihvatili ni korištenje štokavskoga narječja, »vlaške štokavštine«. Ako se analizira jezična i nacionalna politika Beograda u obje Jugoslavije, stavovi mađarona u pitanjima utapanja Hrvata u sveslavenstvu, piše Šokčević, se teško mogu nazvati pretjeranima. Et cetera.

UMJESTO ZAKLJUČKA: Dinko Šokčević je sazio i u punoj je povjesničarskoj snazi. Dovoljno ozbiljan da može biti ironičan, Dinko Šokčević razobličio je mnoge nacionalne veličine, ukazao na mnoge propuste hrvatske intelektualne i političke elite te konačno uspostavio standarde valjanosti u hrvatskoj historiografiji u pitanjima rasuđivanja i pred-rasuda. Tim bi se aršinom valjalo premjeriti, na cjelokupnu hrvatsku historiografsku literaturu. Zapravo, bila bi prava šteta da se metoda koju je Šokčević iznjedrilo ne primjeni i na istraživanja o međusobnoj percepciji Hrvata i susjednih naroda, osobito Srba.



na marginama. Naime, čitajući djela *Franje Račkog* i *Ivana Krstitelja Tkalčevića* naišao je Šokčević na marginama njihovih knjiga opaske koje su ostavili, sudeći po rukopisu i olovci, vjerojatno suvremenici autora. Oni su vrlo emotivno pratili izlaganja autora te su križali riječi koje im se ne sviđaju, podvlačili rečenice te pisali komentare o pojedinim stavovima autora, što su, svakako, važni emotivni momenti anonimnog čitatelja, bilo jednog ili više njih. Ukratko, Šokčeviću nijedan kliometrijski postupak nije stran.

Dinko Šokčević je uočio momente neslaganja dvaju historiografija, što i nije nešto neobično. Povijesna istina je rastezljiv pojam i rijetko se postiže suglasnost među povjesničarima oko uzroka i posljedica nekih događaja, dodajmo, pa i oko najjednostavnijih povijesnih procesa.

Podnošenje zahtjeva Ministarstvu poljoprivrede po drugi put

Prednost lokalnim poljoprivrednicima

Članovi komisije ostali su pri tome da se zadrži subotički model, koji podrazumijeva sudjelovanje samo fizičkih i pravnih lica s teritorija Općine Subotica u prvom krugu licitiranja

Piše: Olga Perušić

Na sjednici Komisije za sprovođenje postupka javnog nadmetanja za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini u Općini Subotica, koja je održana u ponedjeljak, 16. srpnja, većinom glasova donijeta je odluka o ponovnom podnošenju zahtjeva Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede radi dobivanja suglasnosti na tekst oglasa za javno nadmetanje, tj. licitaciju poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini.

»Na sastanku je razmatran somborski model, veoma blizak subotičkom modelu, koji je dobio odobrenje, a razlikuje se u tome što somborski model ne predviđa dva kruga licitiranja, prema kojemu se u prvom krugu daje mogućnost apliciranja samo fizičkim i pravnim licima s teritorija Općine Subotica. Članovi Komisije za davanje mišljenja, od kojih 51 posto čine poljoprivredni proizvođači, tj. fizička lica, ostali su pri tome da se subotički model zadrži, dakle, da u prvom krugu sudjeluju samo fizička i pravna lica s teritorija Općine Subotica. Ako ostane slobodnog neraspoređenog zemljišta, u drugom krugu neće postojati takvo ograničenje. Na takav model oglasa nije se dobilo odobrenje prije četiri mjeseca, a sada, pošto je već konstituirano novo Ministarstvo na čelu s novim ministrom poljoprivrede, pokušat će se ponovno. Ukoliko i ovog puta ne bude odobreno, Komisija će smatrati da je skinula sa sebe odgovornost, jer je poduzela sve što je bilo u njejoj moći i u tom slučaju će se čekati promjena zakona, koji bi trebao podržavati taj dvokružni sustav natjecanja, a on se prema najavama treba donijeti do kraja godine«, pojasnio je šef službe za lokalni ekonomski



razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu i turizam *Mirko Ostrogonac*.

OČUVATI ZEMLJU: Prema riječima Mirka Ostrogona proizvođači ne smiju ulaziti u utakmicu, natječući se s proizvođačima izvan općine, koji će licitirati zemlju, primjerice, za 25 tisuća dinara po hektaru, što se, ekonomski gledano, proizvođaču ne može ispla-

titi. Na temelju stručne analize službe Lokalnog ekonomskog razvoja za gospodarstvo, poljoprivredu i turizam, zasnovana je čvrsta pretpostavka, koja je upućena Ministarstvu, prema kojoj proizvođači s obližnjeg terena zbog blizine lokacije svojih proizvođačkih i skladišnih kapaciteta mogu imati rentabilniju proizvodnju, nego oni,

koji se ne nalaze u blizini izdanog posjeda. Kapaciteti kojima raspolažu poljoprivredni proizvođači u općini se trebaju potpuno iskoristiti i dati šansa mladim proizvođačima.

»Proizvođači, koji dođu sa strane držati zemlju u zakupu četiri do pet godina, izvuku iz nje posljednji gram prirodne plodnosti, neće ništa u nju ulagati i ostavit će je u takvom stanju da će veoma ugroziti njene proizvodne kapacitete. Zemlja je prirodni resurs koji se mora obnavljati, inače ćemo je izgubiti. Sigurni smo kako će lokalni proizvođači, s obzirom da tu žive, više očuvati prirodnu sredinu. Mi smo se odlučili na ovakav model ne radi toga da budemo zatvoreni i drugačiji, već da bi očuvali potrebnu prirodnu ravnotežu i plodnost zemlje«, istaknuo je Mirko Ostrogonac.

Pojašnjenje odluke

Nakon održane sjednice triju komisija izdano je priopćenje kojim se pojašnjava odluka o novom podnošenju zahtjeva Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

»Sjednici su, osim Komisije za sprovođenje postupka javnog nadmetanja za davanje u zakup poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini u Općini Subotica, bili nazočni i članovi Komisije za izradu godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta, kao članovi i komisija za davanje mišljenja na godišnji program, koji su podržali spomenuti prijedlog«, priopćenje je potpisao zamjenik predsjednika općine Petar Kuntić.

Kamp za mlade izviđače

Od 5. do 15. srpnja, na Paliću je održan kamp za mlade izviđače. U kampu je bilo 50 djece s teritorija Vojvodine, od kojih je 15 slušno oštećeno. Cilj kampa bio je približiti gluhoj djeci s čujućima. Kako kaže *Jelena Janić*, koordinatorka kampa, to je i postignuto. Kroz radionice neverbalnog karaktera poput kiparske, slamarske i likovne, djeca su imala priliku družiti se. U školi gesta ostala djeca imala su prilike učiti znakove kojima se služe gluhoj djeci te su i na taj način organizatori uspjeli sprijateljit djecu.

A. Ka.

Ogranak 1 Apoteke privremeno zatvoren

Zbog radova na adaptaciji objekta ogranak 1 Apoteke Subotica neće biti u funkciji sve do početka kolovoza. Do tada dežurne ljekarne bit će Ogranak 2 na Trgu oktobarske revolucije i Ogranak 3 u ulici Đure Đakovića. Vrijednost radova na adaptaciji objekta iznosi oko 5 milijuna dinara.

A. Ka.

Izložba fotografija sa snimanja filma »Peščanik«

Utorak 17. srpnja, u galeriji Otvorenog sveučilišta otvorena je izložba fotografija sa snimanja igranog filma »Peščanik« čiji je redatelj *Szabolcs Tolnai*. Autori fotografija su *Edvard Molnár* i *Željko Vukelić*, koji su za ovu prigodu izdvojili 80 reprezentativnih slika. Izložbu je otvorio književnik i publicista *Boško Krstić*. Izložene fotografije mogu se pogledati do kraja filmskog festivala na Paliću.

A. Ka.

Izložba skulptura od trske »Povratak duhova«

Na Paliću pokraj »Rta pjesničke nade« u subotu 21. srpnja, u 19 sati, bit će otvorena izložba obnovljenih skulptura od trske *Miroslava Jovančića*. Na otvorenju izložbe pod nazivom »Povratak duhova« govorit će književnik i publicista *Boško Krstić*.

A. Ka.

»Priča o jednoj ideji«



U prepunom amfiteatru Crvenog križa u Subotici, u petak, 13. srpnja, dramska radionica subotičkog Crvenog križa koju vodi *Vladimir Grbić*, glumac Narodnog kazališta, inače na civilnom služenju vojnog roka u ovoj humanitarnoj organizaciji, premijerno je izvela predstavu »Priča o jednoj ideji«. Zadovoljna publika nije štedjela dlanove i svoje oduševljenje ovom polusatnom izvedbom mladih koja je govorila o *Anri Dinanu*, osni-

vaču Crvenog križa. Predstava je odigrana na vrlo prijemljiv način, prilagođena svim uzrastima i predznanjima, prokana s puno glazbe, uz bogate kostime i zanimljivu scenu. *Vladimir Grbić*, inače glumac prolekle sezone Drame na srpskom jeziku, vrlo je uspješno obavio svoj redateljski debi. Prema riječima stručne suradnice Crvenog križa i koordinatorkice dramske radionice *Bernadice Ivanković*, ova sekcija funkcionira pri Crvenom križu od ožujka ove godine i iza sebe ima već niz uspješnih nastupa, međutim, ovo je prvi nastup za široki auditorij jer su dosadašnji bili u okviru određenih proslava Crvenog križa.



Europsko prvenstvo u šahu

Subotica je domaćin Europskog prvenstva u šahu za mlade, koje je otvoreno u nedjelju, 8. srpnja. Prvenstvo je otvorio gradonačelnik Subotice *Géza Kucsera*, koji je uvodnim govorom istaknuo dugu sportsku tradiciju grada.

Subotički šahovski klub »Spartak« nositelj je organizacije uz pomoć općinskih i pokrajinskih foruma, kao i uz podršku šahovskih saveza. Turnir se održava po švicarskom sistemu u 7 kola. Nastupili su natjecatelji iz trinaest zemalja. Na ekipnom prvenstvu je sudjelovalo 12 ekipa u konkurenciji dječaka i 10 ekipa u konkurenciji djevojčica. Mušku ekipu činilo je pet igrača (5+1), a tri šahistice (2+1) predstavljale su žensku ekipu. Natjecali su se juniori do 18 godina iz Bugarske, Finske, Hrvatske, Škotske, Mađarske, Slovačke, Crne Gore, Rumunjske i Srbije. Prenijevši pozdrave predsjednika Europske šahovske unije *Borisa Putina*, direktor turnira *Vladimir Šakotić* podijelio je pehare i medalje najuspješnijim natjecateljicama, dok je u muškoj konkurenciji nagrade dodijelio predsjednik Organizacijskog odbora *Gábor Nemes*.

Sljedeće prvenstvo Europe bit će održano u Segedinu.

A. Kajla



Stjepan Grubišić, umirovljenik

Kruh i sigurnost pokretači preseljenja

»Pred mojim očima još uvijek naviru događaji iz vremena kojeg se svi predobro sjećamo i čije posljedice osjećamo na različite načine. Bilo je to prijelomno vrijeme, vrijeme donošenja ključnih odluka, vrijeme u kojem su posljedice pogrešnih odluka mogle biti sudbonosne, jer jednostavno nisu dopuštale ispravke«, prisjeća se Stjepan 1995. godine kada je, samo dvije godine nakon umirovljenja, kao i mnogi drugi Srijemci morao trajno promijeniti mjesto prebivališta.

Tijekom razgovora sa *Stjepanom Grubišićem*, Srijemcem koji se iz Rume devedesetih godina prošlog stoljeća, za vrijeme urušavanja bivše zajedničke države, preselio u glavni grad Hrvatske, sjetio sam se izreke čuvenog ruskog prirodoslovca *K. A. Timirjazeva*, kako komad dobro ispečenog kruha predstavlja jedan od najvećih izuma čovječjeg uma te da je i danas, nakon devet tisuća godina postojanja pšenice, u većini država svijeta, pa tako i na ovim našim prostorima, kruh naš svagdanji osnovni artikl prehrane stanovništva.

Ali, povijest kruha je i naša povijest, jer statistika bilježi podatak da je u 120 »gladnih godina« glad u prošlosti čak četrnaest puta posjetila Dalmaciju, sedam puta Liku, Slavoniju jedanput, a našu Vojvodinu četiri puta.

BJEŽEĆI OD GLADI: Imajući u vidu sve ove činjenice te važnost i značaj kruha u našem društvu, razumljivo je da su se mnoge obitelji iz Hercegovine za vrijeme Drugog svjetskog rata doseljavale u Srijem, bježeći od gladi. Tako je i obitelj Stjepana Grubišića, rođenog 27. srpnja 1936. u Gradcu, u Hercegovini, egzistenciju potražila u ravnome Srijemu. »U Hercegovini je te 1943. godine vladala strašna suša i doslovce glad, tako da moj otac Petar i majka Krista, rođena Bošnjak, s devetero djece nisu imali previše izbora nego su spas potražili u ravnici«, pojašnjava Stjepan i dodaje, kako mu se tata odmah po dolasku zaposlio kod jednog Nijemca u livnici, a majka je skrblila o djeci.

Stjepan je u Rumi završio osnovnu školu, a kasnije i Školu učenika u privredi. Na »železnici« je počeo raditi 1965. godine, a kasnije je postao i poslovođa sigurnosnih postrojenja.

»Oženio sam se 22. studenoga 1962. *Milenom Galić*, a kako smo bili članovi rumske KUD-a »Matija Gubec« tamburaši su nam besplatno svirali cijelu noć«, prisjeća se Stjepan svog uplovljavanja u bračne vode i dodaje, kako mu brat *Marko* i danas svira u spomenutom Društvu. Stjepan i Milena imaju dvoje djece, sina i kći rođene 1964. i 1966. godine, koji sada također žive u Zagrebu. »Pred mojim očima još uvijek naviru događaji iz vremena kojeg se svi predobro sjećamo i čije posljedice osjećamo na različite načine. Bilo je to prijelomno vrijeme, vrijeme donošenja ključnih odluka, vrijeme u

kojem su posljedice pogrešnih odluka mogle biti sudbonosne, jer jednostavno nisu dopuštale ispravke«, prisjeća se Stjepan 1995. godine kada je, samo dvije godine nakon umirovljenja, kao i mnogi drugi Srijemci morao trajno promijeniti mjesto prebivališta.

izgubio meč, što je doista rijetkost za boksački sport«, priča Stjepan i dodaje, kako je njegov boksački klub »Slaven« iz Rume u to vrijeme visoko kotirao, borio se u »Drugoj srpskoj ligi«, a imali su nastupe i širom bivše države. Na naše pitanje – je li, osim moralnog zadovoljstva



BOKSAČ U »SLAVENU«: Stjepan se u mladosti, od 1953. do 1965. godine, vrlo uspješno bavio boksom, usmjeravajući svoju mladalačku energiju na razvijanje zdravog i sportskog duha. Na pitanje kako se uopće počeo baviti tom plemenitom vještinom Stjepan odgovara kako je u Rumi polovicom prošlog stoljeća boks bio izrazito popularan, čak popularniji i od nogometa. »Bilo je to vrijeme kada su mnogi mladi sebe tražili u sportu, a ja sam se pronašao u boksu. Kada sam 1953. godine, kao srednjoškolac, prvi put navukao boksačke rukavice po reakciji mojih prijatelja i trenera shvatio sam da sam talentiran za taj sport. Ali, talent je samo osnovni preduvjet za bavljenje bilo kojim sportom, a sve drugo je ozbiljan rad, odricanje, upornost i disciplina. Primjerice, premda sam se amaterski bavio tim sportom u tijeku 12-godišnje karijere ni jednom nisam propustio trening, ali se moram i pohvaliti kako u tih 12 godina nijednom nisam

svojim sportskim uspjesima i uspjesima svoga kluba, imao i materijalnog zadovoljstva Stjepan odgovara odrično. »Bilo je to sasvim drugo vrijeme, vrijeme entuzijazma i iskrene ljubavi prema sportu. Kada je u pitanju novac, sjećam se da smo dobivali tadašnjih dvije tisuće dinara za pobjedu, tisuću za neriješen rezultat, a za poraz, naravno, ništa«, kaže Stjepan i pojašnjava da je taj novac bio simboličan, za pice. »Novac mi nikada u životu nije bio presudan, iako je jasno da se bez njega ne može. Nikada ga nisam imao u izobilju, ali mislim da su neke druge vrijednosti važnije od novca. Novac, sam po sebi ne može donijeti sreću i zadovoljstvo u životu. Moje pravo zadovoljstvo je biti častan, pošten, ponosan, jednom riječju biti čovjek. A najveće zadovoljstvo je, svakako, moja obitelj, prijatelji i zdravlje«, poručuje za kraj našeg razgovora Stjepan Grubišić.

Zlatko Žužić

Iz kuta mladih: Iva Jević

I dalje čuvam flautu

*Pri upisu u srednju školu nisam još imala jasnu sliku što želim učiti, a glazba mi se oduvijek jako sviđala * Moja teta je povjesničarka umjetnosti i voljela sam čitati mitove i o starim Grcima i Rimljanima*

Razgovor vodila: Olga Perušić

Iva Jević (1983.) je apsolutna povijest na novosadskom Filozofskom fakultetu, iako se desetak godina prije još pripremala za pohađanje muzičke škole. Pohađajući izvanredno satove niže i više muzičke škole u Subotici dva tjedna prije drugih srednjoškolaca primljena je na prijamnom ispitu u srednjoj muzičkoj školi.

»Pri upisu u srednju školu nisam još imala jasnu sliku što želim učiti, a glazba mi se oduvijek jako sviđala. Počela sam svirati još u glazbenom vrtiću, a tijekom osnovne škole svirala sam s bratom Vedranom kod časne Mirjam Pandžić, koja je organizirala pjevanje i mali orkestar za djecu. Ja sam tada svirala frulicu i časna mi je predložila da naučim svirati flautu, što sam

oduvijek i željela. Upravo je sviranje frulice bio dobar temelj za flautu, koja se počinje svirati tek nakon petog razreda osnovne škole, kada se pluća razvijaju. Prijamni ispit je bio težak kao završni ispit posljednjeg razreda muzičke škole. Nisam pokušavala ići na prijamni ispit u druge škole, jako mi se sviđao ovaj odabir. Tijekom srednje škole pohađala sam teoretski odsjek, jer mi je djelovao prohodnije za studij, nasuprot instrumentalnog odsjeka«, priča Iva Jević.

STUDIJ: Flautu je Iva nastavila svirati i nakon odlaska na studij, rijetko, uglavnom kada bi je časna pozvala svirati na nekom nastupu poput »Zlatne harfe«. Znala je kako neće nastaviti Muzičku akademiju, ali je jako željela studirati.



Tako se u posljednjem momentu odlučila za povijest.

»Moja teta je povjesničarka umjetnosti i voljela sam čitati mitove i o starim Grcima i Rimljanima. Prvo sam upisala studij grčkog i latinskog jezika u Beogradu, gdje je problem bio što nisam imala predznanje latinskog jezika, koji se izučava u klasičnoj gimnaziji i zato nisam mogla sustići ostale studente, dok se grčki jezik izučavao iz početka. Nakon te spoznaje počela sam se pripremati za studij povijesti u Novom Sadu, prisustvovala sam satovima povijesti na fakultetu i donijela sam odluku o promjeni studija. Moja majka me je odmah podržala i valjda je mislila, kako svi zaslužuju drugu šansu, vjerovala mi je«, prisjeća se Iva Jević.

POVIJEST: »Na povijesti«, ističe Iva, »imaju doista dobre profesore, koji se trude učiniti predavanja

zanimljivima, pa ne učimo puke godine i događanja, već i detalje i zanimljivosti. U povijesti je bitno ne gledati jedan izvor informacija, samo se provjerene stvari uzimaju za istinu, koje je više pisaca potvrdilo«. Iva se ne slaže s rečenicom »povijest pišu pobjednici«, jer studenti povijesti jako puno čitaju i sami pišu svoje povijesti na temelju sigurnih podataka. Nakon studija planira se zaposliti kao nastavnica povijesti. Iva je druželjubiva osoba, druži se i s širokim krugom prijatelja njenog brata Vedrana s kojim obilazi i događanja u gradu. Redovito prati crkvena dešavanja, pjeva u zboru »Albe Vidaković« i s njima nastupa. U Novom Sadu također pjeva u sveučilišnom zboru, a ove godine su nastupili u Bugarskoj. Sluša raznu glazbu, uz klasičnu instrumentalnu glazbu može i učiti, a najviše joj odgovara džez.

Suradnja subotičke i osječkih ekonomskih srednjih škola

U rujnu potpisivanje protokola o suradnji

Na poziv ravnatelja Ekonomske srednje škole »Bosa Miličević« u Subotici *Igora Bema*, školu su 12. srpnja posjetili predstavnici dvije srednje škole iz Osijeka.

U posjetu su bili predstavnici Ekonomske i upravne škole s ravnateljem *Zvonkom Klobučarom*, te predstavnici Ugostiteljsko-turističke škole s ravnateljem *Blaškom Menelom*.

Cilj ovoga posjeta je uspostavljanje suradnje srodnih srednjih škola u cilju razmjene stručnih i pedagoških iskustava, doprinosa u zajedničkim međunarodnim i regionalnim projektima, organiziranja stručnih, kulturnih, sportskih i turističkih posjeta profesora i učenika...

ESS »Bosa Miličević« u rujnu ove godine slavi 100 godina svoga postojanja, pa će se tom prigodom potpisati protokol o suradnji ovih škola.

Gostima je upriličen prijem kod člana Općinskog vijeća zadužen za obrazovanje *Edite Molnár Pinter*. Prijemu je prisustvovao i Pokrajinski tajnik za obrazovanje i kulturu *Zoltán Jeges*. Oni su izrazili zadovoljstvo nastavkom suradnje dvaju partnerskih gradova Subotica-Osijek.

J. P.



Uspostavlja se suradnja: predstavnici ekonomskih škola Subotice i Osijeka

Smotra u Petrijevcima

Tradicijska žetva i običaji

Prošloga su vikenda uspješno privedene kraju još jedne Petrijevačke žetvene svečanosti na radost mještana i brojnih gostiju, a bilo je tu osam društava iz okoliце te Santova iz Mađarske i Domaljevca iz Bosne i Hercegovine; predstavljeni su stari obrti, diljem šorova priređena je izložba starina i ručnoga rada, a predstavljen je i novi broj Petrijevačkog ljetopisa.

»Ova naša manifestacija jedinstvena je po tome što prikazujemo tradicijski način žetve, a svake jeseni na ovoj parceli, odmah do ljetne pozornice, posijemo pšenicu, pa kada dozrije, uvijek drugoga vikenda u srpnju, naše kulturno-umjetničko društvo i još desetak društava diljem Hrvatske i iz susjednih zemalja, prikažu starinske žetvene običaje, ali i druge tradicijske običaje, od krštenja djeteta do sva-tovskih običaja, jer to je uvijek za sudjelovanje na smotri u Petrijevcima«, kaže nam *Stjepan Bahert*, etnolog i kroničar zbivanja u Petrijevcima.

Članica općinskoga poglavarstva i dopredsjednica žetvenih svečanosti *Višnja Gubica* kaže kako, predstavljajući Petrijevački ljetopis, »uvijek imamo i niz izložbi a i domjenak i kušanje starinskih jela. Uvijek predstavimo i po jedan običaj iz naše bogate baštine, a ovoga puta predstavili smo tradicijsko miješenje kruha u obitelji, dok smo prošle godine predstavili posjet porodilji sa svim ponudama koje se tom prigodom nose. Sinoć je održana i revija djevojaka i snaša u narodnom ruhu, pa smo predstavili tradicijsko ruho Bizovca,



Prikazan je tradicijski način žetve

oni u Mađarskoj. Ovdje smo predstavili omladinsku skupinu pri osnovnoj školi na hrvatskom jeziku u Santovu, a, vidjeli ste, nošnja je vrlo slična narodnome ruhu Berega i Monoštora, i općenito šokačkom ruhu uz Dunav, od Santova na sjeveru do Plavne, Bodana, i Vajske na jugu. Što se

Petrijevaca, Komletinaca, Budrovaca i bilo je 8 snaša i djevojaka, a tu su bili nazočni i gosti, kulturno-umjetnička društva iz Forkuševaca, Sikirevaca, Tovarnika, Zelčina, Privlake i Zadubravlja, naravno naša kulturno-umjetnička udruga 'Nikola Šubić Zrinski', te naši prijatelji iz Santova u Mađarskoj i Domaljevca u BiH«.

Skupinu iz Santova doveo je *Stipan Balatinac*, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Santovu. »S našim prijateljima iz Petrijevaca razvijamo dobre odnose od 1994. a za Svijećnicu 1996. potpisali smo ugovor o trajnoj suradnji i otada smo česti gosti i mi u Hrvatskoj i

Santova tiče, među najstarijim je šokačkim mjestima u Mađarskoj i nekada su Hrvati-Šokci bili najbrojniji žitelji Santova, no danas nas ima tek trećina. Nedavno smo obilježili 60. obljetnicu škole na hrvatskom jeziku u Santovu, Hrvatska manjinska samouprava funkcionira od izbora 1994. godine, a imamo i župnu zajednicu i našu župnu crkvu u kojoj se matice vode još od davne 1715. godine. U Petrijevcima se vrlo lijepo osjećamo, a nadam se i oni kod nas«, kazao je Balatinac.

Slavko Žebić



Sudionici žetvenih svečanosti

HKUPD »Dukat« u Donjem Miholjcu

Bećarac na + 40

Vaištanci sudjelovali na »33. miholjačkom sijelu«

Piše: Ivan Andrašić

U nedjelju, 15. srpnja, folklorni odjeli djece i odraslih Hrvatskog kulturno-umjetničkog prosvjetnog društva »Dukat« Vajska – Bodani sudjelovali su na »Miholjačkom sijelu« u Donjem Miholjcu. Ova međunarodna manifestacija, 33. po redu, okupila je 17 udruga iz Mađarske, BiH, Crne Gore, Srbije i Hrvatske.

Sijelo je započelo defileom sudionika ulicama ovoga živopisnoga podravskoga gradića, da bi se na Trgu Ante Starčevića svaka skupina predstavila kratkom pjevačko-plesnom točkom.

Brojnim promatračima Vaištanci su predstavili kako svoje umijeće, tako i prekrasno narodno ruho svojega sela. Iako je temperatura bila jako blizu 40 stupnjeva, djeca su pjevala punim srcem, jer samo tako i znaju i naprećac su osvojili simpatije publike, koja ih je nagradila dugotrajnim pljeskom na otvorenom. Nakon defilea centralna priredba je održana u sportskoj dvorani pred do zadnjega sjedala popunjenim gledalištem.

Nakon odane pošte nedavno preminulom gradonačelniku



Donjeg Miholjca *Eduardu Šrajeru* goste je pozdravio potpredsjednik Skupštine Osječko-baranjske županije *Zdravko Vukić* i poželio im uspješne nastupe i ugodan boravak u ovoj gostoljubivoj sredini. »Osobito me raduje da osim domaćih udruga ovom prigodom možemo vidjeti i umijeće naših dragih gostiju iz Mađarske, BiH, Srbije i Crne Gore, udruga Hrvata, koje su i u svojim sredinama uspjele sačuvati bogatu kulturnu baštinu predaka, a svim žiteljima Donjeg Miholjca čestitam 950 godina postojanja grada, vjerojatno naj-

starijega u našoj regiji« – rekao je između ostaloga *Zdravko Vukić*, a nakon njega nazočnima se obratio gradonačelnik Donjeg Miholjca *Željko Macanić* i proglasio 33. sijelo otvorenim.

U skoro trosatnom programu vidjeli smo 17 folklornih skupina, a publika je osobito toplo pozdravila nastupe gostujućih skupina iz inozemstva. Atraktivan je bio nastup gostiju iz Bačine, Mađarska, što se dalo zaključiti i po reakcijama gledateljstva, a osobito burno pozdravljen je nastup Vaištanaca. Njihov nastup nije prošao neza-

paženo ni kod političkih struktura. »Jako mi je drago da na ovako lijepoj manifestaciji vidim i goste iz Vojvodine, koji su u Slavoniji sve omiljeniji. To mi je razumljivo, pošto je puno sličnosti između hrvatskih društava u Slavoniji, Srijemu i Bačkoj, odakle ova djeca dolaze. Riječ je o ljudima koji su nekada živjeli u jedinstvenom prostoru, tako da povezanost Hrvata iz Slavonije i Vojvodine ima korijene u dalekoj povijesti. Nama u Osječko-baranjskoj županiji je stalo da Hrvati u Vojvodini sačuvaju svoj identitet, sačuvaju svoju tradiciju, jezik, kulturu, narodno ruho, dakle sve one specifičnosti koje ih razlikuju od drugih naroda u okruženju i koje čine njihove vrline i vrednote. Mislim da je ta suradnja jako poželjna i da to ovdašnje pučanstvo, znajući što su ti ljudi pretrpjeli u burnim devedesetima na području Bačke i Srijema, izuzetno cijeni i zbog toga ovako toplo prihvaća udruge s one strane Dunava« – kaže za »Hrvatsku riječ« gospodin *Zdravko Vukić*.

»Jako sam zadovoljan ovim nastupom i jako sam ponosan na ovu djecu. Stariji su tu da im daju neophodnu potporu. Danas su svi bez pogreške odradili svoj dio nastupa, a sami ste vidjeli i čuli reakcije publike, kako na otvorenom, tako i u dvorani. Mislim da su ova djeca sazrela, uostalom, već ih je nekoliko »pojačalo« skupinu odraslih« – kazao je za »Hrvatsku riječ« predsjednik »Dukata« *Pavle Pejčić*.

I pokraj velikih vrućina gradnja Doma Šokadije teče po planu

Očišćeno oko tisuću opeka

U subotu, 14. srpnja, održana je nova radna akcija članova Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« u Sonti. I pokraj nesnosne vrućine – *Zvonko, Ivan, Viktor, Tomislav, Marko i Ferika* čistili su od staroga maltera opeke, koje se i te kako mogu rabiti u daljnjoj gradnji.

U prethodnoj akciji srušen je dio dvorišnih objekata, koji se nikako neće uklapati u arhitekturu budućega Doma Šokadije, a sazidani su prije petnaestak godina od kvalitetne, daljske opeke. Tada je dio opeka i očišćen, a preostale, oko 1.000 komada, očišćene su i složene na ovoj akciji. »Bio sam i na prethodnoj akciji, došao sam i na ovu, a neće me promašiti ni jedna buduća. Ovaj dom ne gradimo za sebe, gradimo ga da bismo dolazećim generacijama ostavili nešto vrijedno, nešto što će svje-

dočiti o načinu života i rada naših predaka, nešto što će sačuvati dio naše bogate kulturne i etno-baštine. Najljepša satisfakcija bit će mi to, ukoliko se netko u budućnosti bude sjetio ljudi, koji sve ovo rade danas, kad je to najteže, zbog još uvijek na ovim prostorima prisutne doze nepovjerenja prema svemu što nosi ime hrvatsko« – kaže nam

jedan od akcijaša, glumac, plesač i pjevač *Viktor Feher*.

Gradnja Doma Šokadije napreduje dinamikom koju dozvoljavaju raspoloživa sredstva. Fasadni i zadnji zid u cijelosti su srušeni i sazidani su novi, pošto su stari bili u jako kritičnom stanju, odnosno – prijetilo im je urušavanje. Sredstava za daljnje radove »Šokadija« nema,

ona od 3.000 eura dodijeljena od MVPEU Republike Hrvatske potrošena su za do sad urađeno. Iako će u budućnosti kao etno-muzej biti u službi razvoja Sonte, a ne samo KPZH »Šokadija«, u raspodjeli sredstava općinskoga proračuna projekt Doma Šokadije jednostavno je ignoriran, za njega nije izdvojen niti jedan dinar. Pojedini subjekti kulture u Općini Apatin dobili su i milijunske dotacije, a »Šokadiji« je »udijeljeno« 100.000 dinara za cjelokupno godišnje poslovanje. Ovakav odnos lokalne zajednice prema jednoj manjinskoj instituciji nikom ne služi na čast, najmanje garnituri na vlasti, premda je ta ista »Šokadija« sudjelovala na brojnim međunarodnim manifestacijama, na kojima je redovito isticala kako zastupa Srbiju, Vojvodinu, Općinu Apatin.

I. Andrašić



Dužijanca u Bajmoku

Dostojna i svečana zahvala Bogu



Ovogodišnji bandaš i bandašica u Bajmoku:
Aleksandar Rožumberski i Marijana Jurić



I mladi na misnom slavlju

Završetak žetelačkih radova i zahvala Bogu za ovogodišnji rod svečano je proslavljen u Bajmoku 15. srpnja 2007. u župi sv. Petra i Pavla. Prije misnog slavlja, koje je započelo u 10 sati, na karucama su pred crkvu stigli predvoditeljski par ovogodišnje Dužijance u Bajmoku – bandaš *Aleksandar Rožumberski* i bandašica *Marijana Jurić*. Osim zvanične »krune« u obliku slike od slame, mladi župe iz Bajmoka ispleli su krunu od žita tijekom priprema za Dužijancu. »Žito smo počeli čistiti prije dva tjedna u kući *Nikole i Marije Petreš*, gdje smo nakon toga i ispleli ovogodišnju krunu. Njima dugujemo veliku

zahvalnost. Svojim gostoprimstvom činili su da se kod njih osjećamo kao kod kuće. Nijedna dužijanica u Bajmoku, već mnogo godina unazad, ne bi bila proslavljena u ovako svečanom ozračju da nije njih«, kaže *Zvonimir Kopilović*, jedan od organizatora ovogodišnje Dužijance u Bajmoku.

Misno slavlje predvodio je vlč. *Ivica Ivanković Radak* uz koncelebraciju župnika domaćina vlč. *Slavka Večerina* i kapelana *Zsolta Bende*. Nakon svečanog ulaska u crkvu uslijedio je blagoslov klasja, koje su potom vjernicima podijelili mladi u narodnoj nošnji. Osim župljana Bajmoka slavlju su prisustvovali vjernici iz

okolice, kao i dopredsjednik Općine Subotica *Petar Kuntić*, konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Mirela Lucić*, i dopredsjednik OO »Dužijance 2007.« *Josip Horvat*.

Tijekom mise župni zbor pod ravnanjem *Mirele Sakač* pjevanjem je uzveličao ovu svečanost. Na koncu svete mise svi nazočni primili su svećani blagoslov.

Navečer, već tradicionalno, održalo se »bandašicino kolo« na kojem je sve nazočne zabavljao tamburaški ansambl »Hajo«.

J. Sk.



Gosti na misi zahvalnici



Blagoslov žita u crkvi sv. Petra i Pavla

Dužijanca u Starom Žedniku

Radosno kroz žetvene svečanosti



Procesija oko crkve sv. Marka

Nakon trodnevne duhovne obnove i pratećeg večernjeg programa uoči proslave Dužijance, u nedjelju, 15. srpnja 2007., u 10 sati započela je sveta misa – zahvalnica Bogu za ovogodišnje plodove zemlje. U prepunoj crkvi sv. Marka u Starom Žedniku misu je predvodio vlč. Mirko Štefković uz koncelebraciju domaćina župe vlč. Željka Šipeka, đurđinskog župnika vlč. Lazara Novakovića i vlč. Marijana Đukića, kojemu je ovo misno slavlje ujedno i 28. obljetnica svećeništva.

Čast da ove godine budu bandaš i bandašica u Starom Žedniku pripala je Darku Šmit i Marini Šefer, uz pratnju malih bandaša i bandašice Vladimira Gršića i Vesne Tikvicki. »Kruna« ovogodiš-

nje Dužijance u Starom Žedniku je slika rađena u tehnici slame slammarke Ane Milodanović. Nakon obavljenog blagoslova žita mladi u nošnji podijelili su ga prisutnim vjernicima.



Svetu misu zahvalnicu predvodio je vlč. Mirko Štefković



Proslavi su nazočili i ugledni gosti

Osim mnoštva vjernika iz samog sela i okolice, mladih u nošnji i »kraljica«, misi su bili nazočni i predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Branko Horvat, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici Davor Vidiš, predsjed-

nik OO »Dužijance 2007.« Grgo Kujundžić, predsjednik Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« Mirko Ostrogonac, kao i gradski bandaš i bandašica Mario Tikvicki i Nevena Mlinko.

Raspjevani zbor župe sv. Marka pod ravnanjem Nikole Ostrogonca rado je pjesmom zahvaljivao Bogu i upotpunio dojam ovogodišnje proslave. Procesijom oko crkve s presvetim oltarskim sakramentom u kojoj su sudjelovali svi nazočni i primljenim svećanim blagoslovom završilo se misno slavlje u Starom Žedniku.

»Bundašicino kolo«, kako već tradicija nalaže, održalo se navečer, a za dobro raspoloženje bio je zadužen tamburaški sastav »Razgale«.

S. J.

Izložba umjetničke fotografije

U okviru programa obilježavanja žetvenih svečanosti prošloga petka, 13. srpnja, u Domu kulture u Starom Žedniku predstavljena je izložba umjetničke fotografije dvaju autora, jednog domaćeg i jednoga gosta. Premda nije uobičajeno da se u ovakvim prigodama organiziraju izložbe dva autora, ovoga puta je to učinjeno iz više razloga. Prije svega, cilj je bio prikazati rad i spojiti iskustvo zrelog umjetnika – Augustina Juriga, s jedne strane i mladog entuzijasta – Zoltana Takača, s druge, koji tek ulazi u svijet fotografije. Takač se predstavio prvenstveno kolekcijom portreta, s nekoliko pejzaža i specifičnih detalja, želeći kroz izraz lica prikazati čovjekovu sreću, tugu, bol, i ljudsku različitost. Takav prikaz je za Zoltana Takača veliki izazov jer, kako kaže, svaki je čovjek drugačije biće, i inspiraciji nema kraja. Augustin Juriga, iz Subotice, već se preko trideset godina bavi umjetničkom fotografijom. Riječ je o umjetniku sa specifičnim senzibilitetom i izraženim osjećajem za trenutačnu situaciju. Njegova je fotografija oplemenjena jasnim vizualnim izražajem, spoj precizne optičke mehanike i fotografske osjećajnosti. Fotografija je dokumentaristički medij, u njenom



Zoltan Takač i Augustin Juriga

središtu je događaj koji se odigrao u danom trenutku i više se ne može ponoviti. Ona je umjetnost u svakom pogledu, uvijek je i svugdje i ništa se ne može zamisliti bez nje.

M. Tucakov

Natjecanje risara - manifestacija u sklopu »Dužijance 2007.«

Vjerni tradiciji

*Posjetitelji su i ove godine mogli vidjeti kako se nekada radio ris **
Ovogodišnji pobjednici natjecanja risara su Vinko Stantić
i Klara Kujundžić iz Male Bosne, drugo mjesto su osvojili
Pere Tikvički i Emera Poljaković iz Starog Žednika,
a treće Stipan Kujundžić i Ruža Juhas iz Male Bosne

Piše: Julijana Skenderović

Očuvajmo tradiciju

»**N**atjecanje risara je nešto što je nezamjenjivo, što imamo samo mi ovdje i nitko više. Ne budemo li to očuvali mi, neće nam to nitko sačuvati, neće nam nitko donijeti što slično, niti nam što slično treba dok imamo ovo«, poručuje domaćin ovogodišnjeg risa, Franjo Dulić.

poslanika u Beogradu Kitt Simons, načelnik Sjeverno-bačkog okruga Zoran Prčić, predsjednik Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« Mirko Ostrogonac te drugi brojni gosti iz Republike Hrvatske i Subotice.

Nakon što su domaćini risa svečano dočekali goste na njivi, uslijedio je risarski »ručak«, kako bi risari i risaruše imali snage za napor koji ih očekuje. Već tradicijski, za »ručak« se služio kruh, pečen kao nekada u krušnim pećima, zatim slanina od svinje mangelice i »kisel'na«.

Domaćini natjecanja:
Franjo i Jelica Dulić

Tradicijsko »Takmičenje risara«, jedna od najživopisnijih manifestacija u okviru proslave žetvenih svečanosti Dužijance, ove se godine održalo u Đurđinu, u subotu 14. srpnja 2007. godine na njivi u vlasništvu župe sv. Roka, gdje se na Markovo, 25. travnja, održao svečani blagoslov žita. Domaćini risa bili su Jelica i Franjo Dulić a program su vodili Verica i Vedran Kujundžić.

Već u ranim jutarnjim satima vrijedni risari i risaruše okupili su se na salašu kod župe, odakle su uz pjesmu krenuli na njivu gdje je održano natjecanje risara. Njihova je zadaća bila – što prije pokositi, povezati u snopove i u krstine »saditi« ono od čijeg će se roda živjeti idućih godinu dana. Njihova nasmijana lica nisu otkrivala da im slijedi, naporan, godinama poznat posao, kojim se i danas čuva tradicija običaja bunjevačkih Hrvata na ovim prostorima.

ISKUSTVO I MLADOST: Svaki natjecatelj-ski par dobio je svoju »pripelicu«, dio njive, parcelu, nakon čega su pristupili pletenju »uža«, kojima će kasnije vezivati snopove. Dolazak karuca najavio je počasne goste koji su polako pristizali na njivu. Osim predsjednika i dva dopredsjednika Glavnog organizacijskog odbora, Grge Kujundžića, Josipa Horvata i Vlatka Vojnića Purčara, natjecanju risara nazočili su i predsjednik Općine Subotica Géza Kucsera, zamjenik predsjednika Općine Subotice i zastupnik u Skupštini Republike Srbije Petar Kuntić, generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici Davor Vidiš, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Branko Horvat, predsjednica IO HNV-a Slavica Peić, savjetnik za odnose s javnošću u kabinetu Ministarstva poljoprivrede Republike Srbije Dušan Katić, direktor Uprave za zaštitu bilja pri Ministarstvu poljoprivrede Stevan Maširević, zamjenik američkog vele-

Van konkurencije: gosti risari

20. srpnja 2007.



Pobjednici natjecanja

Ove godine, »ručku« su prisustvovali i učenici nižih razreda osnovnih škola iz subotičke općine, koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku ili pohađaju satove hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. »Sastavni dio nastavnog programa je i izučavanje naše prošlosti, tako i Dužijance kao običaja bunjevačkih Hrvata. Suština posjeta je da djeca dođu i vide kako se to nekada radilo. Nakon »ručka« poslušat će predavanje *Alojzija Stantića*, poznavatelja narodnih običaja o risu, kako bi prije svega razumjeli što znači riječ – ris, te će posjetiti Etno-salaš. Ovdje će imati prigodu i vidjeti stare strojeve nakon čega završavamo u Osnovnoj školi »Vladimir Nazor«, gdje je uprava škole osigurala pravi risarski ručak, taranu«, objašnjava ravnatelj škole »Ivan Milutinović« i član UO HKC »Bunjevačko kolo« *Ivan Stipić*.

NAJBOLJI MEĐU NAJBOLJIMA: Oko 9 sati oglasilo se zvono u rukama gradonačelnika Géze Kucsera, te je i službeno započelo natjecanje risara. Svaki par čine muškarac i žena. On kosi, a ona za njim »rukoveta«. »Za dobar ris, neophodan je dobar par, risar i risaruša«, kaže jedan od natjecatelja *Pere Tikvicki* iz Starog Žednika. »Ovim se bavim oko 10 godina iz ljubavi i poštovanja prema tradiciji bez obzira na plasman« dodaje *Pero*, koji je ove godine u paru sa svojom vrijednom »risarušom« *Emerom Poljaković*, također iz Starog Žednika, osvojio drugo mjesto. O jakoj konkurenciji na ovogodišnjem natjecanju risara dovoljno govori i činjenica da je dugogodišnji prvoplasirani par iz Male Bosne, *Stipan Kujundžić* i *Ruža Juhas*, osvojio treće mjesto. Ovogodišnji pobjednici

su *Vinko Stantić* i *Klara Kujundžić* iz Male Bosne.

Na ovogodišnjem natjecanju risara sudjelovali su risarski parovi iz: Male Bosne, Đurđina, Bikova, Subotice, Starog Žednika, Tavankuta, Bačkog Brijega, Sajana, Mužlje, Kecela (Republika Mađarska) i iz Štitara (Republika Hrvatska). Među mladim risarskim parovima do 18 godina prvo mjesto dodijeljeno je *Marku Duliću* i *Marijani Pokornik*, a za njima po uspješnosti slijede *Ljubomir Kovač* i *Dajana Elek*, te na trećem mjestu, *Marijan Marcekić* i *Snežana Orčić*. Svi mladi parovi, koji su se natjecali izvan konkurencije i na kojima ostaje čuvati tradiciju, podrijetlom su iz Đurđina.

I ove godine svoje umijeće u košenju žita prije službenog natjecanja risara imali su prigodu pokazati i prisutni gosti. U tzv. pokaznoj kosidbi političara i ove je godine najspretniji bio gradonačelnik Géza Kucsera.

Natjecanje zaslužuje više posjetitelja

»Želim da izdržite u vašim nastojanjima očuvanju običaja i kroz ovakve manifestacije. I jedna mala primjedba, ako može. Malo mi je ovdje ljudi za tako divnu manifestaciju. Napravite je većom, a mi ćemo vam u ime Ministarstva poljoprivrede pomoći. Trebaju i drugi pomoći, jer ova manifestacija zaslužuje da ovdje bude par tisuća ljudi«, kazao je direktor Uprave za zaštitu bilja pri Ministarstvu poljoprivrede Republike Srbije *Stevan Maširević*.

JOŠ PONEŠTO O PROŠLOSTI: Osim službenog natjecanja u košenju žita, nazočni su mogli vidjeti i kako se nekada oralo oko »krstina«, u »osmicu«, radi zaštite u slučaju požara, potom »vozidbu iz krstina« i »divenje žitne kamare«. Nažalost, zbog nedostatka sredstava za popravak starih strojeva, iz programa je izostao planirani dio u kom se trebalo prezentirati košenje žita sa starim strojevima i konjskom zapregom. Igrajući nekadašnju dječju igru »kasalisicu« i »erberečke« djeca mlađe skupine HKPD »Đurđin« pokazala su svoje umijeće i trud. Nakon toga uslijedio je i prikaz vršidbe žita na »kadgodašnjoj« vršalici.

Tijekom programa natjecanja risara Likovni odjel HKC »Bunjevačko kolo« skupa s gostima, slikarima iz Hrvatske, upotpunili su manifestaciju, slikajući uz zvuk kose, naravno, na temu žetve. Na kraju natjecanja jedna od novonastalih slika darovana je domaćinima risa. Navečer je povodom završetka risa održano risarsko kolo na kom je sve nazočne zabavljao tamburaški sastav »Razgale«.



Nova knjiga u izdanju NIU »Hrvatska riječ«

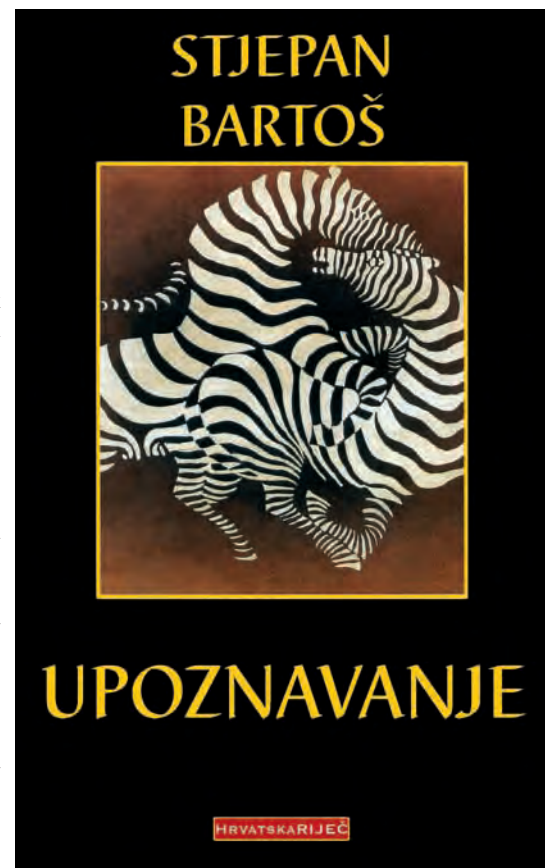
Stjepan Bartoš: Upoznavanje

Knjiga pod naslovom »Upoznavanje« sadrži tridesetak proznih cjelina koje predstavljaju zanimljiv žanrovski spoj lucidnog pripovijedanja i dobro odabranih slika današnjice. One su tekstom uprizorena suvremenost, kroz nju se kreću Bartoševi likovi svjedočeći o našem vremenu govorom očišćenim od epske rasprisanosti i praznog hoda. Birajući narativne situacije mahom iz vlastita okruženja pisac se, ipak, promišljeno kloni težine »jake teme« – ne spominju se ratovi, revolucije, društveni preokreti, posljedice sraza nacionalne mitologije i sveopćega ludila, lijevih i desnih političkih batrganja, spoticanja i bedastoća – naš se autor radije usredotočuje na pojedinosti iz čovjekove svakodnevice, radoznalo osluškuje njegov grozničav šapat, nastoji čuti pojedinca i razabrati njegov govor, ne rijetko isprekidan i ne baš uvijek razumljiv, pogotovu ako je krik. Svaki čovjek mora imati nekakvo lice, makar

će se za poneke ispostaviti kako je ono tek – maska. O tome će Stjepan Bartoš u završnom tekstu naslovljenom s »Naši su životi sazdani i od tuđih snova«, napisati: »Ako bi se mi sami prikazali ogoljenima, onakvim kakvim zapravo jesmo u snovima, našim svijetom bi ovladali ti ružni i neprijatni ljudi i događaji, dakle, oličenja zlih dijelova svijeta sna. Srećom, to nije tako; postoje maske koje nas spašavaju od drugih ljudi, a i druge ljude od nas i čine ovaj svijet mogućim i koliko-toliko prihvatljivim. Vjerujemo dakle, u maske; one nam ne daju da vidimo ono što ne treba da vidimo i tako održavaju ovaj naš realni svijet«.

A kada sklopimo stranice ovoga rukopisa, pisac i njegovi likovi doimaju nam se, pomalo, zatočenicima nekoga grada pod opsadom i tada već do nas dopiru valovi surove strategije stvarnih zbivanja.

J. B.



Otvoren XXII. saziv Kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu

Otkinuti djelići života pretočeni u slike

Program kolonije traje tjedan dana svakog radnog dana od 9 do 18 sati u prostorijama osnovne škole u Tavankutu, a za sljedeću subotu predviđeno je zatvaranje kolonije te svečani program uoči Dužijance

U galerijskom prostoru HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu u petak, 13. srpnja, otvoren je XXII. saziv Kolonije naive u tehnici slame. Kao i svake godine izloženi su umjetnički radovi nastali na lanjskom sazivu održanom u Tavankutu.

Sam program otvorenja izložbe, upriličen je nastupom Tamburaškog orkestra te Ženske pjevačke skupine ovog društva, prezentirajući tradicionalne pjesme tematski vezane uz slamu.

U dvorišnom dijelu galerijskog prostora izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti i zamjenica predsjednika HKPD »Matija Gubec« Ljubica Vuković-Dulić, koja je istakla značaj ove Kolonije kao i samog društva, gdje se nalaze prvi radovi nastali u ovoj tehnici. U svom govoru Vuković-Dulić je ukazala i na dalekosežni značaj očuvanja i razvitka ove umjetnosti, ali i sjećanja na utemeljiteljice ove umjetnosti.

U tom kontekstu, u okviru kolonije organizira se i okrugli stol na temu »Gradimo na temeljima«, kao svojevrsno stručno-povijesno razmatranje umjetni-

kog doprinosa i razvoja naive u umjetnost, ali i prisjećanje na slamarke koje su svojim radovima razvile ovu vrstu umjetnosti. Dvadeset i drugi saziv koloni-

je otvorio je predsjednik Društva Ladislav Suknović, istaknuvši da kada se o slami govori, čovjek mora biti pristran, ali i biti dostojanstven jer su »ove slike otkinuti dijelovi naših života i postojanja na ovim prostorima.«

Program Kolonije traje tjedan dana svakog radnog dana od 9 do 18 sati u prostorijama osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu, a za sljedeću subotu predviđeno je zatvaranje kolonije te svečani program uoči Dužijance, kao i promoviranje ovogodišnjih mjesnih bandašice i bandaša.

Organiziranje ovog projekta potpomognuto je od strane Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Pokrajinskog tajništva za kulturu i obrazovanje, Pokrajinskog tajništva za upravu, propise i nacionalne manjine i Skupštine Općine Subotica.

L. S.



Prigodom otvorenja nastupila je i ženska pjevačka skupina HKPD »Matija Gubec«



Izložba »Bunjevci na senjskom području« u Subotici

U okviru ovogodišnjih žetvenih svečanosti »Dužijanca 2007.«, večeras, u petak, 20. srpnja, u subotičkom Gradskom muzeju, u 18 sati, bit će otvorena etnografsku izložba pod nazivom »Bunjevci na senjskom području«. Izložbu organiziraju Gradski muzej Senj i Gradski muzej Subotica, a uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske, Poglavarstva Grada Senja, Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici i Općine Subotica.

Izložba će biti otvorena mjesec dana.

»Dani orgulja« u Beogradu

Međunarodni festival »Dani orgulja – Dies organorum« u Beogradu, sedmi po redu, koji je prema najavama počeo u srijedu 18. srpnja, obuhvaćat će do 1. kolovoza osam koncerata i desetodnevne majstorske radionice u okviru Ljetne škole orgulja, a uključit će se i u svjetski program obilježavanja 300 godina od smrti čuvenog danskog orguljaša i skladatelja *Dietricha Buxtehudea*. Svi koncerti se održavaju u katedrali Blažene Djevice Marije (Hadži Milentijeva 75), a počinju u 20 i 30 sati. Ulaz je besplatan. Na festivalu sudjeluju orguljaši i pedagozi iz europskih zemalja. U okviru programa, proteklih dana održani su koncerti *Johanna Trummera* iz Austrije i *Dalibora Miklavčića* iz Slovenije, dok će u daljnjem tijeku koncertnom programu nastupiti *Huan Paradelja Sole* iz Španjolske (večeras, 20. srpnja), *Kristof Bosert* iz Njemačke (ponedjeljak, 23. srpnja), *Manuel Tomadin* iz Italije (četvrtak, 26. srpnja) i *Matias Vager* iz Švedske (utorak, 31. srpnja). Budući da se Kulturni centar Beograda (KCB), organizator Festivala, trudi u program uključiti i domaće izvođače, publika će u iduću subotu, 28. srpnja, moći čuti komornu glazbu na orguljama u izvođenju *Branke Đorđević*, *Lane Jelenković* i *Milice Sablić*, koje će nastupiti u s kvintetom mladih glazbenika Beogradske filharmonije i solistima *Aleksandrom Alivojvodićem* (sopran) i *Aleksandrom Soluncem* (truba). Završni koncert festivala, u srijedu 1. kolovoza, priredit će najuspješniji polaznici Ljetne škole orgulja.

Inače, u povodu 50 godina postojanja i rada KCB-a, objavljen je prvi promotivni CD »Dana orgulja« sa izborom najubjedljivije izvedenih skladbi s prethodnih šest izdanja tog festivala.

41. međunarodna smotra folkloru u Zagrebu

Od srijede, 18. srpnja, do nedjelje, 22. srpnja, 41. Međunarodna smotra folkloru će koncertima i radionicama ispuniti zagrebačke pozornice plesnim i glazbenim ritmovima naroda Afrike, Europe i Azije. Na Smotri će sudjelovati: 14 folklornih skupina iz 11 županija Republike Hrvatske, 10 predstavnika Hrvata iz Bosne i Hercegovine i 13 inozemnih folklornih skupina.

Ljubitelji etno glazbe moći će i ove godine aktivno sudjelovati, a svakodnevne radionice uputit će ih u osnove klapskog pjevanja, upoznati s potrebom glazbala sarod i tabla u klasičnoj indijskoj glazbi, kao i s hrvatskim i inozemnim narodnim plesovima.

Subotička premijera filma »Duh u močvari«

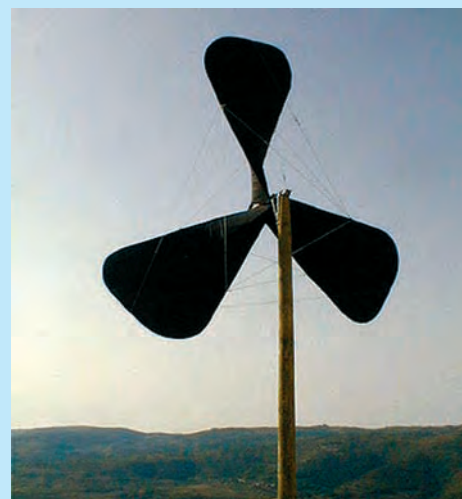
Festival europskog filma Palić predstaviti će specijalnu projekciju dječjeg filma hrvatskog redatelja, rođenog u Subotici, *Branka Ištvančića* »Duh u močvari«. Film će biti prikazan na Otvorenom sveučilištu u subotu i nedjelju 21. i 22. srpnja u 10 sati. Ovom projekcijom Festival europskog filma Palić otvara mogućnost budućeg pokretanja festivalskog programa namijenjenog isključivo djeci. Film »Duh u močvari« nastao je s ciljem povratka dugometražnog igranog dječjeg



filma na regionalnu filmsku scenu nakon čak 20 godina pauze. Scenarij za film je raden prema istoimenoj knjizi dječjeg pisca *Ante Gardaša* uz čije su junake odrastali mnogi naraštaji u bivšoj Jugoslaviji. Inače, nakon nedavnog uspješnog predstavljanja na Kinderfilmfest festivalu u Münchenu, gdje je imao međunarodnu premijeru, filmu stižu pozivi i iz drugih zemalja te će tako biti na programu i u selekciji za nagrade na festivalu u Meksiku u kolovozu ove godine.

Film »Duh u močvari« bio je drugi hrvatski film po gledanosti u 2006. godini u hrvatskim kinima.

Počinje Motovun Film Festival



U ponedjeljak 23. srpnja, počinje Motovun Film Festival (MFF), koji će trajati do 27. srpnja, a čiji će ovogodišnja »zemlja-partner« biti Vojvodina. Inače, prema anketi što ju je među svojim korisnicima proveo hrvatski T-portal, MFF ima uvjerljivo najveću popularnost u javnosti. Naime, tražio se odgovor na pitanje: Koji je ljetni filmski festival u Hrvatskoj i

okolici najznačajniji? U anketi je sudjelovalo 1518 posjetitelja stranice i rezultati govore da je Motovun Film Festival uvjerljivo pobijedio (s 41 posto glasova), dvostruko većim brojem glasova od prvog sljedećeg. Nakon Motovuna slijede Festival igranog filma u Puli (22 posto), Sarajevo Film Festival (16 posto), Libertas Film Festival u Dubrovniku (10 posto), Vukovar Film Festival (6 posto) te Tabor film festival (G. Stubica, 5 posto).

Završen još jedan EXIT u Novom Sadu

Rekordan broj gos

Festival je u prosjeku ugostio od 40 do 50 tisuća mladih po večeri

Piše: Davor Bašić Palković
Fotografije: www.exitfest.org



Zapalili publiku prve večeri Exit-a: Prodigy

Festival Exit, kao najveći glazbeni događaj u jugoistočnoj Europi, ove je godine od 12. do 15. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi ugostio preko 400 izvođača i drugih programa na 24 festivalske bine. Privremeni »State of Exit« u prosjeku je posjetilo od 40 do 50 tisuća mladih po večeri (ukupno oko 190.000 ljudi), a u Novi Sad je zbog festivala doputovalo skoro 20.000 stranaca, među kojima, po procjenama organizatora, njih oko 16.000 iz Velike Britanije. Generalni menadžer Exita *Bojan Bošković* rekao je za Betu da je festival ove godine posjetio rekordan broj stranaca i ocijenio da je Exit time i definitivno upisan u mapu vodećih svjetskih glazbenih

festivala. »Svi odlaze kući s jako dobrim iskustvom, jer su se na licu mjesta mogli uvjeriti da smo mi gostoprimljiv narod. Također, omogućili smo ljudima iz Srbije da upoznaju svoje vršnjake iz regije i iz svijeta«, rekao je Bošković.

GLAVNE ZVIJEZDE: Glede ovogodišnjeg programa na najvećoj bini – Main Stageu, svakako će se pamтити odlični nastupi Roberta Planta & Strange Sensations, te engleskih skupina Prodigy i Groove Armada, koji su uz neizbježan vatromet nad Tvrđavom, zapalili festivalski »fitilj« prve večeri Exit-a 007. S održavanjem »plamena« dobre zabave bazirane na obilju popularne glazbe različitih žanrova, nastavili su druge

večeri britanska ženska skupina The Pipettes, neosporno šarmantan sastav iz Brazila Cansei de Ser Sexy (CSS) i legendarni »bijeli reperi« Beastie Boys, koji su u maniru prave gospode, u crnim odijelima, proveli publiku kroz svijet svojih »intergalaktičkih« hitova.

Za razliku od prve dvije, treću festivalsku večer Exit-a obilježila su kašnjenja nastupa, što, međutim, nije ugrozilo provod onima, koji su došli vidjeti/čuti tamnoputu pjevačku divu *Lauryn Hill*, stilsku miksturu lucidnog Basement Jaxxa, te glavnu zvijezdu večeri – američkog hip-hopera *Snoop Dogga*, koji je prikazao pravu lekciju iz ovog glazbenog žanra, ukazavši nam time na sve razloge njegova dugog opstanka na sceni.

Gužve zbog »tokena«

Jedna od mogućih mana ovogodišnjeg Exit-a bili su »tokeni«, novouvedena valuta »State of Exit«. Naime, posjetitelji su dinare morali promijeniti za »tokene«, što je, kako se moglo vidjeti na licima mnogih, koji su se tiskali u redovima pred »mjenjačnicama«, predstavljalo neku vrstu »bespotrebnog« opterećenja. Međutim, publika se ubrzo snašla, te je iz večeri u večer sve veća gužva bila u kafićima na tvrđavi u kojima se pije kupovalo za dinare.

Bez većih incidenata

Kako stoji na službenoj internetskoj stranici Exit-a, prema priopćenjima policije festival se završio bez težih slučajeva remećenja javnog reda i mira i bez zabilježenih težih kaznenih djela. Za sve četiri noći, slobode je zbog posjedovanja nedozvoljenih supstancija lišeno 108 ljudi, od čega su 102 strani državljani.

Festival protekao u znaku hip-hopa: Snoop Dogg



stiju iz inozemstva

ri, a u Novi Sad je zbog Exita doputovalo skoro 20.000 stranaca



Rap u odjelima: Beastie Boys

Posljednje večeri uz domaći Van Gogh, publiku je zagrijavala britanska dub dance skupina Audio Bullys, a onda, poslije vatrometa u čast zatvaranja festivala, Exit su, reklo bi se, veličanstveno zatvorili kontroverzni američki reperi Wu-Tang Clan.

DANCE ARENA: Kao i prijašnjih godina, do jutra se plesalo na Dance Areni, drugoj festivalskoj bini po veličini (i »težini« imena) koja je, inače, više puta proglašavana za najbolji prostor toga tipa u čitavoj Europi. Na njoj su aktualne elektroničke bitove »zavrtjeli« svjetski renomirani DJ-evi *Danny Tenaglia*,

Roger Sanchez, John Digweed, Richie Hawtin, Eric Prydz, Frankie Knuckles, Green Velvet... Prepuno je znalo biti i na Fusion Stageu, gdje su se već tradicionalno predstavile najznačajnije skupine iz regije, među kojima i nekoliko izvođača iz Hrvatske: nastupi pulskog punk-rock sastava »KUD Idijoti« i zagrebačkog »Hladnog piva« prošli su dosta zapaženo, dok će ljubitelji gitara sigurno još dugo pamtit svirku legendarnog vinkovačkog benda »Majke«, koji su predvođeni – za rokenrol vidno raspoloženim – *Baretom* nastupili posljednje večeri.

Sajam nevladinih udruga

Da je Exit uveliko nadvladao svoje glazbene i kulturne okvire svjedoči i priređeni Sajam NGO, na kojem se ove godine predstavilo 89 nevladinih udruga. Također, na »Agori« je u okviru programa »Place to move!« bilo riječi o slobodi medija (tribina Danasa i Blog B92) te o »Cirkulaciji znanja«, a treće večeri Građanski pakt je organizirao tribinu »Srbija na potezu« u vezi s liberalizacijom viznog režima, na kojoj je, kako piše »Danas«, potpredsjednik Vlade Božidar Đelić čvrsto obećao da se na Exitu 09 neće govoriti o ovoj temi, jer će put Srbije »prema bijeloj šengenskoj listi« završiti prije tog festivala.

U bogatoj ponudi ovogodišnjeg Exita, za »čvršći zvuk« (heavy metal, hard core i punk) bio je zadužen Metal Hammer Stage, dok su ljubitelji world music žanra, svoju odredište mogli pronaći na World Music Stageu.

Sve u svemu, Exit je i ove godine pokazao da se radi »brandu« s

visokim organizacijskim standardima, koji je – shodno tomu – s razlogom prepoznat u regionalnim i europskim okvirima. Zato već odmah počnite s planiranjem, jer je odbrojavanje do Exita 008, po mnogima, već počelo!

Uhićeni napadači na »Povorku različitosti«

Ovogodišnji Exit ostat će upamćen i po napadu na »Povorku različitosti«, koja je u okviru kampanje »Svi različiti – svi ravnopravni« išla centrom Novog Sada i čije je sudionike, kako je prenio Radio 021, u četvrtak (12. srpnja) na ulazu u Dunavski park napala skupina mladića.



Kako prenosi Beta, novosadska policija je u ponedjeljak uhitila petoricu mladića, koji su napali aktiviste kampanje »Svi različiti – svi jednaki«. U priopćenju policije, kako prenosi Beta, navodi se da su sucu za prekršaje privedeni Sead A. (20), Branko J. (22), Zoran B. (20), Vukašin S. (21) i Nemanja M. (20), svi iz Novog Sada. Općinski sudac za prekršaje je Seadu A, Branku J. i Zoranu B. izrekao kazne zatvora u trajanju od 40 dana, dok je protiv Vukašina S. i Nemanje M. postupak obustavljen, stoji u priopćenju. Prigodom održavanja »Povorku različitosti« u okviru kampanje »Svi različiti – svi jednaki« navedena petorica su fizički napali aktiviste i zadali im više udaraca u predjelu glave i tijela, navodi se u priopćenju i dodaje da su tada lakše povrijeđena četiri sudionika »Povorku različitosti«.

Svirka za pamćenje: nastup Majki na Fusion stageu



Počeo Festival europskog filma »Palić 2007.«

Pogledi mladih redatelja na slične teme

Projekcijom ovogodišnjeg kanskog pobjednika, filma »4 mjeseca, 3 nedjelje i 2 dana« *Christijana Mungiuja*, koji je prikazan izvan konkurencije, u ponedjeljak, 16. srpnja, počeo je 14. festival europskog filma »Palić 2007.«. Prigodom otvorenja, publici na Ljetnoj pozornici obratio se predsjednik Općine Subotica *Géza Kucsera* koji je, među ostalim, istaknuo kako festival pomaže da umjetničko nadahnuće bude utkano u svakodnevni život i u budućnost. Govoreći o filmovima iz natjecateljskog programa, selektor i urednik njemačkog filmskog časopisa »Der Schnitt« *Nikolaj Nikitin* rekao je, kako su većinu tih filmova radili mladi redatelji te dodao da oni odražavaju njihove poglede na slične teme – susrete među generacijama, prelazanje raznih granica, a isto tako i neka vjerska pitanja. »To je jedna mješavina stilova i žanrova, zato što europski film predstavlja jednu različitost«, dodao je Nikitin.

Nagrade »Aleksandar Lifka« za izuzetan doprinos europskom filmu dodijeljene su mađarskom redatelju *Istvánu Szábóu* i srpskom glumcu, redatelju i producentu *Ljubiši Samardžiću*, a ovom prigodom uručio ih je direktor festivala *Radoslav Zelenović*. Festival je službeno otvorio jedan od laureata *Istvan Szabo* naglasivši, kako su mnogobrojne nacije i narodi koji žive u Subotici najbolji dokaz da se međunarodni filmski festival održava na pravom mjestu.

Prigodom otvorenja nastupio je Subotički tamburaški orkestar, kojim su ravnali *Stipan Jaramazović* i *Zoran Mulić*, a početak Festivala svečano je obilježio i vatromet.

Nakon filma »4 mjeseca, 3 nedjelje i 2 dana« prve večeri prikazan je i film »Sinovi« norveškog redatelja *Ericha Richea Schtranda*.

Kako je najavljeno, na ovogodišnjem Festivalu, koji će trajati do nedjelje, 22. srpnja, u pet programa bit će prikazano 54 filmova iz 19 nacionalnih kinematografija. Osim natjecateljskog programa publika će moći pratiti programe »Novi norveški film« i »Novi mađarski film«, koji će biti prikazivani na Otvorenom sveučilištu u Subotici, hommage programe te selekciju filmova pod nazivom »Mladi autori Evrope«.

Filmski festival na Paliću u ovogodišnju suradnju uključuje »Motovun Film Festival« te će se na Paliću moći pratiti izbor filmova iz programa Motovun Online, a u Motovunu će biti prikazan izbor kratkih filmova iz programa palićkog Festivala »Mladi autori Evrope«.

A. Kajla

Festivalski žiri

Filmove će ocjenjivati međunarodni žiri u sastavu: talijanski redatelj i montažer *Roberto Perpiniani* (predsjednik žirija), rumunjska glumica *Marija Dinulescu*, programska direktorica Međunarodnog filmskog festivala Kinotavr u Sočiju *Sitora Alieva*, danski redatelj *Daniel Espinoza* i domaći glumac *Gordan Kičić*.

Koncerti na Muškom štrandu

U okviru programa Mladi autori Evrope koji se održava na Muškom štrandu na Paliću, Festival europskog filma Palić tradicionalno organizira koncerte inventivnih grupa iz okruženja i Evrope. U okviru programa, večeras (petak, 20. srpnja) nastupa beogradska grupa *Lira Vega*, a program će sutradan zatvoriti skupina *Kanda Kodža i Nebojša (KKN)* iz Beograda. Kako organizatori najavljuju, nastup KKN-a predstaviti će nešto drugačiju stranu djelovanja benda kroz glazbu za operu *Irene Popović* »Mozart - Luster – Lustig«, kao i širinu improvizatorskog izvođenja još neotkrivenih horizonata domaće glazbene scene. Koncerti počinju oko 23 sata nakon projekcija filmova iz programa Mladi autori Evrope. Ulaz na koncerte i projekcije je slobodan.



Dobitnici nagrade »Aleksandar Lifka«:
István Szábó i *Ljubiša Samardžić*

Hrvatski umjetnici iz Francuske zajednički izložili radove u Zagrebu

Francuska veza

Izložba »Francuska veza« otvorena je u sklopu manifestacije »Tkalča art fes«, koja je povezala današnji živahni kulturni život u Tkalčićevoj ulici s njezinom bogatom prošalošću

Pozната je činjenica da je povijest hrvatsko-francuskih kulturnih veza duga i iznimno zanimljiva. Dovoljno se podsjetiti, primjerice, da je početkom 20. stoljeća Pariz udomio našeg Srijemca *Antuna Gustava Matoša*, koji je upravo u njemu napisao svoju znamenitu pjesmu »Trubač sa Seine«, a njegovim uspješnim tragom krenuo je kasnije i *Tin Ujević*.

Od tih klasika hrvatske književnosti pa do nedvojbeno jednog od najznačajnijih suvremenih hrvatskih književnika *Radovana Ivšića*, koji i danas živi u Parizu, brojni su hrvatski likovni umjetnici u Parizu i diljem Francuske našli prostor za svoje djelovanje, od *Josipa Račića*, *Slavka Kopača*, *Lea Juneka*, *Julija Knifera* do umjetnika mlađeg naraštaja među kojima su i sudionici izložbe »Francuska veza« (Connexion Francaise), koja je u Zagrebu postavljena od 9. do 27. srpnja ove godine.

SEDAM UMJETNIKA: Sedam hrvatskih umjetnika iz Francuske: *Antoine Kapor*, *Lucie Bitunjac*, *Boris*

Krunić, *Dalibor Tanko*, *Clara Tomić Bleibtreu*, *Velimir Trnski* i naš Subotičanin, *Josip Ago Skenderović* izložili su svoje radove na četiri lokacije u hrvatskoj metropoli, galerijama

tradicija hrvatsko-francuskih kulturnih veza upravo s njima i nastavlja«, rekao je Milan Bešlić i dodao kako djela ovih suvremenih umjetnika ne nastoje predstaviti bogatu suvremenu francusku likovnu scenu, ali nedvojbeno potvrđuju da su njezin integralni čimbenik.

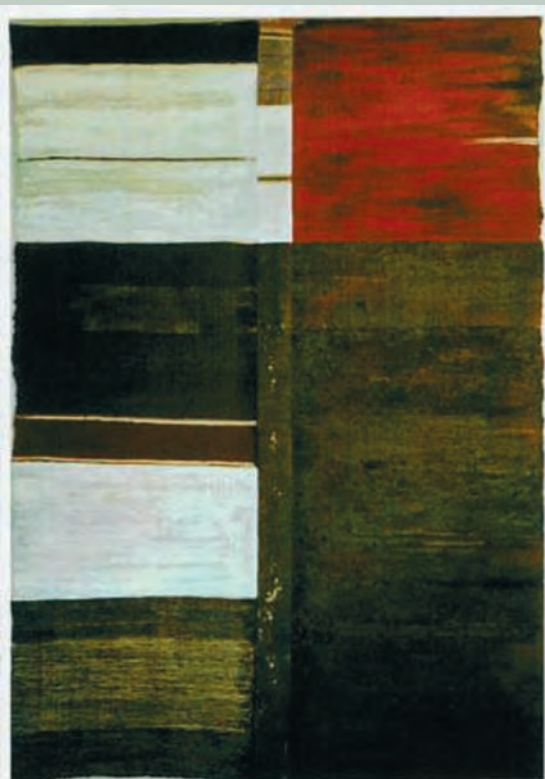
Voditelj Galerije »Vladimir Filakovac« *Svebor Vidmar* naglasio je kako se u djelima hrvatskih umjetnika iz Francuske prepoznaje i veliki francuski duh tolerancije i otvorenosti prema polivalentnom i heterogenom suvremenom likovnom jeziku, koji se ne prestaje umnažati u uvijek novim inačicama, otvarajući svaki put nove prostore umjetničkog stvaralaštva.

Pokrovitelji izložbe »Francuska veza« su Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske, Institut Francaise de Zagreb i Gradski ured za obrazovanje, kulturu i sport Grada Zagreba.

Z. Žužić



Jedan od sudionika izložbe: Josip Ago Skenderović



Boris Krunić: »Pogled«, ulje na kartonu, 2001.

»Mirko Virius«, »Ramasutra«, i »Vrbnik« u Tkalčićevoj ulici i Galeriji »Vladimir Filakovac« u Dubravi.

Izložba »Francuska veza« svečano je otvorena 9. srpnja u sklopu manifestacije »Tkalča art fest«, koja je povezala današnji živahni kulturni život u Tkalčićevoj ulici s njezinom bogatom prošalošću te time pokazala kako može izgledati urbano ljeto u pješački najprometnijoj ulici glavnog grada Hrvatske. Zanimljivost izložbe »Francuska veza« jest činjenica da se njezino svečano otvorenje odvijalo kroz tri događanja. Prvi dio otvorenja dogodio se točno u podne u Galeriji »Mirko Virius«, zatim je slijedilo druženje s umjetnicima u Galeriji »Vrbnik«, a središnji događaj otvaranja izložbe bio je u Galeriji »Vladimir Filakovac«.

KULTURNE VEZE: Uz nazočnost mnogobrojnih gostiju iz društveno-političkog života Hrvatske i Francuske izložbu je otvorio likovni kritičar *Milan Bešlić*, predsjednik Stručnog odbora izložbe, napomenuvši kako su mnogi hrvatski umjetnici i znanstvenici u Parizu postigli zapažene rezultate i upravo u tom gradu doživjeli svoju pravu afirmaciju u Francuskoj, ali i na međunarodnoj razini. »Zato s osobitim zanimanjem prihvaćamo ovu suradnju s hrvatskim likovnim umjetnicima koji žive u Francuskoj jer se ta velika



Clara Tomić Bleibtreu: »Međuprostori: gđa Bleibtreu se zabavlja«, akril na ponjavi, 2003.

Kardinal Vinko Puljić u Somboru

Čuvajmo svoje korijene

*Veličanstvena proslava blagdana Gospe Karmelske * U karmelićanskoj crkvi okupio se veliki broj vjernika iz Sombora i okolnih mjesta * Euharistijsko slavlje predvodio uzoriti kardinal Vinko Puljić*

Piše Ivan Andrašić



S misnog slavlja: kardinal Vinko Puljić (u sredini)

U ponedjeljak, 16. srpnja, u karmelićanskoj crkvi u Somboru, svečanom svetom misom proslavljen je blagdan Gospe Karmelske. Ovom prigodom okupilo se puno vjernika, kako iz somborske, tako i iz okolnih župa. Predslavio je uzoriti kardinal *Vinko Puljić*, a suslavio je neuobičajeno veliki broj svećenika, đakona i bogoslova iz cijele Bačke. Mladi u bunjevačkim i šokačkim narodnim nošnjama na početku mise su unijeli kip Gospe Karmelske, a na koncu mise predvodili su škapularsku procesiju i prinijeli su kardinalu darove na blagoslov.

PROPOVIJED: Vjernici su usrdno molili i s velikom pozornošću slušali nadahnutu propovijed uzoritog Puljića, koji je ovom prigodom prvi put boravio u Somboru. O povijesti i životu Gospe Karmelske i njezinim sljedbenicima, te o našima navikama u

današnjici govorio je jednostavnim jezikom, jezikom kojega puk dobro razumije. Njegove blage riječi ostavile su dubok dojam na nazočnim vjernicima, što je bilo vidljivo po tišini neposredno po svršetku propovijedi.

Nakon podjele svete pričesti prior pater *Anđelko Jozić* uputio je riječi zahvale najprije dragom Bogu i kraljici Karmela, potom uzoritom kardinalu, sarajevskom nadbiskupu i predsjedniku biskupske konferencije BiH Vinku Puljiću, subračić svećenicima, đakonima i bogoslovima, sjemeništarcima i ministrantima, gradonačelniku Sombora dr. *Jovanu Slavkoviću* i supruzi *Editi*, predstavnicima sestrinske pravoslavne crkve ocu *Srdanu* i ocu *Branku*, mladima koji su došli u narodnim nošnjama, komornom zboru »Collegium musicum catholicum« na čelu s *Miroslavom Stantićem* i orguljašu *Korneliju Vizinu*, a na



Gradonačelnik Sombora Jovan Slavković sa suprugom

koncu i svima koji su nazočili svetoj misi.

Nakon euharistijskoga slavlja, u dvorištu Karmela održan je i domjenak te su vjernici i gosti počašćeni kolačima, sokovima i sladoledom.

PORUKA: »U prvom redu želim iskreno, pozdraviti sve čitatelje »Hrvatske riječi« iz svetišta Gospe Karmelske u Somboru, gdje sam danas, i gdje je zapravo bilo prvi Karmel na hrvatskom govornom području. Drugo, želio bih im od srca poručiti: čuvajte svoj identitet vjere, identitet kulture, identitet jezika i identitet nacionalnosti, jer ukoliko ga sami ne budete čuvali i voljeli, drugi ga neće poštova-

ti. Upravo iz sredenoga i smirenoga unutarnjega života morate znati uspostaviti zdrave odnose sa svim različitostima s kojima živite, među vama mora vladati jedno uzajamno povjerenje, ali i poštovanje proisteklo iz uvjerenja, proisteklo iz toga što je Bog gospodar, stvoritelj i otkupitelj svakoga čovjeka i upravo iz toga moramo izgrađivati međusobno poštovanje. Uvijek čuvajmo svoje korijenje, iz njega rastimo, nadrastimo vrijeme i upravo sve što čini naš identitet: vjeru, kulturu, jezik i nacionalnost usađujemo u baštinu za buduća pokoljenja« – poručio je kardinal Puljić čitateljima »Hrvatske riječi«.



Svećeničko ređenje Árpáda Horvátha

Svećeničko ređenje Árpáda Horvátha održat će se u subotu, 21. srpnja, u Katedrali Svete Terezije Avilske u Subotici, s početkom u 10 sati. Tom će prigodom nastupiti Komorni zbor »Pro Musica«, Komorni orkestar »Sveta Terezija«, Tímea Dulics (sopran), Izabella Guzsányi (alt), Gyula Varjasi (tenor) i Antal Cseh (bas). Oni će pod vodstvom koncertmajstora Tibora Pekára i pod ravnanjem Csabe Paskó izvesti »Krunidbenu misu u C duru« W. A. Mozarta i druge motete.

Dan Radio Marije

Na svetištu Majke Božje »Bunarić«, pokraj Subotice, 28. srpnja bit će prireden Dan Radio Marije. Prema programu u 12 sati je molitva Anđeo Gospodnji, potom slijede razgovor i glazba, u 15 sati otpočinje sat milosrđa, u 15.30 krunica, a u 16 sati otpočinje sveta misa.



O obiteljskom zajedništvu

Živjeti zajedno

Piše: mons. dr. Andrija Kopilović

U samo jednoj riječi - »poštuj«
- obitelj se očituje kao zajednica međuosobnih odnosa - među bračnim drugovima, između roditelja i djece, među naraštajima. Ta četvrta zapovijed usko je povezana sa zapovijedi ljubavi, jer duboka je veza između »poštuj« i »ljubi«, pa su i roditelji dužni poštovati svoju djecu

Odmor je. Obitelji su zajedno. Jesu li stvarno zajedno? Volio bih podijeliti s vama nekoliko misli upravo o problematiki obiteljskog zajedništva. Pred nama je jedna mudrosna knjiga Staroga saveza. Prepuna je mudrih savjeta, utemeljenih na Objavi i potvrđenih iskustvom. Sažeto i zbito data je poruka stara, a vječno nova. Izuzetno divan primjer tumačenja četvrte Božje zapovijedi. Sva je svojim savjetima zaokupljena oko poštovanja roditelja kao temelja vlastite sreće.

Dobro je primijetiti da je i četvrta Božja zapovijed pitanje dugog života i dobrobiti na zemlji vezala uz poštovanje oca i majke. Ta otac i majka su suradnici Božji i izvršitelji njegovog plana te im se nikada ne može uzvratiti ono što se od njih i po njima prima: život i odgoj. Stoga ovaj odlomak učvršćuje obiteljske veze za koje se može reći da su utemeljene na dva bitna stožera, a to je ljubav i poštovanje. Kada ponestane bilo koji od ova dva stožera, obitelj postaje krhotina ili se vrednote brkaju. Dapače, ako se samo jedan od ovih stožera preneglašava, opet nastaje nesklad – ako poštovanje nije nadahnuto ljubavlju i ako nije izraslo iz ljubavi, nije pravo. Ako je ljubav prema roditeljima bez iskrenoga poštovanja, onda je ona unakažena.

TEMELJI OBITELJI: Nepromjenjiva je, dakle, božanska volja da se obitelj temelji na ljubavi i poštovanju. To je zakon za obitelj u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Ne bude li toga suglasja ljubavi i poštovanja, imat ćemo obitelj u ruševini, ljude u nesreći i zasigurno naš život neće biti niti blagoslovljen, niti dug. Ostaje nam, prema tome, imperativ: ljubi i poštuj!

Crkva obitelj oduvijek smatra zajednicom osoba, prvim i temeljnim izrazom ljudske društvene naravi i zajednicom ljubavlju sjedinje-

nih osoba. Upravo se tim izrazom »zajednica osoba« – koristi papa Ivan Pavao II. u svom »Pismu obiteljima« iz 1994. Naime, samo su osobe sposobne postojati »u zajednici«. Obitelj započinje od bračne zajednice koju Drugi vatikanski sabor označuje kao »savez« u kome se muškarac i žena »uzajamno darivaju i prihvaćaju«. Knjiga Postanka otvara se toj istini kad glede uspostave obitelji po braku tvrdi: »Stoga će čovjek ostaviti oca i majku da prione uza svoju ženu, i bit će njih dvoje jedno tijelo« (Post 2, 24). Krist u evanđelju, prepirući se s farizejima, ponavlja te riječi i dodaje: »Prema tome, oni više nisu dva, nego jedno tijelo. Dakle: što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja!« (Mt 19, 6). On iznova ističe obvezujući sadržaj onoga što je bilo »od početka« (Mt 19, 8) i što trajno u sebi čuva taj sadržaj. Više je crkvenih dokumenata koji nam jasno govore o obitelji, upozoravajući na dva pojma: pojam »zajedništva« i pojam »zajednica«. »Zajedništvo« sadrži osobne odnose između »ja« i »ti«, dok »zajednica« nadvisuje taj prikaz usmjeravajući se na »društvo«, na »mi«. »Zajedništvo« muža i žene početak je obiteljske »zajednice«, koja onda prihvaća djecu, ali, daka-ko, ne odriče se niti svojih roditelja. Naime, kada Knjiga Postanka kaže da će čovjek ostaviti oca i majku da se sjedini sa svojom ženom, prikazujući muža kao sina i ženu kao kćer, zapravo iznosi na vidjelo da brak potječe od svjesnog i slobodnog izbora.

SUŽAVANJE OBITELJI: U doba u kojemu živimo javlja se nastojanje da se obiteljsko gnijezdo suzi na samo dva naraštaja. Ponekad su sami bračni drugovi, muž i žena, oni koji pogrešno razmišljaju pa od samoga osnivanja obitelji iz zajedničkoga života isključuju, na neki način, rodbinu i prijatelje. Misle da su »sami sebi dovoljnima«, a to kasnije prošire i na djecu. Često do toga dolazi i zbog tjesnoće stanova,

naročito u velikim gradovima. Ali, nerijetko se događa i zbog uvjerenja da više naraštaja zajedno otežava bliskost i uopće život. Je li doista tako, pita Ivan Pavao II. i odgovara: »Malo je čovječnog življenja u suvremenim obiteljima« (Pismo obiteljima, 10). Nedostaju osobe za stvaranje i dijeljenje zajedničkog dobra.

NARAV DOBRA: Dobro, naime, po svojoj naravi, ište da se i stvara i dijeli s drugima. Što je dobro više zajedničko, toliko je više i vlastito: moje – tvoje – naše. To je unutrašnja zakonitost opstanka u dobru, u istini i ljubavi. Ako čovjek zna tu zakonitost prihvatiti i slijediti, njegov opstanak uistinu postaje »nesebični dar«, i može izići iz uskoga kruga svoje zatvorenosti »u dvoje« ili »u troje«. Obitelj je zaista – više nego ikoja druga ljudska stvarnost – okoliš u kome čovjek može živjeti »radi sebe samoga«, i to iskrenim sebedarjem. Stoga obitelj ostaje društvena ustanova, koja se ne može niti se smije ictim nadomjestiti, jer je »svetište života«. Na tim bi smjernicama roditelji mogli poučavati i tumačiti što je obitelj, imajući na umu četvrtu Božju zapovijed, koja se odnosi na obitelj, na njezin unutarnji sklad, mogli bismo reći na solidarnost. Premda se u samoj zapovijedi obitelj izričito ne spominje, svi shvaćamo da je riječ zapravo o njoj. U samo jednoj riječi – »poštuj« - obitelj se očituje kao zajednica međuosobnih odnosa – među bračnim drugovima, između roditelja i djece, među naraštajima. Ta četvrta zapovijed usko je povezana sa zapovijedi ljubavi, jer duboka je veza između »poštuj« i »ljubi«, pa su i roditelji dužni poštovati svoju djecu. Izgleda da Božja zapovijed podsjećá roditelje: Postupajte tako da vaše ponašanje zasluđu poštovanje i ljubav vaše djece. Tako ta zapovijed, izražavajući unutarnju svezu obitelji, iznosi na svjetlo temelj njezina unutarnjeg sklada.

Festival ribe u Baji

Gdje god pogledaš - kotlići

Čarobni mađarski gradić na Dunavu, Baja, prošloga je vikenda ponovno bio centar svijeta, barem onog njegovog dijela koji uživa u ribi i ribljim specijalitetima

Na prekrasnom središnjem trgu i svim okolnim ulicama te na lijepom zelenom otoku na rukavcu Dunava, kuhao se fiš u više od 3 tisuće kotlića, a 40 do 50 tisuća posjetitelja uživalo je u slasnome fišu i bijelom mađarskom vinu, jer kažu da riba voli plivati u vinu.

Među brojnim posjetiteljima prepoznali smo barem desetak ekipa iz Osijeka, nekoliko iz Baranje, iz Našica, Velike Kopanice i Iloka, i baš kod njih smo se najdulje zadržali, jer nismo mogli odoljeti glavi od soma velikoj poput teleće glave i čuvenoj iločkoj graševini.

na valovima Radio Osijeka, da jednostavno nismo mogli odoljeti. Zadovoljni smo i onim što smo vidjeli, a još zadovoljniji onim što smo kušali i dogodine u Baju dovodimo ekipu iz Vrbanje«, kaže *Rajko Jurčević*.

Za susjednim stolom tamburaši, deru bečarac i drumarac, po šokački, a međusobno se komunicira mađarskim. »A ima nas sa svih strana«, kaže *Marija Srakić*, rodnom iz Santova, koja s obitelji živi u Budimpešti. »Ima nas iz Budimpešte, iz Kačmara iz Gare, a svima nam je zajedničko to što volimo dobro društvo i dobar fiš,



NISU MOGLI ODOLJETI:

Odličan fiš spremio je *Mirko Kujundžić* i evo što nam je rekao: »Posljednjih 10 – 15 godina sudjelujem na fišijadama i prijatelji mi kažu da spremam odličan fiš, a jednom sam pobijedio u Vinkovcima i bio sudionik državnog natjecanja u Bizovcu. Tajna dobrog fiša u Iloku vezana je za Dunav, za čuveno iločko vinogorje i još čuvenija iločka vina. Ma, nema tu nikakve tajne – kvalitetna riba, kvalitetna paprika, domaći luk i domaće vino. O ukusima se ne raspravlja, probajte i uvjerite se«. I probali smo. Čista petica, i za fiš, i za vino.

Tu kod Iločana srećemo i ljubitelje fiša iz Vrbanje. »Vrbanja je uz Studvu, blizu je Bosut, a Ilok je na Dunavu i Baja je na Dunavu, i eto otkud mi iz Vrbanje u Baji. Za sve je kriv *Slavko Milas*, ravnatelj Radio Osijeka, koji je toliko nahvalio manifestaciju u Baji

pa i glazbu, naravno. Svi smo uglavnom hrvatskog podrijetla, ili hrvatsko-mađarskog i rado pjevamo hrvatske pjesme, bunjevačke i šokačke. I djecu učimo hrvatski, neka znaju za podrijetlo.«



PRIJATELJI SA SVIH STRANA:

Par stolova dalje također veliko društvo, dvije obitelji Šili i njihovi prijatelji iz Subotice, iz Mohača i dvije obitelji iz Njemačke. Komunicira se njemačkim, mađarskim i hrvatskim jezikom, ali svi pjevaju po šokački. »Dolazimo već desetak godina, mi smo ovdje iz Baje, a dolaze nam i prijatelji sa svih strana. Moja je majka Hrvatica iz Baranje, a otac je Mađar, a i naši prijatelji su uglavnom hrvatsko-mađarskog podrijetla. Dobro vino i dobar fiš, dovoljan su razlog za dobru zabavu. Kušajte ovaj fiš, skuhao ga je moj brat *Štefan*«, kaže nam *Anton Šili*.

Duro Taradžija iz Kukinja, kod Pečuha, skuhao je poveći kotlić fiša, a na stolu je doista brdo ribe. »Ima nas dvadesetak – iz Kukinja, iz Pečuha pa i iz Budimpešte,

a očekujemo i naše prijatelje iz Osijeka, pa neka se nađe. Ovo crno vino, to je iz moga vinograda, a ovo bijelo je vino naših prijatelja iz Vilanja, a fiš sadrži šarana, soma, štuku i malo babuške, dobra je za temeljac. Sve drugo je kuharsko umijeće. Voda, riba, luk, sol i paprika i, naravno, malo bijelog vina.«

Poveća grupa Osječana okupljena je oko kotlića *Etelke Filakovac*. »Ja ne dolazim baš redovito, kćer i zet su svake godine u Baji, a mene su poveli, jer kuham odličan fiš. Bila sam prije desetak godina i evo večeras, no, čini mi se da je više svijeta i da je više kotlića. Vrlo lijepa slika, pa sve ulice su zakrčene, gdje god pogledaš – kotlići. Ja sam Mađarica i kuham odličan fiš, onako malo žešći, a to je dobra podloga za vino. Vjerujem da će ovaj u Baji biti još bolji«.

I da ne ostanemo dužni, zasluge za dolazak većega broja Osječana, evo već četvrtu, petu godinu, imaju članovi izvođačkog kluba Javor u Osijeku, a posebice predsjednica *Jadranka Kokolari* i načelnica *Sabina Obranić*. »Prije pet godina naši brđani, to je izviđački naziv za starije osobe, poželjeli su dobrog fiša, a netko je čuo da toga ima u Baji, i od tada svake godine dolazim s većom ili manjom grupom i svi su zadovoljni. Sasvim slučajno otkrili smo čaroliju boja, mirisa i okusa ovdje u Baji i dolazit ćemo i ubuduće«, kaže nam *Sabina*, zvana Bina Burek.

Slavko Žebić



Ljetne vrućine

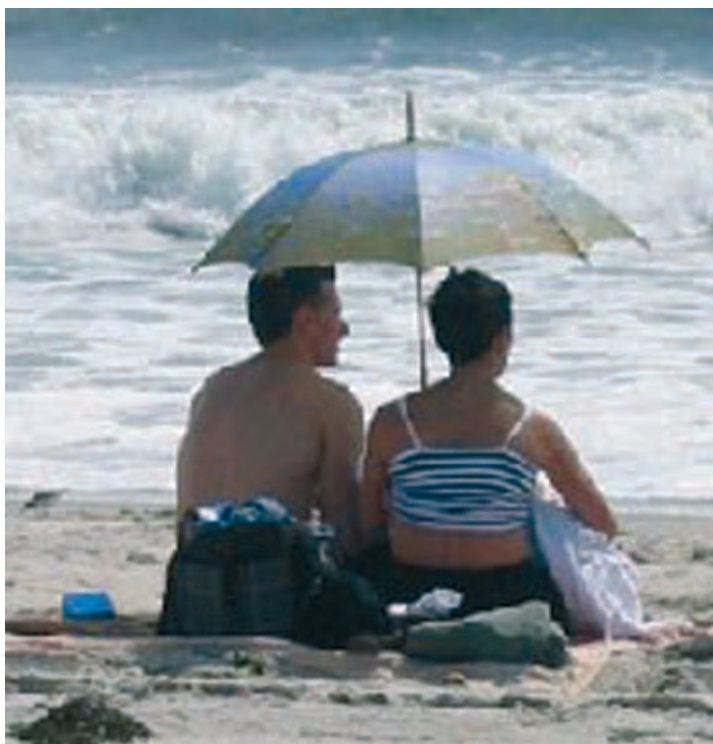
Oprez pri visokim temperaturama

Medicinska stanja povezana s izlaganjem visokim temperaturama okoliša uključuju **toplinske grčeve**, **toplinsku iscrpljenost**, **sunčanicu** i **toplinski udar**. Toplinska iscrpljenost i toplinski grčevi, blaža su, relativno česta stanja, koja se mogu lako prepoznati i liječiti. Međutim, sunčanica i toplinski udar mogu biti potencijalno smrtonosni.

Toplinski grčevi – Kako bi se spriječio nastanak grčeva, važno je unositi dovoljno tekućine i soli, što se postiže pravilnom prehranom i pijenjem vode i **bezalkoholnih napitaka**. Na visokim temperaturama zbog intenzivnog znojenja iz organizma se gube tekućina i sol. To je posebno izraženo u osoba koje se jače znoje kao i u onih koje se bave sportom. Teži gubitak soli u mišićnim stanicama može uzrokovati bolne grčeve koji se najčešće javljaju u rukama, nogama ili u području trbuha.

Toplinska iscrpljenost – Toplinska iscrpljenost nastaje prilikom izlaganja povišenim temperaturama u neaklimatiziranih osoba, a uzrokovana je prekomjernim znojenjem koje dovodi do dehidracije i gubitka soli. Toplinska iscrpljenost se očituje: hladnom, vlažnom, često blijedom kožom, osjećajem žeđi, nervozom, glavoboljom, mučninom i povraćanjem, umorom, ubrzanim, nježnim pulsom, ubrzanim i plitkim disanjem, bolnim grčevima mišića, gubitkom aktivnosti, nesvjesticom. Osobu koja pokazuje znakove toplinske iscrpljenosti treba skloniti sa sunca u hladovinu ili klimatiziranu prostoriju. Treba joj pomoći da se rashladi i to skidanjem odjeće,

laganim polijevanjem vodom ili oblaganjem hladnim ručnicima koji se moraju redovito mijenjati. Također je važno da osoba pije što više tekućine i to vode ili bezalkoholnih napitaka. Ako se na vrijeme intervenira, nema opasnosti od nastanka toplinskog udara, a simptomi toplinske iscrpljenosti će na primijenjene mjere brzo nestati.



Sunčanica – Direktna posljedica djelovanja topline na mozak i krvne žile u mozgu koje postaju propusne za tekućinu i uzrokuju oticanje moždanog tkiva i krvarenja unutar

njega. Sunčanica nastaje kombinacijom pregrijavanja tijela i duljeg izlaganja nezaštićene glave, posebno potiljka, sunčevom zračenju. Simptomi sunčаницe najčešće uključuju suhu kožu uz osjetno povišenu tjelesnu temperaturu, glavobolju, vrtoglavicu, nemir, smušenost, crvenilo lica. Ukoliko se osoba ne skloni sa sunca, ubrzo će osjetiti zujanje u ušima, probleme s vidom i malaksalost, a u teškim slučajevima nastupit će omamljenost, širenje zjenica i gubitak svijesti uz ubrzani puls i plitko, ubrzano disanje.

Toplinski udar – je najopasnije stanje koje nastaje kao posljedica izlaganja visokim temperaturama. On je zapravo posljedica potpunog sloma prirodnih mehanizama koji su zaduženi za regulaciju tjelesne temperature. Kao posljedica tog sloma, tijelo nije u stanju ohladiti se, već nastaje ekstremno povišenje tjelesne temperature (od 42° do 44°C). To je potencijalno smrtonosno stanje i zahtjeva hitnu medicinsku intervenciju. Koje su osobe pod povećanim rizikom od toplinskog udara? Starije i nemoćne osobe koje često ne uzimaju dovoljno tekućine, pretile osobe, osobe s bolestima kardiovaskularnog sustava ili pluća, osobe koje uzimaju određene vrste lijekova, dojenčad i mala djeca, trudnice, osobe koje su pod utjecajem alkohola, osobe koje se bave intenzivnim sportskim aktivnostima bez da su se pobrinule da uzimaju dovoljno tekućine.

Priredila: M. T.

GASTRONOMSKI KUTAK

Voćni kup

Sastojci:

Priprema:

2 jogurta

Jogurt, šećer i žele zagrijati do vrenja.

5 žlica šećera

Kada se masa ohladi, dodati dva prethodno ulupana šlaga. Pomiješati razno voće,

25 gr želea

staviti u kalup (mogu se dodati i groždice),

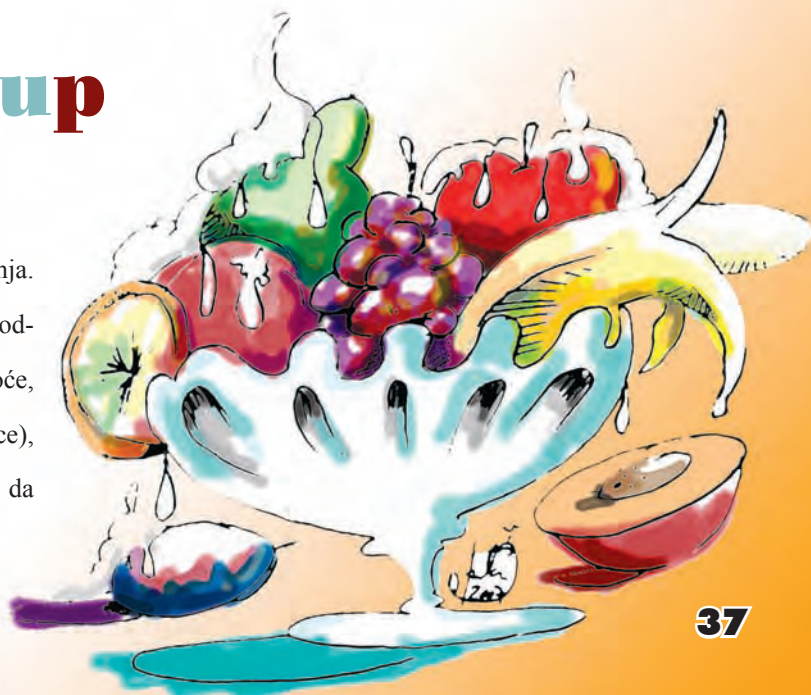
2 šlaga

preliti napravljenom smjesom i staviti da

voće

se ohladi.

20. srpnja 2007.



Simsala Grimm: Ivica i Marica i Kralj Bradonja

Dvije nove avanture iz Najljepših bajki braće Grimm dva su klasika dječje književnosti namijenjena prije svega najmlađima.

Ivica i Marica

Čim se otac Ivica i Marice makne iz kuće, ona ih se odmah pokušava riješiti. Ovaj ih je put ostavila duboko u mračnoj šumi. Srećom, Ivica i Marica imaju dva hrabra prijatelja: Joju i Krokija. Inače bi sve moglo završiti loše, jer je čuvena vještica u kućici od slastica bacila oko na brata i sestru...



Kralj Bradonja

Princeza Constance je stvarno izbirljiva! Brojni su udvarači pitali za njevu ruku, ali nitko joj nije dovoljno dobar, čak ni zgodni Kralj Bradonja. Ali uskoro će požaliti što ga je odbila, jer njenom je ocu dosta te svojeglavosti i udaje je za sirotog pjevača.

Slonkova avantura

Novi film iz Disneyeve animatorske tvornice donosi priču o hrabroj, iako malenoj i mladoj ekipi.



Šarene kockice leda

Ljeto je vrijeme za lijepe zabave, u nekoj bašti, na selu, uz morsku obalu... Učini nešto da zabava bude još ljepša! Napravi lijepe komadiće leda tako što ćeš kutiju za led staviti različite »ukrase«. Možeš staviti mnogo toga – parčiće jagoda, malina, kupina, borovnice, komadiće trešanja, višanja... To mogu biti i komadići kore limuna, listići peršuna...

I obojeni komadi leda mogu biti veoma lijepi!



Sipaj u vodu nekoliko kapi soka od maline, jagode...Dobićeš crvenkaste komade leda. Ili, još nešto ljepše!

Napravi sok od borovnice pa uspi do pola u kutiju za led. Stavi da se to zamrzne. Napravi onda sok neke druge boje (malina, jagoda...) i sipaj preko zamrznute borovnice. Poslije sve to zajedno stavi u škrinju i dobićeš dvobojne kockice leda... Vidjećeš da će drugari biti oduševljeni!



»Konzervira

Siguran sam djeco, da imate neku praznu konzervu spremnu za bacanje!

E, umjesto da je baciš, napravi lijepu posudu za olovke i druge sitnice.

Kad otvaraš konzervu, otvaračem, potpuno skini poklopac. Onda, većom turpijom za metal isturpijaš oštre ivice (tu bi dobrodošla pomoć nekog starijeg, da se ne posiješčeš).

Skini s konzerve etiketu (vrelom vodom, to je najlakše!).

Izmjeri pažljivo visinu i obim konzerve. Uzmi zatim neki lijep ukrasni papir i isrtaj pravougaonik, u kojem će vertikalne stra-





U »Slonkovim avanturama« Winnie i družina (Tigger, Roo, Piglet, Rabbit) susreću misteriozno biće iz svoje šume. Godinama ih je plašilo i zato su odlučili suočiti se s izvorom straha. Kada upoznaju opasno biće po imenu Heffalump shvaćaju da ništa nije kakvim se činilo. Film namijenjen djeci govori o temama, koje bi i mnogim odraslima trebale ući u podsjetnik: poštovanje međusobnih razlika i vrijednost pravog prijateljstva.



ane« olovke

ne biti iste kao visina konzerve, a horizontalne su jednake obimu. Dobro je, ustvari, da isiječeš 2-3 cm veći obim, kako bi prilikom lijepljenja ivice papira išle jedna preko druge.

Zalijepi papir na limenku. Ako je papir dezeniran, to je super! Ako nije, i tu imamo rješenje – u tom slučaju ga sam isrtaj ili zalijepi neke samoljepljive sličice. Sad poslaži u konzervu, olovke, flomastere, bojice, makaze, četkice...

A, što misliš da na printeru otiskaš neku svoju skeniranu fotografiju, u boji, ili crno-bijelu, pa da onda to zalijepiš na konzervu? To sam ja, upravo, i napravio i uvijek kad uzimam olovku, pogledam se i kažem: »Gdje si majstore?«



STROJ KOJI SLUŠA MISLI

Genijalna ideja iz znanstveno-fantastičnih romana da se mislima kontroliraju kompjutori, strojevi i slični aparati sad je moguća, jer je japanska tvrtka Hitachi konstruirala uređaj, koji zamisli iz moždanih vijuga pretvara u elektronske naredbe.

Nova tehnologija za kontroliranje strojeva i elektroničkih uređaja mislima testirana je u znanstvenom laboratoriju ove tvrtke, blizu Tokija, u gradu Hatojama. Pokus je izvela istraživačica *Akiko Obata*, koja je nosila osobitu kacigu s osjetilima koji registriraju i najmanje promjene u protoku krvi kroz mozak, pa ih onda pretvaraju u elektroničke signale. Kako su objasnili konstruktori, osjetila u kacigi rade tako što određene dijelove glave osvijetljavaju slabim infracrvenim svjetlom i tako registriraju protok krvi u tom dijelu mozga.

Prilikom pokusa kaciga na glavi pokusantkinje Akiko bila je povezana s kompjutorom, a preko njega i s komandama dječjeg električnog vlaka. Zatim je Akiko dobila instrukciju da vrši određenu moždanu aktivnost, na primjer, da jednostavno zbraja po dva broja ili da pjeva neku pjesmicu, što je aktiviralo centre u prednjim režnjevima mozga. Rezultat je bio taj da bi se na svako zbrajanje ili pjevanje vlak pokrenuo, a kad bi se prekinulo, vlak bi se zaustavljao.



Hitachi-jeva naprava za upravljanje moždanim valovima

Na gotovo isti način urađen je i pokus s »daljincem« za TV, koji je bio veoma uspješan, jer su se moždanim impulsima nepogriješivo mijenjali programi, dok se televizor lako »palio« ili »gasio« mislima.

Za upravljanje strojevima i aparatima putem misli, pokraj spomenutih osjetila za protok krvi u mozgu, koriste se i elektrode koje mjere električne, magnetne, radio i druge impulse u glavi i tijelu čovjeka. Ti načini omogućuju slanje komandi pokretima, na primjer, da robot pomakne isti dio tijela koji pomiče i čovjek. Čak je moguće uputiti i jednostavnije izravne misaone komande. Primjera radi, pomisli se »gore-lijevo« i tako kompjutorski miš (kursor) ide poprijeko.

Znanstvenici, međutim, planiraju »kontrolu mislima« spojiti s osobitim optičkim osjetilima, koji reagiraju na pokrete očiju i širenje zenica, kao i s virtualnim softverom za prepoznavanje mimike, što bi dovelo do dostatnijeg upravljačkog interfeasa. Inače, posljednjih nekoliko mjeseci većina laboratorija velikih japanskih tvrtki utruje se koja će razviti prvi komercijalni interfeas između mozga i stroja, na primjer, veličine samo par centimetara, a koji se može priključiti na svaki daljinski upravljač za TV ili na upravljače pomoću kojih bi nepokretne osobe mogle mislima mijenjati nagib naslona bolničkog kreveta ili upravljati motoriziranim invalidskim kolicima. A nakon toga, kažu znanstvenici, logično slijede uređaji za »misaono« upravljanje automobilima.

ZRAČNI MIŠ

Iz neobične veze kompjutorskog miša i daljinskog upravljača za TV nastao je miš bez repa, koji je s kompjutorom povezan bežično, infracrvenom ili radio vezom, ali mu i dalje treba čvrsta podloga. Međutim, nedavno je *Patrick Baudish*, profesor kompjutorskih nauka na Sveučilištu američke države Washington, došao na ideju konstruiranja bežičnog miša, koji se može držati u zraku, a da ipak savršeno precizno vrši svoju funkciju. Profesor Baudish je svog miša nazvao sapun (eng. soup), jer se u ruci okreće poput komada vlažnog sapuna.

Ovaj zračni miš u biti je bežični miš smješten u prozirno kućište od elastične plastike preko kojega je labavo navučena vrećica od čupave tkanine. Kad se vrećica okreće, ona klizi preko glatke površine kućišta, što optički čitač tumači kao kretanje podloge i tako pomiče kursor.

Morske zanimljivosti

Autohtoni otočki proizvodi

Raznoversna ponuda iz prirodnih resursa otoka Brača

Piše: Dražen Prčić

Uvriježeno je mišljenje kako su otoci izdvojeni dio svijeta i u puno čemu zaostaju za kontinentalnim dijelom Hrvatske. Istina je, da mladež napušta otočka naselja i odlazi put »bolje budućnosti«, ali oni, koji odluče ostati i nastaviti neku od obiteljskih tradicija poput vinarstva ili prerade mliječnih proizvoda, uz malo truda mogu napraviti solidnu egzistenciju. Jer u današnje vrijeme autohtoni otočki proizvodi, nastali daleko od industrijski zagađene stvarnosti, postižu odličnu prođu na bilo kojemu tržištu. Na primjeru otoka Brača evo nekoliko izvornih produkata s kojima se ovaj lijepi jadranski otok može pohvaliti pred svojim brojnim turističkim gostima.

VINO: Najpoznatije bračke sorte su Plavac i Plavac mali, a najbolje ih je kupiti izravno kod proizvođača u Bolu i Dolu.

SIR: Tradicija bračkog sira i njegova kvaliteta nimalo ne zaostaju za glasovitim paškim sirom. Najpoznatiji proizvođači dolaze iz Gornjeg i Donjeg Humca, te Nerežišća.

JANJETINA: Na dobrom glasu su i nezaobilazni janjci, osobito oni koji pasu u predjelima gdje nema maslina. Također, odnedavno je razvijen i projekt ekološkog uzgoja ove plem-

nite životinje, što još više doprinosi ekskluzivitetu ovog otočkog »proizvoda«.

SARDINA: Nadaleko je poznata tvornica za preradu ribe iz Postira, a njeni proizvodi mogu se naći na policama ne samo hrvatskih trgovina. U ponudi konzervirane ribe mogu se naći tuna, skuša, srdela i oslić, a njihova trajna postojanost postiže se na, čak, 25 raznih načina. Ipak osnova njihove obrade bazira se na maslinovom i biljnom ulju, te dodavanju povrća.

MASLINOVO ULJE: Diljem Brača protežu se brojni maslinici u kojima raste i zrije ova, također, plemenita biljka. Odavno je poznata blagodat koju zdravlju donosi njeno redovito uzimanje, a ekološki dobiveno djevičansko maslinovo ulje spada u visoku kategoriju svjetski priznatih proizvoda.

BRAČKI KAMEN: O mramoru i ostalim vrstama bračkog kamena najbolje »govore« brojne građevine diljem svijeta, čijoj je ljepoti doprinio upravo prirodni resurs ovoga otoka.

Trajekt

Brodsko veza između Splita i Supetra je jedna od najbolje organiziranih u Europi, a brojni svakodnevni polasci iz oba smjera posve su »približili« Brač kontinentu. Tijekom sezone postoje i dodatni ekstra polasci, pa se ne može govoriti o odvojenosti otoka od ostalog dijela Hrvatske. Barem ne u slučaju otoka Brača.

Bijela kuća u Washingtonu dio svoga imena zaslužuje i zahvaljujući bjelini mramora koji je iz Dalmacije »otputovao« put SAD. Njegovu impresivnu ljepotu i čistotu proslavili su i brojni kipari i skulptori, izrađujući svoja umjetnička djela u njemu.

TURIZAM: Na koncu, ipak glavni oblik biznis angažmana, koji u najvećoj mjeri rabi prirodne



autohtone resurse, sve navedene uz sunce i najljepše more, jamačno je turizam kako glavni oblik djelatnosti ljudi koji ostaju živjeti na otočkim prostorima. Izgradnjom, dogradnjom ili proširivanjem postojećih stambenih kapaciteta, sve je veća ponuda jedinica za sezonsko izdavanje. Ovisno o kvaliteti ponude i broju



zvjezdica, te dijelu sezone u kojemu se želi ljetovati ili boraviti, varira i cijena zakupa. No, ovisno o svojim financijskim mogućnostima ili u najboljoj verziji rođaćko-prijateljskim vezama, svatko uspije »prigrabiti« dio sunca i mora za sebe.

Najgrađevine svijeta

Sedam svjetskih čuda

Nakon 8 godina kampanje i glasovanja putem interneta i SMS-a, a prema ideji Švicarca Bernarda Webera, 7. srpnja 2007. godine objavljen je konačan popis pobjednika

Piše: Dražen Prčić

Legende o svjetskim čudima staroga svijeta čuvaju trag o njihovom nekadašnjem trajanju u vremenima kojih više nema, ali i uvijek prisutnu skepsu glede njihova stvarnoga postojanja. Bilo kako bilo, Kolosa s Rodosa ili Semiramidine viseće vrtove možemo vidjeti samo na crtežima, ali stvarne građevine, koje svojom ljepotom egzistiraju diljem našeg današnjeg (i prošloga) svijeta, traju zahvaljujući impresivnim idejama svojih kreatora.

GLOBALNI NATJEČAJ: Prema ideji švicarskog avanturista Bernarda Webera u posljednjoj godini prošloga milenija (1999.) započela je kampanja izbora sedam (novih) svjetskih čuda. Stiglo je 200 prijava u kojima su predložene brojne građevine diljem našeg planeta, a na koncu je finalni izbor izborila 21 građevina. Glasovanje putem globalne mreže (internet) i SMS poruka presudilo je glede konačnih sedam pobjednika ovoga nesvakidašnjega svjetskoga natječaja. A pobjeda je izmakla Kipu slobode (New York), Eiffelovom tornju (Paris), Kremlju (Moskva), Opera houseu (Sydney), Akropolu (Atena) i drugim velebnim građevinama...

SEDAM NOVIH SVJETSKIH ČUDA: Zahvaljujući milijunima »svojih« glasača na pijedestalu ljepote završilo je sedam »naj od naj« i nakon svečanog proglašenja na specifičan datum 7. srpnja 2007. godine (tri sedmice) ostaju trajati kao svojevrsne arhitektonske muze današnjice i sutrašnjice ljudskog roda.

Koloseum – Rim

Ogromni amfiteatar u glavnom gradu Italije i nekadašnjeg Rimskog Carstva sagrađen je tijekom deset godina vladavine cara Vespazijana i njegova sina Titusa (72-82. godine). Naziv Koloseum potječe od kolosalne Neronove statue, koja je bila ispred njega. Visok je 50 metara, a mogao je primiti i do 50.000 gledatelja željnih »kruha i igara«. Dosta je runiran tijekom srednjega vijeka, a 1780. godine proglašen je svetim mjestom odlukom pape Benedikta XIV.



Kip Krista Iskupitelja – (Rio de Janeiro)

Na visini od 700 metara, na vrhu brda Corcovado iznad Rio de Janeira, proteže se 38 metara visok i 700 tona težak kip Krista, koji svojim raširenim rukama »obuhvaća«, po mnogima, jedan od najljepših gradova svijeta. Kip je postavljen 1931. godine, a u njegovu podnožju se nalazi kapelica.



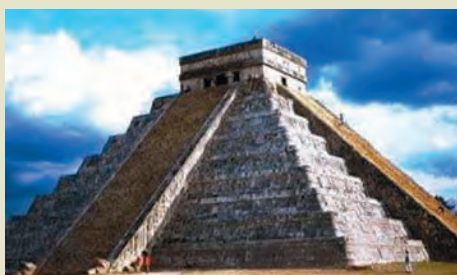
Macchu Picchu – Andi

Ruševine nekadašnjeg svetog grada civilizacije Inka nalaze se na planinskom lancu Urumamba na visini od čak 2350 m iznad mora. Spekulira se da je podignut u 14. stoljeću, a u svom kompleksu posjeduje oko 200 građevina. Napušten je u vrijeme španjolske konkvizicije.



Chichen Itza – Yucatan

Ostaci nekadašnjeg velikog grada civilizacije Maja iz razdoblja između 9. i 13. stoljeća, kada je ovaj svojevrsan spomenik nekadašnje kulture počeo propadati. Najpoznatiji objekti su – Hram ratnika, sportsko igralište, sveti bunar i opservatorij.



Taj Mahal – Agra

Veličanstveni mauzolej podigao je mogulski šah Jahan u 17. stoljeću u znak sjećanja na preminulu suprugu Mumtaz Mahal, koja je preminula rađajući 14. dijete. Mramorna bijela građevina ispunjena je dragim kamenjem. Ona predstavlja i svojevrsan spoj islamske i indijske tradicije, nalazi se u blizini grada Agre i svake godine je obidu milijuni turista.



Kineski zid – Kina

Zahvaljujući svojoj nevjerojatnoj dužini od 6352 kilometra ovo je najveća ljudska građevina na svijetu. Podizan je u 3. stoljeću prije Krista, dograđivan i produživan, a konačni izgled dobio je tijekom vladavine dinastije Ming (15. stoljeće). Njegova osnovna namjena je bila zaštita od osvajača, ali i svojevrsna kontrola trgovine.



Petra – Jordan

Svojevrsno čudo arhitekture, jer je ovaj drevni grad (prijestolnica Nabejaca, nomadskog naroda Arabije) uklesan u stijene na jugozapadu Jordana na preko 1000 metara nadmorske visine. Nastao je u 5. stoljeću prije Krista, a napušten je u sedmom stoljeću. Ponovno ga je otkrio Švicarac Burchardt 1812. godine.



Piramide u Gizi

Egipat, na čijem se tlu nalazi jedino sačuvano čudo staroga svijeta - piramide, odbio je sudjelovati u ovom natječaju.



Na »Poljudu« premijerno izdanje novoga Hajduka

Optimistični remi

Prošloga petka splitski »Bili«, u susretu protiv engleskog West Bromwich Albiona, predstavili su momčad za nastupajuću sezonu

Iz Splita: Dražen Prčić

Nakon relativno uspješne sezone 2006/07. u kojoj je osvajanjem drugoga mjesta u prvenstvu izborni plasman za prvo pretkolo kupa UEFA, jer za Hajduk je sve osim naslova prvaka Hrvatske neuspjeh, splitski »Bili« kreću s velikim ambicijama u novu, 2007/08. U toj namjeri dovodenjem stranih nogometnih zvijezda poput Rumunja Cernata, Mađara Lisztosa i Latvijca Verpakovskisa znatno je ojačan igrački kadar u kojemu bi mlade nade u vršku napada Kalinić i Rukavina trebali pokazati svu raskoš svog nogometnog talenta. Poslije priprema u Njemačkoj, Hajduk je susretom protiv WBA imao svojevrstnu »generalku« prije puta u Podgoricu, gdje je (jučer) igrao prvu utakmicu na putu za plasman u kup UEFA.

NOVI HAJDUK: Na »bilu« premijeru stiglo je, za prijateljski susret u ljetno doba, impresivnih 20.000 navijača ponosa Dalmacije. Odavno tribine Poljuda nisu bile ovako ispunjene, izuzev derbija s Dinamom, konstatali su revni navijači, među kojima je sjedio vaš izvijestitelj, izrazivši nadu da će tako biti i ubuduće. A razloga za ovakav optimizam nakon predstavljanja novoga Hajduka ima itekako. Unatoč remiju protiv realno blijede engleske drugoligaške momčadi, koja je tek započela s pripremama,

Splićani su navijestili veliki potencijal svojega budućega sastava. Pod uvjetom, naravno, kada se novaci uigraju s ostalim dijelom momčadi. Angažman Rumunja Floriana Cernata, igrača kijevskoga Dinama koji je stigao na jednogodišnju posudbu, jedan je od najboljih poteza klupske logistike u posljednjih nekoliko (a i više) godina. Lucidni vladar sredine terene, već na debiju pred domaćom publikom pokazao je kako ima sposobnost odigrati »balun s očima«, kako se to ovdje kaže. I da su samo malo, još uvijek mladaši, napadači Kalinić (19 godina) i Rukavina (21) bili prisebniji pred vratima prosječnog engleskog vratara Kielyja, Hajduk je mogao slaviti s uvjerljivom pobjedom.

»Zadovoljan sam stvaranjem šansi, no, ne treba praviti dramu što nismo zabili gol. Vidjet ćete- Rukavina i Kalinić bit će mnogo ubojitiji na sljedećim utakmicama. Uz ovakvoga razigravača, kakav je Cernat, moraju proraditi«, rekao je na konferenciji za tisak prvi strateg Hajduka Ivan Pudar, inače nekadašnji vratar Hajduka, ali i subotičkoga Spartaka.

Analizirajući igru ostalih linija momčadi stječe se dojam kako je još uvijek naslabiji dio, onaj najvažniji, posljednji red u kojemu ne bi smjelo biti kiksa. Na pripremnim utakmicama u Njemačkoj je primljeno dosta golova, ovoga

puta su Balićeva vrata ostala sačuvana, ali ponajprije zbog blijede partije engleskih napadača. Nažalost, veliko Hajdukovo pojačanje Igor Tudor, još uvijek nije u mogućnosti (ozljeđda) osnažiti bedem ispred »bilog« gola, ali se vjeruje da će se već protiv Budućnosti posljednja linija u kojoj su trenutačno Gal i Živković, uz asistenciju Andrića, Hrgovića, Buljata i Damjanovića, uspijeti oduprijeti nastojanjima crnogorskog doprvaka za postizanjem prednosti do uzvrata na Poljudu.

PRVENSTVO HRVATSKE, SEZONA 2007/08.: Nakon dva »gledanja u leđa« najvećem rivalu Dinamu, u nastupajuću sezonu Hajduk ulazi s velikim ambicijama i željom za vraćanjem naslova u Split. Osobito nakon što su »modri« prodali svoga najboljeg igrača i strijelca Da Silvu, a njihove nove akvizicije ne odskaku pretjerano od njihove trenutačne momčadi. Nova sezona HNL-a trebala bi biti u znaku dva majstora sredine terena – Modrića (Dinamo) i Cernata (Hajduk), a čiji će topnici biti uspješniji u realizaciji njihovih zamisli uvelike će odlučiti o liderskoj poziciji na tablici. U svakom slučaju čeka nas zanimljivi početak nove nogometne sezone, ponajprije neizvjesnost europskih duela u kojima će Dinamo i Hajduk pokušati što duže opstati na »euro suncu«.

Nikad jači »Croatia Open«

Punoljetni ATP Umag

Osamnaestu godinu uzastopno ovaj grad na sjevernom Jadranu ugošćuje profesionalnu tenisku svitu

Piše: Dražen Prčić



S konferencije na kojoj je najavljen ovogodišnji »Croatia Open«

Zahvaljujući viziji i upornosti svoga direktora *Slavka Rasbergera* otvoreno prvenstvo Hrvatske u tenisu – Croatia Open, turnir koji se nalazi u godišnjem kalendaru ATP-a, postao je svojevrsnim hrvatskim sportskim brandom. Osamnaestu godinu uzastopno, na terenima u prekrasnom Stella Marisu, neposredno uz plažu istoimenog turističkog naselja, održava se teniski turnir koji se nadaleko proćuo po izvršnoj organizaciji i brojnim poznatim igračima, koji su nastupili na crvenoj umaškoj zemlji. Pet nagrada za izvršnu organizaciju (Award of excellence) najbolja su potvrda zbog čega je ovo natjecanje za

ATP bodove iznimno atraktivno među tenisačima iz samoga vrha »bijeloga sporta«. Ovogodišnji sastav glavnog ždrijeba to najbolje potvrđuje...

»STUDENA« CROATIA OPEN 2007.: Za proteklo »punoljetstvo« svoga postojanja i održavanja Umaga je na svom turniru ugostio brojna velika imena svjetskog tenisa. Na glavnom terenu impresivne školjke stadiona Stella Maris igrali su u prvom finalu dva *Gorana* – *Ivanišević* i *Prpić*, po četiri naslova su odnijeli doma kraljevi Umaga *Muster* i *Moya*, pobjednik je bio i *Rios*, sve same legende, koje u svojim vitrinama čuvaju desetine osvojenih vrijednih tro-

feja. Iako nisu pobijedili na ovom hrvatskom »jadranskom biseru«, nekoliko sudjelovanja upisuju i nezaboravni pobjednici najjačeg turnira na zemlji, pariškog Roland Garrosa, *Bruguera* i *Kuerten*, uz već spomenute *Mustera* i *Moyu*, koji će i ove godine jurišati na svoj peti trofej na »njegovom« turniru. Svijetlu prošlost Croatia Opena nastaviti će još svjetlija budućnost

njeg broja 28 postati svjetski broj 3 i sada će predvoditi skupinu od 32 igrača, koji će se tijekom posljednjeg tjedna u srpnju nadmetati na umaškoj zemlji. Druga zvijezda (po plasmanu) ovog puta bit će igrač svjetske ranking ljestvice, Ali uz njih dvojicu, još dva tenisača će imati status vjerojatno i većih zvijezda u očima domaće publike. Ivan Ljubičić, najbolji hrvatski tenisač ponovno se vraća u Umag u nastojanju da osvoji i drugi hrvatski ATP naslov (pobjednik ATP Zagreba u dvorani). S druge strane, miljenik domaćeg gledališta Carlos Moya ponovno stiže na mjesto svojih velikih pobjeda i stadion na kojemu se osjeća kao da je doma u Španjolskoj.

Uz navedena zbilja velika imena aktualnog svjetskog teniskoga vrha, tu su još i *Canas*, pobjednik Umaga 2005 i čovjek koji je ove godine već dva puta pobijedio *Rogera Federera* i specijalist za zemljanu podlogu *Ferrer* (svi su u TOP 20), te *Gaudio*, također pobjednik Roland Garrosa u nezaaboravnoj drami protiv *Corie*.

FENOMEN UMAGA: Ono što brojne ATP turnire često najviše muči, premala zainteresiranost gledališta za mečeve prije same završnice, Umagu predstavlja sasvim drugačiji problem. Ovdje se i za susrete prvog kola zna tražiti karta više, a već sada su

Hrvatski tenisači

Na ovogodišnjem Croatia Openu 2007 u glavnom ždrijebu nastupit će (zasada) tri hrvatska igrača – Ivan Ljubičić, Marin Čilić i nositelj wild carda Luka Belić, no, možda im se još netko pridruži nakon kvalifikacijskog turnira.

Četiri pobjednika

Uz branitelja naslova Wawrinku, u pohodu na novi su i još tri tenisača koji su već osvajali Umag. Predvodi ih četverostruki pobjednik Moya, dok su tu još *Canas* i *Mantilla*, koji je dobio pozivnicu organizatora.

počevši od 23. srpnja, kada starta novo izdanje ATP Umaga. Po prvi puta će se za naslov najboljeg boriti i dva igrača iz TOP 5, što će još više podignuti vrijednost ovog teniskog natjecanja. Prošlogodišnji finalist *Novak Đoković* za samo godinu dana uspio je od nekadaš-

sve ulaznice i mjesta za sljedeći vikend (polufinala i finale) rasprodana. Jednostavno, Stella Maris je postao pretijesan za sve poklonike bijeloga sporta, a kako i ne bi kada na njegovim terenima igraju tenisači koji osvajaju Grand Slam i ATP turnire. ■

KRIŽALJKA



	PČELINJI PROIZVOD	GRAD U SIRIJI (ALEPPO)	NEON	VANNA PRIJE UDAJE	NAŠA BIVŠA MISICA	LIJEPLJE- NJE ETIKETA	AFRIČKA DRŽAVA	ZVUK TRUBE	"AMPER"	KALCIJ	SKUPNI NAZIV ZA STRANE ZEMLJE, TUDINA	MALO JEDRO	ZNAK ZA UŽBUNU (MNOŽ.)
MASOVNA PRIREDBA													
DIZALO, LIFT									NOGOME- TAŠ KARABEG LILIANA CAVANI				
AUTOZNAK DELNICA			ŽIVOTINJA (LAT.) PALIND- ROMNI PSEUDONIM							HVALO- SPJEV SPJEV			
NEKONTROLIRAN STRAH								RIMSKI CAR, GAJ JULIJE					
KROVNA SUDSKA INSTANCA ŽUPANIJE								SLIČNA JE PČELI					
ZADNJE SLOVO ABECEDA		PRINCIP TRKAČ KIPTANUI						VELIKI GRAD U RUSIJI DRŽAVA (FRANC.)					
ZAMARATI SE									RIMSKI: 1101 JAPANSKI GOVOR CVIJECA				
REDOM SE NAPITI													RAŠČLAM- BA
OTOK KOD SARDINIJE								ČIN, DJELO ČOVJEK IZ STARE SKITIJE				"ALT" NAPISAO "IME RUŽE", UMBERTO	
MJESTO KOD ZENICE (angram: MALINE)							SPIELBER- GOVO IME INDOKINE- ZI IZ ANAMA						
INES SASTRE			RIJEČNA RIBA, LINJ AMERIČKI PISAC, WILLIAM					FLAŠA DRUGO IME KLAGEN- FURTA					
"JUG"		NADVODNA NASTAMBA NA KOLJU TRATINA, UTRINA									OTOKAR LEVAJ TEK		
SLIKARICA RAŠKAJ						GLAVNI GRAD GRČKE UPUT, NAPUTAK						ITALIJA OPERNI NAPJEV	
STARA JEDINICA RADIOAK- TIVNOSTI					INTELEKT USPRKOS TOME			GRAD U BOLIVJI (SJEDIŠTE VLADE) K, O					
PISAC RODOM IZ KAŠTELA (PAUCI)										EPOHA ŠAŠAVI FILMSKI DETEKTIV VENTURA			
ENGLJSKI: REČI				BITI NA PUTOVA- NJU ROD STEWART									KONJ U NARODNOJ PJESMI (HAT)
LUPATI, LEMATI								GLUMICA OJDANIC- VILJAC AUSTRIJA					
HAMLETO- VA DRŽAVA							SOL OCTENE KISELINE						

manifestacija, elevator, anel, de, animal, oda, panika, cezar, ž, načelo, perm, umarati se, mcl, ponapijati se, asinara, akt, a, nemila, steven, is, linjak, boca, j, sojenica, ol, slava, atena, i, kir, um, la paz, tvo cipiko, era, say, putovati, udarati, ecija, danska, acetat.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

Cjenik reklamnog prostora

POSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	6.000 din	7.080,00 din
1/2	3.600 din	4.248,00 din
1/4	2.000 din	2.360,00 din

DRUGA I PREPOSLEDNJA STRANA / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	5.000 din	5.900 din
1/2	3.000 din	3.540 din
1/4	1.700 din	2.040 din

UNUTARNJE STRANE / KOLOR

	iznos	iznos sa PDV
cijela strana	4.000 din	4.720,00 din
1/2	2.400 din	2.832,00 din
1/4	1.360 din	1.604,80 din
1/6	950 din	1.121,00 din
1/12	600 din	708,00 din

Iskoristite popuste!

Za vezane oglase u 4 ili više brojeva odobravamo popust od 20%. SPECIJALAN POPUST ZA GODIŠNJI UGOVOR O REKLAMIRANJU.

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci – 800 dinara
- ☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

- ☐ 1 godina – 70 EUR.

SWIFT: VIBUNCS22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS IIL, SUBOTICA
IBAN: CS7335500000200292421
NIU, Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

**PETAK
20.7.2007.**

06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.10 - Gilmoreice 6., serija
10.55 - Vijesti iz kulture
11.05 - Dnevnik velikih mačaka 7.
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, serija
13.20 - Inspektor Vinko, dramska serija
14.30 - Idemo u Ameriku
15.15 - Hrvatsko podmorje 3.: Hvar
15.45 - Skica za portret
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Znanstvene vijesti
16.20 - Zemlje-ljudi-pustolovine - Otoci: Otok klokana
17.10 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.05 - Čarolija 9., serija
21.10 - Nevjerna, američki film
23.15 - Vijesti
23.25 - Vijesti iz kulture
23.30 - Kronika 54. festivala igranog filma u Puli (6/7)
23.45 - Nixon, američki film
02.50 - Velika arena, američki film
04.30 - Avion za zabavu, film
05.50 - Skica za portret
06.00 - Hrvatsko podmorje 3.: Hvar
06.30 - Kronika 54. festivala igranog filma u Puli (6/7)
06.40 - Anin dvostruki život, serija



07.00 - TV vodič
07.40 - TV raspored
07.55 - Žutokljunac
08.50 - Grimmov bajke, crtana serija
09.15 - Briljanteen
10.05 - Dečko ili cura, serija za mlade
10.30 - Inspektor Montalbano, serija
12.10 - Mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 1., serija
14.55 - Tree Hill 1., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Šaptačica duhovima, serija

16.30 - Simpsoni 16., humoristična serija
16.52 - Simpsoni 16., humoristična serija
17.15 - Joey 2., humoristična serija
17.40 - Film
19.10 - Corto Maltese, crtana serija
19.30 - Allo, allo 4. - humoristična serija
20.05 - Globalno vino, dokumentarna serija
20.55 - Luda kuća 1., TV serija
21.35 - Bitange i princeze 1., serija
22.15 - Vijesti na Drugom
22.20 - Sportske vijesti
22.35 - Dalziel i Pascoe 9., serija
00.10 - CSI: Las Vegas 6., serija
00.55 - OZ 3., serija
01.50 - Newyorški plavci 12., serija
02.35 - Ljeto nam se vratilo...
03.15 - Pregled programa za subotu



06.50 Ninja kornjače, serija
07.15 Yu-Gi-Oh GX, serija
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova, TV igra
11.00 Ljubav i mržnja, serija
12.00 Vijesti
12.15 Oluja, serija
13.15 Slučajni partneri, serija
14.05 Bumerang, serija
14.50 Naša mala klinika, serija
15.50 Moja slavna sestra, serija
16.20 Will i Grace, serija
16.45 Seinfeld, serija
17.10 Vijesti Nove TV
17.20 Cosby show, serija
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Ubijati virus, igrani film
22.35 Vijesti Nove TV
22.50 Uvod u anatomiju, serija
23.45 Seinfeld, serija
00.15 Will i Grace, serija
00.40 National geographic report
00.45 Moja slavna sestra, serija
01.10 Rodney, serija
01.35 Napad morskog psa, film
03.10 Zuhra light show
04.10 Kraj programa



07.30 Transformers Energon, crtana serija
07.50 Dodir s neba, fantastična drama (R)

08.40 Cobra 11, kriminalistička serija (R)
09.30 Deseta policijska, dramska serija
10.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća, humoristična serija (R)
11.15 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
11.40 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
12.00 Bračne vode, humoristična serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Eksploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja: Što potiče mlade djevojke na izglednjivanje?, talk show
14.15 Dodir s neba, drama
15.05 Cobra 11, serija
15.55 Princ iz Bel- Aira, serija
16.20 Puna kuća, serija
16.45 Pod istim krovom, serija
17.10 Sam svoj majstor, serija
17.35 Bračne vode, serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 Krivi potez, film, triler
21.45 Dvostruka igra, film
23.35 Vijesti
23.45 Jednom u životu, igrani film, drama
01.35 Zdrpi i briši, igrani film, komedija (R)

**SUBOTA
21.7.2007.**

07.25 - TV raspored
07.30 - TV kalendar
07.40 - Kinoteka - filmovi Roberta Bressona: Vrag, tko drugi - francuski film
09.15 - Američka predsjednica, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Gilmoreice 6., serija
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Dnevnik velikih mačaka 7.
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Prizma, multinacionalni magazin
14.05 - Duhovni izazovi - međureligijski magazin
14.25 - Klub zdrave prehrane, dokumentarna serija
14.50 - Vrtlarska godina: Kasno proljeće
15.20 - Globalno vino: Čarobni napitak, dokumentarna serija

16.25 - Vijesti
16.40 - Ljubav u zaleđu, serija
17.30 - Dnevnik velikih mačaka - završnica
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Velo misto, serija
21.40 - Ne reci ni riječ, film
23.35 - Vijesti
23.45 - Kronika 54. festivala igranog filma u Puli (7/7)
00.00 - Dvostruki obračun, američki film
01.45 - Tajni plan, kanadski film
03.20 - Traži se živ ili mrtav, američki film
05.05 - Slom, američko-kanadski film
06.40 - Skica za portret
06.50 - Kronika 54. festivala igranog filma u Puli (7/7)
07.00 - Anin dvostruki život, telenovela



07.00 - TV vodič
07.30 - TV raspored
07.45 - Crvenkapica
08.35 - Parlaonica: Je li zračni promet siguran?
09.30 - Sportske igre mladih (3/12)
09.50 - Kućni ljubimci
10.20 - Helen West, serija
12.00 - Svečana priredba 41. međunarodne smotre folklor, snimka
13.05 - O.C. 1., serija
13.55 - Nürburgring: Kvalifikacijska utrka F1 za Veliku nagradu Europe, prijenos
15.15 - Automagazin
15.55 - Simpsoni 16., humoristična serija
16.15 - Simpsoni 16., serija
16.40 - Joey 2., humoristična serija
17.05 - Nevjerna, američki film
19.05 - Corto Maltese, crtana serija
19.25 - Allo, allo 5. - humoristična serija
20.00 - HNL - prijenos utakmice
21.55 - HNL - emisija
23.10 - Sportske vijesti
23.20 - CSI: Las Vegas 6., serija
00.05 - OZ 3., serija
01.00 - Newyorški plavci 12., sserija
01.45 - Pregled programa za nedjelju



07.10 Flintove avanture
07.40 Nascar utrke
08.00 Prašičićgrad, crtana serija
08.30 Atom, crtana serija
08.50 Petar Pan, crtani film
09.45 Nova lova - TV igra
11.40 Sex ljubav i tajne, serija
12.40 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
14.00 Herbie je skrenuo, film
15.30 Istraživači, igrani film
17.30 Vijesti Nove TV
17.40 Opasna grupa, igrani film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
21.00 Mrak mrak film, film
22.30 Oldboy, igrani film
00.40 Opasna grupa, igrani film
02.05 Herbie je skrenuo, film
03.30 Kraj programa



07.05 Zvijezde Ekstra: Ratovi zvijezda, zabavna emisija (R)
08.00 Krava i pilić, serija
08.25 Trollz, crtana serija
08.45 Jagodica Bobica
09.10 SpužvaBob Skockani
09.30 Moderni dečki, serija
09.55 Centar svijeta, serija
10.20 Udana za opasnost, film
11.55 Boja ljubavi, igrani film
13.25 Vijesti uz ručak
13.35 Ludo zaljubljen, serija
14.25 Maheri, dramska serija
15.15 Labirint, igrani film
17.35 Zvijezde Ekstra: 25 modnih šokova, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 Ja i moji dvojinci, film
21.55 Post mortem, igrani film
23.35 Playboy: Pod svaku cijenu, igrani film, erotski
01.15 Krivi potez, igrani film, triler (R)

**NEDJELJA
22.7.2007.**

07.45 - TV raspored
07.50 - TV kalendar
08.00 - Predivni Disneyjev svijet: 101 Herkulov problem, američki film za djecu
08.55 - Lilo i Stitch
09.20 - Lilo i Stitch
09.45 - Vijesti
10.00 - Inspektor Morse, serija
12.00 - Dnevnik (T)
12.20 - Hrvatska vina:

Merlot, emisija pod pokroviteljstvom
12.25 - Plodovi zemlje
13.20 - Split: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.05 - Skica za portret: L.Lumezi
15.25 - Umorstva u Midsomeru 9., serija
17.05 - Vijesti
17.20 - Pink Panther, američko-britanski film
19.15 - LOTO 6/45
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Trešeta, hrvatski film
21.35 - Vijesti
21.50 - Evergreen - ciklus špageti vesterna: Long Live Death... Yours
23.30 - Vijesti dana
23.40 - Blues, glazbeni vremeplov: Red, White & Blues
01.15 - Nedjeljom u dva
02.15 - Galactica 3., serija
03.00 - NEWS: Ruski oligarsi, dokumentarna serija
03.50 - Blues, glazbeni vremeplov: Red, White & Blues
05.25 - Plodovi zemlje
06.15 - Split: More



07.00 - TV vodič
08.45 - Pokupić i Kvartet Purcell
09.50 - Tajni život umjetničkih djela 3.: La primavera
10.40 - Biblija
10.50 - Portret crkve i mjesta
11.00 - Gata (kod Omiša): Misa, prijenos
12.05 - Neka jedu kolače, humoristična serija
12.40 - Galactica 3., serija
13.30 - Studio F1
13.50 - Nürburgring: Formula 1 za Veliku nagradu Europe, prijenos
15.50 - Studio F1
16.15 - Uhode, američki film
18.05 - Sport za pamćenje - kvalifikacije za nogometno EP: Hrvatska - Engleska
19.30 - Allo, allo 5. - serija
20.05 - NEWS: Ruski oligarsi, dokumentarna serija
21.10 - Nove avanture stare Christine 1., humoristična serija
21.40 - Tajno društvo, film
23.30 - Sportske vijesti
23.40 - CSI: Las Vegas 6.
00.25 - OZ 3., serija
01.20 - Newyorški plavci 12., serija

02.05 - Pregled programa za ponedjeljak



07.15 Flintove avanture
07.35 Nascar utrke
08.00 Power Rangers S.P.D.
08.20 Petar Pan, crtani film
09.10 Automotiv, auto moto magazin
09.40 Djevojke s Beverly Hillsa, serija
10.30 Sex, ljubav i tajne, serija
11.20 Kuća na plaži, serija
12.10 Svi mrže Chrisa, serija
12.40 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
13.40 Hercule Poirot: Tužni čempres, igrani film
15.30 Svjedok mafije, film
17.40 Vijesti Nove TV
17.50 Mrak mrak film, film
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Nad lipom 35, hum. glazbeni show
21.00 Gore ne može, film
22.40 Red Carpet, zabavna emisija
00.00 Svi mrže Chrisa, serija
00.20 Zvijezdane staze: Pobuna, igrani film
02.00 Trekkies, igrani film
03.20 Red Carpet, zabavna emisija
04.20 Kraj programa



06.35 Krava i pilić
06.55 Looney tunes
07.20 Jagodica Bobica
07.40 SpužvaBob Skockani
08.05 Ludo zaljubljen, dramska serija (R)
08.55 Maheri, dramska serija (R)
09.45 Moderni dečki, humoristična serija (R)
10.10 Centar svijeta, humoristična serija (R)
10.35 Labirint, igrani film, (R)
12.35 Obitelj murjaka 2, film, akcijska drama
14.05 Vijesti uz ručak
14.15 Mladi mušketiri, dramska serija
15.05 Jednom lopov, kriminalistička serija
15.55 Ja i moji dvojnici, film, znanstveno-fantastična komedija (R)
17.50 Ekkluziv, magazin
18.30 Vijesti
19.05 Salto, zabavna emisija
22.00 Gušter, igrani film, akcijska komedija
22.05 Mi nismo anđeli, igrani film, komedija

23.50 FBI istraga, dokumentarno-kriminalistička serija
00.40 Novi forenzičari, dokumentarno-kriminalistička serija
01.30 Post mortem, film (R)

PONEDJELJAK 23.7.2007.



06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Gilmoreice 6., serija
10.55 - Dnevnik velikih mačaka - završnica
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Inspektor Vinko, dramska serija
14.15 - Idemo u Ameriku
15.05 - Hrvatsko podmorje 3.: Sv. Andrija
15.35 - Jelovnici izgubljenog vremena (10.)
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Mir i dobro
16.40 - City Folk: Barcelona
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Latinica: Najbolje iz Latinice u sezoni 2006./2007., 1. dio
22.15 - Latinica: Najbolje iz Latinice u sezoni 2006./2007., 2. dio
23.00 - Vijesti
23.10 - Vijesti iz kulture
23.20 - Ljetni hit: Prženi krumpirići, američki film
00.55 - Vijesti dana
01.00 - Vrijeme je za jazz: Charles Lloyd - Proljetna revija jazza, 1. dio
02.00 - CSI: Las Vegas 7., serija
02.45 - Skica za portret
02.50 - Idemo u Ameriku
03.40 - Jelovnici izgubljenog vremena (10.)
04.00 - Hrvatsko podmorje 3.: Sv. Andrija
04.30 - Latinica: Najbolje iz Latinice u sezoni 2006./2007.
06.00 - Anin dvostruki život, telenovela



07.00 - TV vodič
07.40 - TV raspored
07.55 - Žutokljunac
08.50 - Grimmov bajke, crtana serija
09.15 - Tema tjedna
09.25 - Navrh jezika
09.35 - Športerica
09.50 - Mali putopis
10.05 - Dečko ili cura, serija za mlade
10.30 - Pink Panther, američko-britanski film
12.25 - Mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 1., serija
14.55 - Tree Hill 1., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Šaptačica duhovima, serija
16.30 - Simpsoni 16., serija
16.52 - Simpsoni 16., serija
17.15 - Joey 2., serija
17.40 - Tajno društvo, film
19.30 - Allo, allo 5. - humoristična serija
20.05 - CSI: Las Vegas 7.
20.50 - Luda kuća 1., TV serija
21.30 - Bitange i princeze 1., serija
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.30 - Zakon i red: Odjel za žrtve 7.,
23.20 - CSI: Las Vegas 6.
00.05 - OZ 3., serija
01.00 - Newyorški plavci 12.
01.45 - Ljeto nam se vratilo...
02.25 - Pregled programa za utorak



06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Ljubav i mržnja, serija
12.00 Vijesti
12.10 Oluja, serija
13.10 Slučajni partneri, serija
14.10 Naša mala klinika, serija
15.00 Nesavjesno liječenje, film
16.40 Svi vole Raymonda
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Cosby show, serija
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Zatočenici neba, film
23.10 Vijesti Nove TV
23.30 Uvodu u anatomiju, serija
00.30 Seinfeld, serija
01.00 Will i Grace, serija
01.20 Moja slavna sestra, serija
01.50 Rodney, serija
02.10 Zvijezdane staze: Pobuna, igrani film

03.50 Zuhra light show, zabavna emisija
04.50 Kraj programa



07.10 Transformers Energon
07.30 Dodir s neba, drama (R)
08.20 Cobra 11, serija (R)
09.10 Deseta policijska, dramska serija
10.00 Princ iz Bel-Aira, (R)
10.30 Puna kuća, serija (R)
10.55 Pod istim krovom, (R)
11.20 Sam svoj majstor, (R)
11.40 Bračne vode, humoristična serija (R)
12.10 Sudnica, show (R)
12.35 Ekkluziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja, talk show
14.15 Dodir s neba, fantastična drama
15.05 Cobra 11, kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.20 Puna kuća, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.35 Bračne vode, humoristična serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 CSI, serija
20.45 CSI: Miami, serija
21.35 Silver city, igrani film
23.50 Vijesti
00.05 CSI, kriminalistička serija (R)
00.55 Gušter, igrani film, akcijska komedija (R)

UTORAK 24.7.2007.



06.45 - TV raspored
06.50 - TV kalendar
09.10 - Hrvatska vina: Merlot, emisija pod pokroviteljstvom
09.12 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Gilmoreice 6., serija
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Dnevnik velikih medvjeda
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Inspektor Vinko, dramska serija

14.20 - Idemo u Ameriku
15.05 - Hrvatsko podmorje 3.: Pag
15.35 - Jelovnici izgubljenog vremena (11.)
16.00 - Hrvatska danas
16.15 - Znanstvene vijesti
16.20 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Otoki: Martinique
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.00 - Fokus
22.15 - Vijesti
22.25 - Vijesti iz kulture
22.35 - Ljetni hit: Misija na Mars, američki film
00.30 - Vijesti dana
00.35 - Ponoćna antologija: Bijeli balon, iranski film
01.55 - Dr. House 2., serija
02.40 - Reprizni program
03.15 - Idemo u Ameriku
04.00 - Jelovnici izgubljenog vremena (11.)
04.20 - Hrvatsko podmorje 3.: Pag
04.50 - Fokus
06.00 - Anin dvostruki život, telenovela
07.00 - TV vodič
07.55 - Žutokljunac
08.50 - Grimmmove bajke
09.15 - Tema tjedna
09.25 - Pročitani
09.35 - Abeceda EU: G
09.50 - Igor, poljski dokumentarni film
10.05 - Dečko ili cura, serija za mlade
10.30 - Helen West, serija
12.10 - Mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 1., serija
14.55 - Tree Hill 1., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Šaptačica duhovima
16.30 - Simpsoni 16., serija
16.52 - Simpsoni 16., serija
17.15 - Crna Guja 1., humoristična serija
17.45 - Prženi krumpirići, film
19.15 - Corto Maltese, crtana serija
19.35 - Allo, allo 5. - humoristična serija
20.05 - Hitna služba 12., serija
20.50 - Luda kuća 1., TV serija
21.30 - Bitange i princeze 1., serija
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.30 - Dr. House 2., serija
23.20 - CSI: Las Vegas 6.

00.05 - OZ 3., serija
01.00 - Newyorški plavci 12., serija
01.45 - Ljeto nam se vratilo...
02.25 - Pregled programa za srijedu



06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Ljubav i mržnja, serija
12.00 Vijesti
12.10 Oluja, serija
13.10 Slučajni partneri, serija
14.10 Naša mala klinika, serija
15.00 U ime moje kćeri, film
16.40 Svi vole Raymonda
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Cosby show, serija
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Slučajni špijun, film
22.40 Vijesti Nove TV
22.50 Uvod u anatomiju, serija
23.50 Seinfeld, serija
00.20 Will i Grace, serija
00.40 Moja slavna sestra, serija
01.10 Rodney, serija
01.30 Harriet: Mali veliki špijun, igrani film
03.10 Zuhra light show
04.10 Kraj programa



07.30 Transformers Energon
07.50 Dodir s neba, drama (R)
08.40 Cobra 11, serija (R)
09.30 Deseta policijska, dramska serija
10.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća, serija (R)
11.15 Pod istim krovom, (R)
11.40 Sam svoj majstor, (R)
12.00 Bračne vode, serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Exploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja, talk show
14.15 Dodir s neba, fantastična drama
15.05 Cobra 11, kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
16.20 Puna kuća, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.35 Bračne vode, humoristična serija

18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
21.10 Kralj ribara, igrani film
23.30 Vatrene dečki, dramska serija
00.20 Vijesti
00.35 CSI: Miami, kriminalistička serija (R)
01.20 Silver city, film, (R)

**SRIJEDA
25.7.2007.**



06.45 - TV raspored
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Gilmoreice 6., serija
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Dnevnik velikih medvjeda
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život, telenovela
13.20 - Dramska serija
14.20 - Idemo u Ameriku
15.05 - Hrvatsko podmorje 3.: Lošinj
15.35 - Jelovnici izgubljenog vremena (12.)
16.00 - Hrvatska danas
16.20 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Trinidad i Tobago
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Boje turizma: Split-Hvar-Brač-Vis
22.15 - Vijesti
22.25 - Vijesti iz kulture
22.35 - Ljetni hit: Polja smrti, britanski film
00.55 - Vijesti dana
01.00 - Festivali filmovi: So weit die Fuesse tragen, njemački film
03.35 - Bostonsko pravo, serija
04.15 - Eureka, serija
05.00 - Boje turizma: Split-Hvar-Brač-Vis
06.05 - Anin dvostruki život, telenovela



07.00 - TV vodič
08.05 - Žutokljunac
09.00 - Grimmmove bajke

09.25 - Tema tjedna
09.35 - Navrh jezika
09.45 - Kratki spoj
10.00 - Iznad crte
10.15 - Dečko ili cura, serija
10.40 - Soba ubojstava, serija
12.10 - Mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 1., serija
14.55 - Tree Hill 1., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Šaptačica duhovima
16.30 - Simpsoni 16., serija
16.52 - Simpsoni 16., serija
17.15 - Crna Guja 1., serija
17.45 - Misija na Mars, film
19.35 - Allo, allo 5. - serija
20.05 - Bostonsko pravo 1.
20.55 - Luda kuća 1., TV serija
21.35 - Bitange i princeze 2.
22.20 - Eureka, serija
23.10 - Vijesti na Drugom
23.15 - Sportske vijesti
23.30 - CSI: Las Vegas 6.
00.15 - OZ 3., serija
01.10 - Newyorški plavci 12.
01.55 - Ljeto nam se vratilo...
02.35 - Pregled programa za četvrtak



06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Ljubav i mržnja, serija
12.00 Vijesti
12.10 Oluja, serija
13.10 Slučajni partneri, serija
14.10 Naša mala klinika, serija
15.00 Slučajni špijun, film
16.40 Svi vole Raymonda
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Cosby show, serija
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Domino efekt, igrani film
22.50 Vijesti Nove TV
23.10 Uvod u anatomiju, serija
00.10 Seinfeld, serija
00.40 Novac, business magazine
01.10 Will i Grace, serija
01.30 Moja slavna sestra, serija
02.00 Ništa zajedničko, serija
02.20 Tango jedno ubojice, igrani film
04.10 Zuhra light show
05.10 Kraj programa



07.30 Transformers Energon
07.50 Dodir s neba, drama (R)
08.40 Cobra 11, serija (R)
09.30 Deseta policijska

10.20 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća, humoristična serija (R)
11.15 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
11.40 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
12.00 Bračne vode, humoristična serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Exploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja, talk show
14.15 Dodir s neba, drama
15.05 Cobra 11, kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel- Aira, humoristična serija
16.20 Puna kuća, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.35 Bračne vode, humoristična serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Exploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 CSI, serija
20.45 CSI: Miami, serija
21.35 Dokaz krivnje, serija
22.20 Vatrene dečki, serija
23.10 Vijesti
23.25 Vatrene dečki, serija (R)
00.10 Kralj ribara, film, (R)

**ČETVRTAK
26.7.2007.**



06.45 - TV raspored
09.10 - Čarolija 9., serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Gilmoreice 6., serija
11.00 - Vijesti iz kulture
11.05 - Dnevnik velikih medvjeda
12.00 - Dnevnik (T)
12.30 - Anin dvostruki život
13.20 - Dramska serija
14.20 - Idemo u Ameriku
15.05 - Putopis
15.35 - Jelovnici izgubljenog vremena (13.)
16.00 - Hrvatska danas
16.20 - Zemlje-ljudi-pustolovine: Newfoundland
17.08 - Ljubav u zaleđu, serija
17.55 - Vijesti
18.10 - 30 u hladu
19.30 - Dnevnik (T)
20.10 - Čarolija 9., serija
21.05 - Magazin
22.00 - Kratki susreti
22.45 - Vijesti

22.55 - Vijesti iz kulture
23.05 - Ljetni hit: Pravi romantičari, film
00.45 - Vijesti dana
00.50 - In a Savage Land, australski
02.35 - CSI Miami 5., serija
03.20 - Monk 3., serija
04.05 - Skica za portret
04.10 - Jelovnici izgubljenog vremena (13.)
04.30 - Kratki susreti
05.10 - Magazin
06.00 - Anin dvostruki život, telenovela



07.00 - TV vodič
07.50 - TV raspored
08.05 - Žutokljunac
09.00 - Grimmove bajke
09.25 - Tema tjedna
09.35 - Kokice
09.45 - Abeceda EU: H
10.00 - Kako žive životinje
10.15 - Dečko ili cura, serija za mlade
10.40 - Soba ubojstava, serija
12.10 - Mini-serija
13.30 - Ljeto nam se vratilo...
14.10 - O.C. 1., serija
14.55 - Tree Hill 1., serija
15.40 - Vijesti na Drugom
15.47 - Šaptačica duhovima, serija
16.30 - Simpsoni 16., serija
16.52 - Simpsoni 16., serija
17.15 - Crna Guja 1., serija
17.45 - Dva brata i mladenka, američki film
19.10 - Corto Maltese, crtana serija
19.30 - Allo, allo 5. - humoristična serija
20.05 - CSI: Miami 5., serija
20.50 - Luda kuća 1., TV serija
21.30 - Bitange i princeze 2.
22.10 - Vijesti na Drugom
22.15 - Sportske vijesti
22.30 - Monk 3., serija
23.20 - CSI: Las Vegas 6.
00.05 - OZ 3., serija
01.00 - 24 (5.), serija
01.45 - Ljeto nam se vratilo...
02.25 - Pregled programa za petak



06.50 Ninja kornjače
07.10 Yu-Gi-Oh GX
07.40 Šaljivi kućni video
08.00 Cosby show, serija
09.00 Nova lova - TV igra
11.00 Ljubav i mržnja, serija
12.00 Vijesti
12.10 Oluja, serija
13.10 Slučajni partneri, serija

14.10 Naša mala klinika, serija
15.00 Ledena oluja, igrani film
16.40 Svi vole Raymonda
17.00 Vijesti Nove TV
17.20 Cosby show, serija
18.20 Bumerang, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Tajanstvena sila, film
22.40 Vijesti Nove TV
23.00 Uvod u anatomiju, serija
23.50 Sex i grad, serija
00.20 Will i Grace, serija
00.50 Moja slavna sestra, serija
01.10 Rodney, serija
01.40 Ostati živ, igrani film
03.10 Zuhra light show, zabavna emisija
04.10 Kraj programa



07.30 Transformers Energon, crtana serija
07.50 Dodir s neba, drama (R)
08.40 Cobra 11, serija (R)
09.30 Deseta policijska
10.20 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija (R)
10.50 Puna kuća, humoristična serija (R)
11.15 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
11.40 Sam svoj majstor, humoristična serija (R)
12.00 Bračne vode, humoristična serija (R)
12.30 Sudnica, show (R)
12.55 Eksploziv, magazin (R)
13.15 Vijesti
13.25 Sanja, talk show
14.15 Dodir s neba, fantastična drama
15.05 Cobra 11, kriminalistička serija
15.55 Princ iz Bel-Aira, humoristična serija
16.20 Puna kuća, humoristična serija
16.45 Pod istim krovom, humoristična serija
17.10 Sam svoj majstor, humoristična serija
17.35 Bračne vode, humoristična serija
18.05 Sudnica, show
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.15 Salto, zabavna emisija
20.00 Mijenjam ženu specijal, dokumentarna sapunica
21.35 Preživjeti igru, igrani film, akcijski
23.15 Vijesti
23.30 Vatrene dečki, dramska serija (R)
00.15 CSI, kriminalistička serija (R)
01.00 CSI: Miami, kriminalistička serija (R)

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljeništvu »Glas domovine«, emitira se srijedom na programu HRT1, u terminu od 16 sati.

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Ususret Europi' (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Kamo za vikend' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultura četvrtkom' (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', zabavna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (zanimljivosti, moda, Tjedni vodič)
- 19,30 'Priča za laku noć' – Dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba



Mali oglasi

Prodajem kupine, isporuka na području Sombora i Subotice po dogovoru na dan berbe.

Tel: 063 593 068, 064 492 47 18

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.

Molimo javiti se na telefon 024/ 550 - 163.

Prodaje se knjiga »Saga o Bunjevcima i Šokcima – Hrvatima i ne Hrvatima...« u subotičkim knjižarama »Danilo Kiš« i »Plato« (institucijama prospektom i predračunom). Vjerujte, dokumentirano i zanimljivo Vama i pokoljenjima. Autor: Alojzije Poljaković, Ulica Bohinjska br. 3, Subotica. Tel. 024/546 046

Izdajem apartmane na otoku Čiovu, pokraj Trogira.

Tel: 063/ 716 - 1760

Prodajem šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog eksterijera i karaktera. Tijekom cijele godine prodajem,

Karan. Tel: 025/ 830 - 475 i 063/ 717 - 4888.

Prodajem staru kuću za rušenje, MZ »Novo selo«. Plac 340 m²,
Tel. 024/ 532 - 505.

Dajem u zakup lijep poslovni prostor u centru grada (35 četvornih metara) sastavljen iz dvije prostorije plus sanitarni čvor.
Tel: 064/ 229 - 6773

Prodajem veliku dvosobnu kuću u Đurđinu, Matka Vukovića 20. s nusprostorijom, uz asfaltni put, na čošku. Čisto vlasništvo. Legalizirana gradnja. Pitati na telefon 064/ 239 - 0122, Tomica Crnković.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Štovani čitatelji našeg i vašeg tjednika,

I dalje nastavljamo s objavljivanjem rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.



Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJVOZ I CEREEMONIJAL
POKOPA

Tel.: 024-558-011

Cyjećara:
Tel.: 024/557-130

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavljaštava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno

- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)

- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koje se dobije na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net



**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**



Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu



DUNAV KOD BOGOJEVA 2007.

FOTOGRAFIJA: YECCA